

Bulletin slovenskej advokácie

VÝZVA

Hľadáme fotografie
k histórii advokácie

Zdravotnícka pomôcka alebo liek?

Súdny dvor EÚ
rozhodol o kompromise
a vrátil problém
vnútroštátnemu súdu

Odmeňovanie advokátov Centrom právnej pomoci

Šesť rokov po
„EURO“novele
zmenkového
zákona – úvahy
o jej interpretácii

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Advokát môže napadnúť odvolaním akékoľvek rozhodnutie prvostupňového disciplinárneho senátu
- 4 **DISKUSIA**
Európska únia odporúča zmeny v bankrotovej legislatíve
JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 6 Zdravotnícka pomôcka alebo liek?
Súdny dvor EÚ rozhodol o kompromise
a vrátil problém vnútroštátnemu súdu
JUDr. Jozef Kubala
- 14 Odmeňovanie advokátov Centrom právnej pomoci
Mgr. Veronika Adamková, Mgr. Ľubica Ondrisová,
Mgr. Eduard Oravec
- 26 Šesť rokov po „EURO“ novele zmenkového zákona –
úvahy o jej interpretácii
JUDr. Branislav Jablonka, PhD., JUDr. Juraj Lamačka, PhD.
- 32 **JUDIKATÚRA**
Odmena ustanoveného advokáta
a ochrana jeho legitímnych očakávaní

ADVOKÁCIA

SAK

- 36 Zo zasadnutia predsedníctva SAK
- 36 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 37 Premlčanie disciplinárneho previnenia a plynutie lehôt
na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania
- 40 Právnicki súperili v bojoch na šachovniciach
- 44 HĽADÁME fotografie k histórii advokácie
- ZAHRANIČIE**
- 46 Povinnosť advokáta plniť prevzaté záväzky
- 48 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

- 50 Advokáti Aranyosyovci a Košická advokátska komora
(2. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 54 **LITERATÚRA**
Základné zásady trestného konania.
Účel a základná limitácia
JUDr. Jozef Vozár, CSc.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

po Konferencii advokátov v roku 2013 bola na pôde SAK opätovne kreovaná pracovná komisia pre históriu advokácie. Predsedá jej JUDr. Kerecman, PhD. a členmi sú Mgr. Hellenbart, JUDr. Mgr. Gajdošová, PhD., JUDr. Blaha, CSc., JUDr. Manik, PhD., JUDr. Havlát a pani Vilma Slopovská.

Komisia sa angažuje predovšetkým na príprave rôznych akcií v súvislosti s históriou advokácie. Aktuálne pripravuje v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave putovnú výstavu Advokácia včera a dnes.

Najdôležitejšou časťou výstavy budú panely s názvami Advokácia v rukách advokátov, Významné postavy advokácie, Advokátske komory a prvé ženy v advokácii, Advokácia v časoch slovenského štátu a v 50. rokoch 20. storočia, Advokácia v časoch komunizmu, Obnovenie slobodnej advokácie a Advokácia v súčasnosti. Na paneloch budú popísané jednotlivé tézy s fotografiami.

Pri príprave panelov sme, žiaľ, zistili, že máme k dispozícii veľmi málo fotografií, najmä zosnulých advokátov, ktorí tvorili jadro advokátskych poradní v období od roku 1968 do roku 1989.

Predpokladáme, že u advokátov, ktorí pôsobili v bývalých advokátskych poradniach na Slovensku, sa určite nájde množstvo spoločných alebo individuálnych fotografií dokumentujúcich život v advokátskych poradniach v časoch minulých.

Vážení pamätníci týchto čias, dovoľm si Vás v mene komisie poprosiť o spoluprácu a súčinnosť z Vašej strany. Pokiaľ po nahliadnutí do Vašich albumov nájdete fotografie advokátov, ktorých **zoznam je uvedený na strane 44**, prosíme o ich doručenie do sídla Slovenskej advokátskej komory v Bratislave s krátkym popisom, kedy a pri akej príležitosti vznikli. Radi by sme ich použili na výstavné panely. Samotné fotografie vystavovať nebudeme, po šetrnom zoskenovaní Vám ich vrátime.

Isto mi dáte za pravdu, že by bola škoda nezdokumentovať aj toto obdobie advokácie, ktoré by sa uchovalo v archívoch komory pro futuro.

Ján Havlát

K fotografii na obálke

V dňoch 11. – 12. apríla 2014 sa uskutočnil VII. ročník medzinárodného šachového turnaja Advokát Chess Open. Viac na s. 40.
Foto Rastislav Prosuch

ROZHOVOR

Advokát môže napadnúť odvolaním akékoľvek rozhodnutie prvostupňového disciplinárneho senátu

Konferencia advokátov v júni 2013 zverila rozhodovanie o odvolaniach novokreovanej Odvolacej disciplinárnej komisii, ktorej predsedom sa stal JUDr. Štefan Ondriš. Pýtame sa ho na činnosť tohto nového orgánu Slovenskej advokátskej komory.

■ **Odvolacia disciplinárna komisia je novým orgánom komory. Mohli by ste v krátkosti priblížiť jeho fungovanie a vnútornú štruktúru?**

Dňa 1. januára 2013 nadobudla účinnosť novela zákona o advokácii, ktorá priniesla mnoho zmien týkajúcich sa prípravy na výkon povolania advokáta, našej stavovskej samosprávy,

disciplinárneho konania, rozhodovacej činnosti orgánov komory, ako aj oblasti výkonu advokátskeho povolania. Ak sa zmeriame užšie na disciplinárne konanie, novela mala za cieľ umožniť riadny opravný prostriedok proti akémukoľvek prvostupňovému rozhodnutiu disciplinárneho senátu, pričom opravným prostriedkom je odvolanie s odkladným účinkom. Úprava súvisí so zavedením dvojinštančného konania proti všetkým disciplinárnym rozhodnutiam. Zároveň sa disciplinárne obvinenému ponecháva možnosť požiadať súd o preskúmanie právoplatného rozhodnutia. Cieľom tejto úpravy bolo aj odľahčiť agendu predsedníctva komory a zveriť rozhodovanie o odvolaniach odvolacím senátom kreovaným po Konferencii advokátov v júni 2013.

Do zvolenia odvolacích disciplinárnych senátov v súlade s prechodnými ustanoveniami funkciu odvolacích disciplinárnych senátov vykonávali od januára do júna 2013 senáty zložené z členov a náhradníkov predsedníctva komory.

■ **Kedy boli definitívne personálne kreované jednotlivé odvolacie disciplinárne senáty a odkedy vykonávajú svoju činnosť?**

Advokáti na konferencii 14. júna 2013 zvolili členov odvolacej disciplinárnej komisie, a to desať riadnych členov a troch náhradníkov. Predseda komory následne v zmysle Rokovacieho poriadku zvolal zasadnutie odvolacej disciplinárnej komisie, na ktorom som bol zvolený za jej predsedu. V tejto funkcii som priamo po zvolení v rámci svojej právomoci vymenoval predsedov a členov jednotlivých odvolacích disciplinárnych senátov. I. odvolací disciplinárny senát pôsobí v zložení predseda JUDr. Štefan Detvai a členovia JUDr. Peter Zelenay a JUDr. Peter Barica, II. odvolaciemu disciplinárnemu senátu predsedá JUDr. Jozef Brázdil a členmi sú JUDr. Ján Gereg a JUDr. Vladimír Bajtoš a III. odvolací disciplinárny senát fun-

guje pod taktovkou predsedu JUDr. Jozefa Švarca, členmi sú JUDr. Peter Vačok a JUDr. Mária Chrenková.

Prvé zasadnutie odvolacej disciplinárnej komisie sa konalo 24. júna 2013 a od uvedenej doby odvolacie disciplinárne senáty vykonávajú svoju činnosť.

Následne som v súčinnosti s disciplinárnym oddelením kancelárie komory prerozdelení veci nerozhodnuté predsedníctvom komory medzi novozvolené odvolacie senáty. Samotné disciplinárne oddelenie vytvára podmienky na riadnu činnosť disciplinárnych komisií, zabezpečuje pojednávania disciplinárnych senátov, obstaráva dôkazy, ktoré majú byť vykonané, predvoláva na disciplinárne pojednávanie účastníkov a zabezpečuje vypracovávanie písomných vyhotovení rozhodnutí a ich doručovanie.

■ Považujete vznik tohto nového orgánu za opodstatnený a zmysluplný? Ako sa vďaka jeho činnosti zlepšil výkon disciplinárnych kompetencií komory?

Ako som už spomenul, cieľom novej úpravy rozhodovania o odvolaniach bolo odľahčiť agendu predsedníctva komory, pretože stále sa zvyšujúcim počtom advokátov narastá aj počet odvolaní proti rozhodnutiam disciplinárnej komisie. Do odvolacích disciplinárnych senátov boli zvolení skúsení advokáti, ktorí vykonávajú advokátsku činnosť dlhšiu dobu a ich skúsenosti a právne znalosti sú garanciou zákonných a nestranných rozhodnutí. Vytvorením troch odvolacích disciplinárnych senátov sa agenda rozdelila rovnomerne. Rozhodovanie predsedníctva komory ako odvolacieho orgánu bolo na základe veľkého množstva odvolaní časovo náročné, na rokovanie predsedníctva komory ako odvolacieho orgánu bolo potrebné vyhradiť samostatný rokovací deň, vždy bol určený referujúci člen, písomné podklady na rozhodovanie dostávali všetci členovia predsedníctva, atď. Podľa môjho názoru má predsedníctvo komory plniť iné úlohy. Odvolacie disciplinárne senáty agendu zvládajú lepšie, systematickejšie a efektívnejšie. Týmto spôsobom sa rozhodne zlepšilo vykonávanie disciplinárnych kompetencií komory.

■ V zásade teda ide o pôsobnosť, ktorú pôvodne vykonávalo predsedníctvo komory. V čom vnímate najvýraznejšie rozdiely?

Na túto otázku som v podstate odpovedal už vyššie, ale v súvislosti s novelou zákona o advokácii dochádza k výraznej zmene v oblasti preskúmania rozhodnutí vydaných komorou v disciplinárnom konaní. V zmysle novely vzniká možnosť preskúmať každé rozhodnutie súdom na základe žaloby v správnom súdnom konaní. To znamená, že podľa novej úpravy nie je možné odmietnuť odvolanie z dôvodu, že nie je prípustné.

Podľa predchádzajúcej zákonnej úpravy proti rozhodnutiu, ktorým disciplinárny senát v prvom stupni uložil ako sankciu disciplinárne opatrenie spočívajúce v pozastavení výkonu advokácie alebo vyčiarknutí z príslušného zoznamu vedeného komorou nebolo možné podať odvolanie, do úvahy prichádzala iba možnosť jeho preskúmania Najvyšším súdom SR na základe žaloby v správnom súdnom konaní.

Predsedníctvo komory môže zrušiť právoplatné rozhodnutie senátu na podnet navrhovateľa, ak bolo vydané v rozpore so zákonom o advokácii alebo predpisom komory. Rovnako môže zrušiť právoplatné rozhodnutie, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli senátu predtým známe a mohli samy o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už predtým známymi odôvodniť iné rozhodnutie o disciplinárnom previnení.

■ Bude odvolacia disciplinárna komisia vyvíjať aktivity aj smerom k zjednocovaniu rozhodovacej činnosti v disciplinárnych veciach?

Odvolacia disciplinárna komisia na základe toho, že rozhoduje o odvolaniach, ktorými možno napadnúť každé rozhodnutie disciplinárnej komisie, má možnosť v rámci rozhodovania porovnávať a skúmať jednotlivé výroky prvostupňových senátov a zjednocovať rozhodovacia činnosť v disciplinárnych veciach. V tomto smere rozhodne vychádza aj zo Zbierky disciplinárnych rozhodnutí, ktorá poskytuje zásadné informácie o aplikačnej praxi disciplinárnych orgánov. Na základe poznania rozhodnutí disciplinárnych orgánov v Zbierke disciplinárnych rozhodnutí možno potom stabilizovať judikaturu, a zároveň umožniť advokátom orientovať sa v zložitých problémoch disciplinárneho konania. Poskytuje aj možnosť prehľadného zhrnutia stavovských predpisov a z nich vyplývajúcich povinností advokáta.

Prvá zbierka vyšla v roku 2011, predsedníctvo komory na zasadnutí v novembri 2013 v rámci koncepcie zjednocovania rozhodovacej praxe v disciplinárnej agende schválilo vydanie druhej zbierky od roku 2011. Práce na nej aktuálne pokračujú. Zároveň sú v zmysle rozhodnutia predsedníctva komory v privátnej sekcii na webovej stránke komory uverejnené disciplinárne rozhodnutia minimálne v znení skutkovej a právnej vety.

Výkon advokátskeho povolania je spojený s množstvom zákonných a etických povinností advokáta, dodržiavanie ktorých má zabezpečiť nielen riadny výkon advokácie, ale predovšetkým ochranu dobrého mena celého advokátskeho stavu voči verejnosti.

■ Aký je podľa Vášho názoru súčasný trend z hľadiska počtu a závažnosti disciplinárnych previnení advokátov?

Vo funkčnom období 2010 – 2013 som pôsobil ako predseda disciplinárnej komisie a z môjho pohľadu počet previnení narastal a zvyšovala sa aj ich závažnosť. Na tomto mieste mi nedá nepoznamenať, že niektorí kolegovia majú značné rezervy v znalosti etických princípov výkonu advokácie. K trendu nárastu a závažnosti disciplinárnych previnení advokátov sa konkrétne vyjadril už vo svojom príspevku predseda Revíznej komisie ako aj predseda Disciplinárnej komisie v Bulletinu slovenskej advokácie č. 11/2013 a č. 3/2014.

DISKUSIA

Európska únia odporúča zmeny v bankrotovej legislatíve

Svoje námety na nové témy, krátke glosy, prípadne stručné a heslovité poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk.
Vaše podnety publikačne spracuje JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

Globálna hospodárska kríza (2008) priniesla so sebou dôsledky, ktoré sú v podnikateľskej sfére viac než hmatateľné. Aktuálne údaje potvrdzujú, že každý rok čelí platobnej neschopnosti v Európskej únii približne 200 000 aktívne podnikajúcich subjektov. To v prepočte predstavuje zhruba 800 bankrotov na každý jeden pracovný deň. V dôsledku individuálneho úpadku podnikateľov v EÚ pritom príde o zamestnanie viac ako 1,5 milióna ľudí ročne.

Európska únia kladie dôraz na efektívne a včasné reštrukturalizovanie zadlžených podnikov, v záujme prevencie ich definitívnej platobnej neschopnosti a maximalizácie celkovej ekonomickej hodnoty pre veriteľov, zamestnancov, vlastníkov a hospodárstvo ako celok. Racionálny a preventívny prístup k jednotlivým spôsobom riešenia úpadku súčasne vytvára priestor pre „druhú šancu“ v podnikaní. Bankrot je nevyhnutné vnímať ako prirodzenú súčasť moderného trhového hospodárstva a neobchádzať pritom fakt, že približne jedna pätina dlhodobo a stabilne úspešných podnikateľov zlyhala pri predchádzajúcich podnikateľských aktivitách.

Podľa názoru Európskej komisie prispieva odstránenie prekážok účinnej reštrukturalizácie životaschopných spoločností k záchrane pracovných miest a zároveň prináša úžitok hospodárstvu v širšom zmysle. Uľahčenie poskytovania druhej šance podnikateľom by v členských štátoch zároveň viedlo k vyššej miere samostatnej zárobkovej činnosti. Prostredníctvom efektívnejších rámcov platobnej neschopnosti by sa navyše zabezpečilo lepšie posúdenie rizík spojených s rozhodnutiami o prijímaní a poskytovaní úverov a uľahčilo by sa finančné vyrovnanie pre nadmerne zadlžené firmy, pričom by sa minimalizovali hospodárske a sociálne náklady spojené s procesom ich oddlženia.

Na základe reštrukturalizácie by mali byť dlžníci schopní riešiť svoje finančné ťažkosti už v prvotnej fáze, keď by sa ešte dalo zabrániť terminálnemu štádiu ich platobnej neschopnosti a zabezpečiť pokračovanie prevádzky podniku. Aby sa však predišlo možným rizikám zneužitia tohto postupu, musí existovať vysoká pravdepodobnosť, že finančné ťažkosti dlžníka by bezprostredne viedli k jeho platobnej neschopnosti. Reštrukturalizačný plán musí mať súčasne nesporný poten-

ciál samotnej platobnej neschopnosti zabrániť a zabezpečiť životaschopnosť podniku.

Súdne potvrdenie reštrukturalizačného plánu je podľa Európskej komisie nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby bolo obmedzenie práv veriteľov úmerné prínosom reštrukturalizácie a aby mali veritelia prístup k účinnému prostriedku nápravy, a to v plnom súlade so slobodou podnikania a ochranou vlastníckeho práva. Súd by mal preto zamietnuť plán, pri ktorom je pravdepodobné, že pokusom o reštrukturalizáciu sa obmedzujú práva veriteľov, ktorí s týmto plánom nesúhlasia, pod hranicu toho, čo by podľa rozumného očakávania mohli dostať bez reštrukturalizácie dlžníkovho podniku.

Najznámejším aktom práva EÚ v tejto oblasti je nepochybne nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. 5. 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, 30. 6. 2000, s. 1), ktoré však upravuje iba otázky súdnej právomoci, uznávania a vymáhania, rozhodného práva a spolupráce v rámci cezhraničných konkurzných konaní. Ďalším relevantným dokumentom je uznesenie Európskeho parlamentu z 15. 11. 2011 s odporúčaniami pre Komisiu o konkurznom konaní v rámci práva obchodných spoločností EÚ [P7_TA (2011) 0484]. V Akte o jednotnom trhu II z 3. 10. 2012 [COM(2012) 573] sa pritom Európska komisia zaviazala prijať kľúčové opatrenia na zmodernizovanie predpisov EÚ o konkurznom konaní, s cieľom uľahčiť podnikom ich prežitie a dať podnikateľom druhú šancu.

V oznámení Komisie o novom európskom prístupe k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti z 12. 12. 2012 [COM(2012) 742] sa kladie dôraz na oblasti, v ktorých by rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi o konkurznom konaní mohli prekážať kreovaniu účinného vnútorného trhu. Vytvorenie rovnakých podmienok v týchto oblastiach bude viesť k zvýšeniu dôvery v systémy iných členských štátov zo strany spoločností, podnikateľov a súkromných osôb, zlepši prístup k úverom a podnieti investície. V Akčnom pláne pre podnikanie 2020 z 9. 1. 2013 [COM(2012) 795] vyzvala Komisia členské štáty, aby v prípade možnosti skrátili lehotu na oddlženie a urovnanie dlhov pre poctivých podnikateľov, ktorí sa dostali do konkurzu (maximálne na tri roky) a poskytli podnikom služby v oblasti podpory zameranej na skorú

reštrukturalizáciu, poradenstvo, predchádzanie konkurzom a podporu pre malé a stredné podniky v oblasti reštrukturalizácie a znovu založenia.

V nadväznosti na uvedené dokumenty prijala aktuálne Európska komisia dňa 12. 3. 2014 odporúčanie týkajúce sa nového prístupu k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti (2014/135/EÚ). Využila tak svoju kompetenciu vyplývajúcu z čl. 292 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Odporúčanie vychádza z vyššie uvedených princípov a kladie dôraz na stanovenie minimálnych noriem pokiaľ ide o preventívnu reštrukturalizáciu a oddĺženie podnikateľov, ktorí sa dostali do konkurzu. Taktiež je akcentovaná nevyhnutnosť zaviesť primerané a účinné opatrenia na zabezpečenie vymáhania daňových pohľadávok, a to najmä v prípade podvodu, úniku alebo zneužitia.

V zmysle uvedeného odporúčania by postup reštrukturalizácie nemal byť zdĺhavý a nákladný. Naopak, mal by byť flexibilný, aby bolo možné podniknúť viac efektívnych mimosúdnych krokov. Zapojenie súdu by sa malo obmedzovať iba na prípady, kedy je to primerané a nevyhnutné pre ochranu práv veriteľov a iných zainteresovaných strán, na ktoré má reštrukturalizačný plán vplyv. Dlužníci by mali mať možnosť začať proces reštrukturalizácie svojho podniku bez potreby formálneho začatia súdneho konania. Súčasne by im ale malo ostať zachované právo požiadať súd o udelenie dočasného odkladu opatrení, prostredníctvom ktorých presadzujú svoje záujmy jednotliví veritelia zúčastnení na reštrukturalizácii. Dĺžka trvania tohto odkladu by mala vytvárať spravodlivú rovnováhu medzi záujmami dlžníka a záujmami veriteľov. Vo všeobecnosti by nemala presiahnuť štyri mesiace. Členské štáty môžu stanoviť, že príslušné obdobie možno predĺžiť na základe dôkazov o pokroku dosiahnutom v rámci rokovaní o reštrukturalizačnom pláne, avšak celková dĺžka trvania odkladu by nemala presiahnuť 12 mesiacov.

Odporúčanie 2014/135/EÚ stanovuje základné kritériá aj pre obsah reštrukturalizačných plánov a pre ich prijatie veriteľmi, s čím však súčasná slovenská legislatíva korešponduje prostredníctvom jednotlivých ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zdôrazňuje sa ale zjednodušenie prístupu a možnosť hlasovania verite-

ľov formou diaľkových prostriedkov komunikácie, napríklad prostredníctvom doporučeného listu alebo bezpečných elektronických technológií. Na druhej strane Európska komisia upozorňuje, že členské štáty by mali zabezpečiť, aby súdy mohli zamietnuť reštrukturalizačné plány, pri ktorých jednoznačne neexistujú žiadne vyhliadky na zabránenie platobnej neschopnosti dlžníka a zabezpečenie životaschopnosti podniku; napríklad z dôvodu, že sa v nich nepočíta s novým financovaním potrebným na pokračovanie činnosti podniku. Všetci veritelia, ktorých reštrukturalizačný plán pravdepodobne ovplyvní, by mali byť informovaní o obsahu tohto plánu a získať právo podať proti nemu námietky a prípadné odvolanie, avšak bez odkladného účinku. Nové financovanie reštrukturalizovaného dlžníka by malo podľa tohto odporúčania požívať zvýšenú právnu ochranu. Pokiaľ bolo odsúhlasené v rámci reštrukturalizačného plánu a potvrdené súdom, nemalo by byť možné vyhlásiť ho za zrušené alebo nevykonateľné, s negatívnym dopadom na veriteľov a mieru ich uspokojenia. Poskytovatelia nového financovania v rámci súdom potvrdeného reštrukturalizačného plánu by mali byť vyňatí z občianskej a trestnej zodpovednosti súvisiacej s procesom reštrukturalizácie. Výnimky by sa mali uplatniť iba v prípade následného odhalenia podvodného konania v súvislosti s týmto novým financovaním.

Pokiaľ ide o oddĺženie skrachovaných podnikateľov, odporúčanie Európskej komisie kladie o. i. dôraz aj na sprísnenie ustanovení, ktoré by mali pôsobiť preventívne vo vzťahu k dubióznemu zneužívaniu tohto inštitútu a k odradeniu podnikateľov, ktorí v rámci oddĺženia porušujú svoje povinnosti zamerané na ochranu záujmov veriteľov. Inak by mal byť podnikateľ efektívne zbavený svojich dlhových najneskôr do 3 rokov.

Európska komisia súčasne vyzýva členské štáty Európskej únie, aby zaviedli zásady stanovené v tomto odporúčaní najneskôr do 14. 3. 2015 a aby jej na ročnej báze poskytovali spoľahlivé štatistické informácie o počte začatých postupov preventívnej reštrukturalizácie, dĺžke týchto postupov, počte zapojených dlžníkov a o výsledku jednotlivých procesov. Úplné znenie odporúčania Komisie z 12. 3. 2014 týkajúceho sa nového prístupu k neúspechu v podnikaní a platobnej neschopnosti (2014/135/EÚ) je v slovenskom jazyku dostupné na internetovej adrese <http://eur-lex.europa.eu>. ■

Zdravotnícka pomôcka alebo liek?

Súdny dvor EÚ rozhodol o kompromise a vrátil problém vnútroštátnemu súdu

JUDr. Jozef Kubala

Ako má správne postupovať členský štát Únie v prípade, ak pri preklasifikovaní výrobku zo zdravotníckej pomôcky na liek v rámci jedného členského štátu Únie „narazí“ na kolíziu povinností, ktoré mu stanovujú právne predpisy práva Únie? Dovoľuje právo Európskej únie, aby sa (dva) rozličné výrobky, ktoré však obsahujú tú istú látku a majú rovnaké spôsoby pôsobenia (účinku), predávali na trhu v tom istom členskom štáte Únie ako lieky a zároveň ako zdravotnícke pomôcky? S predloženými, ale aj ďalšími súvisiacimi otázkami sa vysporiadal Súdny dvor EÚ v rozhodnutí z 3. októbra 2013 vo veci Laboratoires Lyocentre, C-109/12, ktorého podrobnejšou analýzou sa zaoberá tento článok.

Úvod do problému

Súdny dvor Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“ alebo „Súdny dvor“) v jednom zo svojich nedávnych rozhodnutí vo veci Laboratoires Lyocentre, C-109/12,¹ (okrem iného) potvrdil, že právo Európskej únie na súčasnej úrovni nebráni tomu, aby výrobok klasifikovaný ako zdravotnícka pomôcka v jednom členskom štáte Európskej únie (ďalej aj „EÚ“ alebo „Únia“) mohol byť súčasne klasifikovaný v inom členskom štáte EÚ ako liek.² Zároveň však vyslovil, že na trhu v rámci jedného členského štátu Únie v zásade nie je možné klasifikovať jeden výrobok ako liek a súčasne iný, podobný

JUDr. Jozef Kubala
je absolventom Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (2010), od roku 2010 členom h&h PARTNERS, advokátskej kancelárie s. r. o.

v Košiciach, v ktorej pôsobí a vykonáva práx ako advokátsky koncipient. V súčasnosti pôsobí aj ako externý doktorand na katedre občianskeho práva na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

výrobok obsahujúci tú istú látku s rovnakým spôsobom pôsobenia (účinku), ako zdravotnícku pomôcku.³

Návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci Laboratoires Lyocentre, C-109/12, sa týkal podmienok a obmedzení plynúcich z práva Únie pre klasifikáciu výrobku ako lieku, resp. zdravotníckej pomôcky na trhoch členských štátov EÚ a súčasne „správneho“ postupu pri preklasifikovaní výrobku zo zdravotníckej pomôcky na liek v rámci jedného členského štátu Únie.

Konanie pred fínskym vnútroštátnym súdom, ktorý inicioval prejudiciálne konanie, sa týkalo sporu medzi farmaceutickou spoloč-

nosťou a príslušnými fínskymi orgánmi verejnej správy, ktorého podstata spočívala v preklasifikovaní výrobku, pôvodne uvádzaného na trh vo Fínsku ako zdravotnícka pomôcka, na liek. Následná „nespokojnosť“ farmaceutickej spoločnosti s preklasifikovaním jej výrobku na liek však nemôže nijako zvlášť prekvapiť. Hlavným dôvodom je totiž skutočnosť, že ak dôjde k (pre)klasifikovaniu výrobku na liek v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník spoločenstva o humánných liekoch (ďalej len „smernica 2001/83/ES o liekoch“), takýto výrobok nemožno uvádzať na trh v členskom štáte Únie bez povolenia⁴ vydaného príslušným orgánom daného členského štátu. Pri výrobku, ktorý je zdravotníckou pomôckou, sa však nijaké povolenie na uvedenie na trh nevyžaduje.

1 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre proti Lääkealan turvallisuus- ja kehittämisskeskus, Sosi-aali- ja terveystalari-lupa- ja valvontavirasto, C-109/12, doposiaľ nepublikované v Zbierke rozhodnutí Súdneho dvora a Všeobecného súdu (ďalej v texte len „rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12“).

2 Bod 48 rozsudku Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12.

3 Bod 60 rozsudku Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12.

4 Článok 6 ods. 1 smernice 2001/83/ES o liekoch.

5 Bližšie pozri rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 45.

6 Smernica Rady č. 93/42/EHS zo 14. jú-

na 1993 o zdravotníckych pomôckach vo svojom sedemnástom odôvodnení uvádza „...zdravotnícke pomôcky by sa spravidla mali opatriť označením CE zhmotňujúcim ich súlad s ustanoveniami tejto smernice, ktoré im umožňuje právo voľne obiehať v spoločenstve a uvádzať ich do prevádzky v súlade s ich určením;“.

- 7 Pozri bod 25, 26 rozsudku Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12 a návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 25.
- 8 Lääkelaitos (fínska národná agentúra pre lieky) bola v čase skutkových okolností vo veci samej príslušným orgánom verejnej moci až do 1. novembra 2009, kedy jeho úlohy prevzali Lääkealan turvallisuuks- ja kehittämiskeskus (Centrum pre bezpečnosť a vývoj liekov), Sosiaali- ja terveystieteiden valvontavirasto (Úrad zaoberajúci sa sociálnymi a zdravotnými záležitosťami a dohľadom).
- 9 V zmysle čl. 6 ods. 1 smernice 2001/83/ES o liekoch: „Žiadny liek sa nesmie uviesť na trh členského štátu, pokiaľ preň príslušné orgány tohto členského štátu nevydali povolenie na uvedenie na trh v súlade s touto smernicou...“.
- 10 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 28–30.
- 11 Pod pojmom liek sa v zmysle prvej definície obsiahnutej v čl. 1 ods. 2 písm. a) smernice 2001/83/ES o liekoch rozumie „...akákoľvek látka alebo kombinácia látok s vlastnosťami vhodnými na liečbu alebo prevenciu ochorení u ľudí“.

V súvislosti s interpretáciou položených prejudiciálnych otázok púta pozornosť aj konštatovanie Súdneho dvora, podľa ktorého dovedy, kým sa nedosiahne vyšší stupeň harmonizácie opatrení nevyhnutných na ochranu zdravia, bude ťažké zabrániť pretrvávaniu rozdielov pri klasifikácii výrobkov v rámci jednotlivých členských štátov Únie v kontexte smernice 2001/83/ES o liekoch.⁵

Skutkový a právny rámec

Farmaceutická spoločnosť Laboratoires Lyocentre so sídlom v Aurillac vo Francúzsku (ďalej len „Lyocentre“) vyrába vaginálnu kapsulu s názvom *Gynocaps* obsahujúcu živé mliečne baktérie, ktorá pôsobí pri obnovení narušenej rovnováhy bakteriálnej flóry bežne chrániacej vagínu. Predmetný výrobok sa od roku 2006 vo Fínsku, rovnako ako aj v niektorých ďalších členských štátoch Únie (napr. Francúzsko, Španielsko, Taliansko alebo Rakúsko) uvádzal na trh ako zdravotnícka pomôcka s označením CE.^{6,7}

Fínska národná agentúra pre lieky (Lääkelaitos)⁸ bola informovaná, že podobný vaginálny prípravok ako je *Gynocaps* je vo Fínsku uvádzaný na trh ako liek z dôvodu, že obsahuje živé mliečne baktérie. Vzhľadom na túto skutočnosť fínska národná agentúra pre lieky dňa 14. novembra 2008 rozhodla, že *Gynocaps* nie je z hľadiska jeho zloženia a mechanizmu pôsobenia zdravotníckou pomôckou a (pre)klasifikovala *Gynocaps* na liek v zmysle smernice 2001/83/ES o liekoch. V dôsledku predmetného rozhodnutia bolo na predaj a propagáciu *Gynocapsu* vo Fínsku potrebné získať povolenie na uvedenie výrobku na trh ako lieku.^{9, 10}

V súlade s čl. 1 ods. 2 písm. b) smernice 2001/83/ES o liekoch sa pod pojmom liek (druhá definícia pojmu liek)¹¹ rozumie „akákoľvek látka alebo kombinácia látok, ktorá sa môže použiť na človeka alebo ktorá môže byť podaná človeku buď na účely obnovenia, úpravy alebo zmeny fyziologických funkcií prostredníctvom jej farmakologického, imunologického alebo metabolického účinku alebo na účely určenia lekárskej diagnózy“. Práve spomínaná definícia bola podľa všetkého pre fínsku národnú agentúru pre lieky oporou pri klasifikácii výrobku *Gynocaps* ako lieku, keď uviedla, že *Gynocaps* obsahuje päť laktobacilov a mení, napráva alebo obnovuje niektoré fyziologické funkcie práve prostredníctvom mechanizmu farmakologických a metabolických účinkov.¹²

Vo svojom rozhodnutí zo dňa 14. novembra 2008 fínska národná agentúra pre lieky taktiež rozhodla, že konanie o ochrannej doložke podľa čl. 8 Smernice Rady č. 93/42/EHS zo 14. júna 1993 o zdravotníckych pomôckach¹³ (ďalej len „smernica 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach“) sa neuplatní, ak bolo na výrobok protiprávne umiestnené označenie CE.¹⁴

Proti rozhodnutiu fínskej národnej agentúry pre lieky zo dňa 14. novembra 2008 podala spoločnosť Lyocentre žalobu na Správny súd v Helsinkách (Helsingin hallinto-oikeus), ktorý však žalobu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia tento vnútroštátny súd poukázal na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej klasifikovanie výrobku v jednom členskom štáte Únie napríklad medzi potraviny nevyklučuje klasifikáciu toho istého výrobku v inom členskom štáte ako lieku.¹⁵ Podľa vyjadrenia Helsinského správneho súdu teda fínskej národnej agentúre pre lieky nič nebránilo v (pre)klasifikácii *Gynocapsu* ako lieku napriek tomu, že rovnaký výrobok bol v iných členských štátoch Únie klasifikovaný a uvádzaný na trh ako zdravotnícka pomôcka.¹⁶

Predmetom nasledujúceho prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ¹⁷ pred Súdny dvorom bol výklad práva Únie, konkrétne smernice 2001/83/ES o liekoch a smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach, so zameraním na podmienky a obmedzenia plynúce z citovaných smerníc pre klasifikáciu výrobku ako lieku, resp. zdravotníckej pomôcky na trhoch členských štátov EÚ a súčasne „správneho“ postupu pri preklasifikovaní výrobku zo zdravotníckej pomôcky na liek v rámci jedného členského štátu Únie.

Prejudiciálne otázky

Spoločnosť Lyocentre sa proti rozsudku Správneho súdu v Helsinkách odvolala na Najvyšší správny súd (Korkein hallinto-oikeus). Vo svojom odvolaní argumentovala predovšetkým tvrdením, podľa ktorého spôsob pôsobenia výrobku *Gynocaps* nevyplýva z farmakologického ani iného

bezprostredného účinku na ľudské telo, a preto by výrobok *Gynocaps* nemal byť klasifikovaný ako liek. Najvyšší správny súd sa rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru v rámci prebiehajúceho konania tri prejudiciálne otázky:¹⁸

- 1) Bráni klasifikácia výrobku v jednom členskom štáte ako zdravotníckej pomôcky s označením CE podľa smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach tomu, aby iný členský štát klasifikoval tento výrobok na základe jeho farmakologických, imunologických alebo metabolických účinkov ako liek podľa smernice 2001/83/ES o liekoch?
- 2) V prípade zápornej odpovede na prvú prejudiciálnu, môže príslušný vnútroštátny orgán klasifikovať výrobok ako liek iba na základe postupov podľa smernice 2001/83/ES o liekoch, alebo musí pred začatím postupu na klasifikáciu výrobku ako lieku podľa smernice o liekoch uskutočniť konanie založené na ochrannej doložke podľa článku 8 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach alebo postupovať podľa ustanovení článku 18 tejto smernice týkajúcich sa nesprávneho umiestnenia označenia CE?
- 3) Bráni právo Únie (predovšetkým smernica 2001/83/ES o liekoch alebo smernica 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach) tomu, aby sa výrobky, ktoré obsahujú tú istú látku a majú rovnaké spôsoby pôsobenia, predávali na trhu v tom istom členskom štáte ako lieky podľa smernice 2001/83/ES o liekoch, ktoré si vyžadujú povolenie na uvedenie na trh, a zároveň ako zdravotnícke pomôcky alebo príslušenstvo podľa smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach?

Na lepšie pochopenie obsahu uvedených prejudiciálnych otázok azda prispeje niekoľko stručných postrehov.

Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či jeden členský štát Únie môže klasifikovať výrobok ako liek, zatiaľ čo druhý členský štát už klasifikoval rovnaký výrobok ako zdravotnícku pomôcku. Ako poukazuje aj generálna advokátka,¹⁹ prvá otázka sa týka prípadu, keď rôzne členské štáty Únie klasifikovali rovnaký výrobok buď ako liek, alebo ako zdravotnícku pomôcku.

Obsahom druhej prejudiciálnej otázky je požiadavka na objasnenie procesného postupu preklasifikovania výrobku zo zdravotníckej pomôcky na liek v zmysle už citovaných smerníc práva EÚ. Je v takomto prípade postačujúce uplatniť len postupy uvedené v smernici 2001/83/ES o liekoch, alebo je príslušný vnútroštátny orgán členského štátu Únie povinný uplatniť aj postupy uvedené v čl. 8 a/ alebo v čl. 18 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach?²⁰

V tretej otázke sa vnútroštátny súd pýta, či rôzne výrobky, ktoré však obsahujú tú istú látku a majú rovnaký spôsob pôsobenia, môžu byť uvádzané na trhu v rámci jedného členského štátu Únie ako lieky a zároveň ako zdravotnícke pomôcky.

Návrhy generálnej advokátky

Generálna advokátka Sharpston vo svojom úvodnom posúdení prejudiciálnych otázok výstižne poukázala na to, že ani jedna z predložených prejudiciálnych otázok sa netýka skutočnej klasifikácie výrobku *Gynocaps*, ktorá je predmetom konania pred vnútroštátnym súdom, a preto sa vecnej stránke rozhodnutia fínskej národnej agentúry pre lieky vo svojich návrhoch nevenovala.²¹

Vo vzťahu k samotným prejudiciálnym otázkam zhrnula, že vnútroštátny súd sa svojou prvou a treťou otázkou v podstate pýta, či sa definícia pojmu zdravotnícka pomôcka vymedzená v smernici 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach a definícia pojmu liek obsiahnutá v smernici 2001/83/ES o liekoch navzájom vylučujú. Vzhľadom na to, že prvá aj tretia prejudiciálna otázka spolu navzájom úzko súvisia, pristúpila k ich posúdeniu spoločne.²²

Generálna advokátka vo svojich návrhoch v súvislosti s prvou prejudiciálnou otázkou uviedla, že podľa jej názoru smernica 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach a smernica 2001/83/ES o liekoch nevylučujú možnosť, aby jeden členský štát Únie klasifikoval výrobok ako liek, zatiaľ čo iný členský štát klasifikuje ten istý výrobok ako zdravotnícku pomôcku.²³ Každý členský štát Únie teda disponuje aj naďalej právomocou preskúmať na základe všetkých relevantných dostupných informácií funkciu, spôsob pôsobenia a iné relevantné vlastnosti výrobku. Navyše, každý členský štát disponuje súčasne aj právomocou povoliť uvedenie lieku na trh a uplatniť vnútroštátne postu-

12 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 28.

13 Čl. 8 Smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach s názvom Ochranná doložka stanovuje:

„Ak členský štát zistí, že pomôcky uvedené v článku 4 ods. 1 a ods. 2 druhej zarážky, správne inštalované, držované a používané v zhode s ich účelom určenia by mohli ohroziť zdravie a/alebo bezpečnosť pacientov, používateľov, prípadne iné osoby, prijme dočasne všetky potrebné opatrenia na stiahnutie týchto pomôcok z trhu, na zakázanie alebo obmedzenie ich uvedenia na trh alebo do prevádzky. Členský štát ihneď úradne oznámi tieto opatrenia Komisii, uvedie dôvody svojho rozhodnutia a najmä uvedie, či nesúlad s touto smernicou vyplýva:

- a) z nedodržania základných požiadaviek uvedených v článku 3;
- b) z nesprávneho použitia noriem uvedených v článku 5 napriek tvrdeniu, že sa použili tieto normy;
- c) z nedostatku v týchto normách.“

14 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 30.

15 Pozri napr. rozsudok Súdného dvora z 9. júna 2005 v spojených veciach HLH Warenvertriebs GmbH a Orthica BV proti Spolkovej republike Nemecko, C-211/03, C-299/03 a C-316/03 až C-318/03, Zb. s. I-5141, bod 56.

16 Rozsudok Súdného dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 32.

17 Zmluva o fungovaní Európskej únie v znení Lisabonskej zmluvy (uve-

rejnená v konsolidovanom znení v Úradnom vestníku Európskej únie pod číslom 2010/C 83/01).

- 18 Formulácia jednotlivých prejudiciálnych otázok je v texte uvedená v zjednodušenej podobe, k doslovnému zneniu prejudiciálnych otázok pozri rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 33, 34.
- 19 Pozri k tomu návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 35.
- 20 Tamže, bod. 75.
- 21 Tamže, bod. 36.
- 22 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 35.
- 23 K tomu pozri bod 44, 45 návrhov generálnej advokátky prednesených dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12.
- 24 K tomu bližšie pozri návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 59, 60.
- 25 Tamže, bod 67.
- 26 V bode 71 svojich návrhov generálna advokátka uvádza: „...Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je jasné, či vnútroštátny súd považuje tieto dva výrobky za zhodné alebo len za podobné, a ak ich považuje za podobné, tak do akej miery.“
- 27 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 72.
- 28 Tamže, bod 73.
- 29 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 74.

py upravujúce uvádzanie zdravotníckych pomôcok na trh bez toho, aby bol viazaný klasifikáciou rovnakého výrobku v inom členskom štáte Únie.²⁴

Záverom k prvej prejudiciálnej otázke zhrnula: „Je pravda, že odlišná klasifikácia toho istého výrobku v rôznych členských štátoch môže viesť k právnej neistote a do určitej miery brániť bezproblémovému fungovaniu jednotného trhu. Podľa môjho názoru tieto dôsledky vyplývajú z neúplnej harmonizácie.“²⁵

Vo vzťahu k spoločne posudzovanej tretej prejudiciálnej otázke generálna advokátka prezentovala stanovisko, ktorého závery sa odlišujú v závislosti od (hypotetickej) úrovne zhody, resp. odlišnosti výrobkov, ktoré by mali byť uvedené na trh v jednom členskom štáte Únie.²⁶ V tejto súvislosti uviedla: „**Ak sú dva výrobky zhodné zo všetkých hľadísk relevantných pre ich klasifikáciu buď ako zdravotníckej pomôcky, alebo ako lieku, nemožno jeden uviesť na trh toho istého členského štátu ako zdravotnícku pomôcku a druhý ako liek (...)**“²⁷ Na druhej strane, ak však výrobky nie sú úplne zhodné a majú len spoločnú látku a spôsoby pôsobenia, smernica 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach a smernica 2001/83/ES o liekoch nevyklúčujú možnosť, že jeden výrobok bude uvedený na trh ako zdravotnícka pomôcka a druhý ako liek.²⁸ Ako napokon vyplýva z jej návrhov: „(...) samotná skutočnosť, že dva výrobky obsahujú tú istú látku a majú rovnaký spôsob pôsobenia, nestačí na odôvodnenie záveru, že sa musia klasifikovať a uviesť na trh rovnakým spôsobom (...)“²⁹

V súvislosti s analýzou druhej prejudiciálnej otázky zamerala generálna advokátka svoju pozornosť na objasnenie „správneho“ procesného postupu pri preklasifikovaní zdravotníckej pomôcky na liek. Vo svojich návrhoch najprv porovnávala podmienky uplatnenia postupov podľa článku 18 a článku 8 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach a ich možné vzájomné presahy, pričom následne skúmala možnosť ich uplatnenia z hľadiska požiadaviek kladených smernicou 2001/83/ES o liekoch.

Generálna advokátka v rámci svojho stanoviska predložila podrobný výklad článku 18 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach,³⁰ v ktorom (okrem iného) uviedla, že jeho druhý odsek sa vzťahuje na výrobky, na ktoré sa táto smernica **už nevzťahuje**, resp. sa vzťahovať nikdy nemala. Ako ďalej podotkla, v zmysle prvého odseku písm. a) citovaného článku smernice je prvou povinnosťou výrobcu ukončiť porušovanie smernice plynúce z protiprávneho umiestnenia označenia CE. Až v prípade, ak zo strany výrobcu nedôjde k ukončeniu porušovania smernice, prechádza na členský štát povinnosť prijať potrebné opatrenia na obmedzenie alebo zakázanie umiestňovania predmetného výrobku na trh a sledovanie, či bol výrobok z trhu skutočne stiahnutý, čo sa však musí vykonať v súlade s postupom podľa článku 8 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach. Použitie ochrannej doložky podľa článku 8 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach je preto za okolností, o aké ide v prejednávanom prípade, podmienené predchádzajúcim postupom podľa citovaného článku 18, a teda nezávislé uplatnenie postupu podľa čl. 8 smernice v predmetnom prípade možné nie je.³¹

Vo vzťahu k správne procesnému postupu pri preklasifikovaní výrobku zo zdravotníckej pomôcky na liek generálna advokátka zhrnula: „**Ak je výrobok, ktorý je označený značkou CE ako zdravotnícka pomôcka, v skutočnosti liekom, jeho výrobca musí prijať potrebné opatrenia, ktorými jednak ukončí porušovanie smernice o zdravotníckych pomôckach, a ak chce naďalej uvádzať výrobok na trh, musí tiež splniť požiadavky vyplývajúce zo smernice o liekoch. Hoci obe smernice sa vzťahujú na odlišné druhy výrobkov, a preto sa naraz nevzťahujú na jeden výrobok, za takých okolností, o aké ide v prejednávanom prípade, skutočne vzniká otázka, ako dodržať obe smernice.**“³² Riešenie procesného problému spočívajúceho v súčasnom dodržaní požiadaviek oboch citovaných smerníc vidí generálna advokátka v stiahnutí výrobku z trhu a jeho opätovnom uvedení na trh až po udelení povolenia na uvedenie na trh.³³ V tejto súvislosti však dodala, že ak sa výrobok po vydaní rozhodnutia o preklasifikovaní zo zdravotníckej pomôcky na liek ihneď stiahne z trhu, nie je potrebné, aby členský štát prijal ďalšie opatrenia v súlade s čl. 18 prvý odsek písm. b) smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach alebo aby Komisia zasiahla podľa článku 8 tej istej smernice. Okamžitým stiahnutím výrobku z trhu sa totiž súčasne zabezpečí dodržanie smernice 2001/83/ES o liekoch.³⁴

Záverom k danej problematike zhrnula: „**Za týchto okolností sa domnievam, že výrobok, ktorý bol preklasifikovaný na liek, nemôže zostať alebo byť uvedený na trh, kým nebude udelené povolenie na uvedenie na trh a kým nebudú splnené iné podmienky uvedené v smernici o liekoch.**“³⁵

Rozhodnutie Súdneho dvora

V rámci posúdenia prvej prejudiciálnej otázky Súdny dvor s poukázaním na svoju predchádzajúcu judikatúru³⁶ vyslovil, že na účely určenia, či výrobok spadá na základe svojej funkcie pod definíciu lieku v zmysle smernice 2001/83/ES o liekoch musia príslušné vnútroštátne orgány rozhodovať o klasifikácii výrobku osobitne v každom jednotlivom prípade. V rámci tohto rozhodovania musia zohľadniť všetky vlastnosti výrobku, najmä jeho zloženie, jeho farmakologické, imunologické alebo metabolické vlastnosti, ktoré sa dajú určiť na základe súčasného stavu vedy, podmienky jeho používania, rozsah jeho rozšírenia, rozsah, v akom je známy spotrebiteľom, a riziká, ktoré môže jeho používanie spôsobiť.³⁷

Súdny dvor sa následne vo svojom rozhodnutí stotožnil s názorom generálnej advokátky,³⁸ keď vyslovil, že pri súčasnom stave práva Únie vyznačujúcim sa neúplnou harmonizáciou opatrení nevyhnutných na zabezpečenie ochrany zdravia je ťažké zabrániť pretrvávaniu rozdielov medzi jednotlivými členskými štátmi Únie pri klasifikácii výrobkov v kontexte smernice 2001/83/ES o liekoch.³⁹ Dôvodom takejto rozdielnej klasifikácie výrobku v rámci členských štátov Únie môže byť nejednotnosť vo vedeckých informáciách, nové vedecké trendy alebo rozdielne posúdenie rizík pre ľudské zdravie a úroveň ochrany, ktorá sa má dosiahnuť.⁴⁰ Súdny dvor v tejto súvislosti už vo svojej predchádzajúcej judikatúre uznal, že nemožno vylúčiť, aby jeden členský štát považoval vlastnosť výrobku ako lieku na základe funkcie za preukázanú, zatiaľ čo iný členský štát dospeje k záveru, že dôkaz, že ide o liek na základe funkcie podľa súčasného stavu vedy, nie je preukázaný.⁴¹ V nadväznosti na tieto úvahy Súdny dvor vo vzťahu k prvej prejudiciálnej otázke odpovedal tak, že „(...) klasifikácia výrobku v jednom členskom štáte ako zdravotníckej pomôcky s označením CE v zmysle smernice 93/42 nebráni tomu, aby príslušné vnútroštátne orgány iného členského štátu klasifikovali ten istý výrobok na základe jeho farmakologického, imunologického alebo metabolického účinku ako liek v zmysle článku 1 ods. 2 písm. b) smernice 2001/83.“⁴²

V súvislosti s posúdením druhej prejudiciálnej otázky si Súdny dvor úvodom položil otázku, či za takých okolností, ako vo veci samej, označenie CE umiestnené na výrobku, ktorý už bol klasifikovaný v niektorom členskom štáte ako zdravotnícka pomôcka a ktorý príslušné orgány iného členského štátu plánujú klasifikovať ako liek, treba považovať za **označenie CE použité neprimeraným spôsobom** v zmysle článku 18 druhého odseku smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach.⁴³

Článok 18 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach s názvom **Protiprávne umiestnené označenie CE** stanovuje:

„Bez dosahu na článok 8:

- a) ak členský štát zistí, že označenie CE bolo umiestnené nesprávne alebo chýba, čo je v rozpore so smernicou, je výrobca alebo jeho splnomocnený zástupca povinný ukončiť porušovanie svojich povinností za podmienok určených členským štátom;
- b) v prípade pokračovania v protiprávnom konaní členský štát prijme potrebné opatrenia na obmedzenie alebo zakázanie umiestňovania na trhu predmetného výrobku a na sledovanie, či bol výrobok stiahnutý z trhu v súlade s postupom podľa článku 8.

Tieto opatrenia platia aj vtedy, keď sa označenie CE síce použilo v súlade s postupmi uvedenými v tejto smernici, ale neprimeraným spôsobom na označenie výrobkov, na ktoré sa nevzťahuje táto smernica.“

Súdny dvor v otázke výkladu citovaného článku smernice nasledoval návrhy generálnej advokátky,⁴⁴ keď vyslovil, že z druhého odseku článku 18 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach výslovne vyplýva, že ustanovenia predmetného článku 18 smernice sa uplatnia na výrobky, na ktoré sa táto smernica (už) nevzťahuje.⁴⁵

V nadväznosti na položenú otázku Súdny dvor vyslovil záver, podľa ktorého príslušné orgány členského štátu Únie pri klasifikovaní výrobku ako lieku, pričom tento výrobok je v inom členskom štáte klasifikovaný ako zdravotnícka pomôcka, majú prihliadať na označenie CE umiestnené na tomto výrobku na základe jeho klasifikovania v inom členskom štáte ako zdravotníckej pomôcky ako na označenie umiestnené nesprávne. Predmetné označenie CE sa totiž vzhľadom na ich rozhodnutie javí ako umiestnené na výrobku, na ktorý sa nevzťahuje smernica 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach.⁴⁶

V kontexte týchto úvah Súdny dvor odpovedal na druhú prejudiciálnu otázku tak, že „(...) príslušné orgány členského štátu majú pri klasifikovaní výrobku ako lieku v zmysle smernice 2001/83,

30 Čl. 18 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach s názvom Protiprávne umiestnené označenie CE stanovuje:

„Bez dosahu na článok 8: ak členský štát zistí, že označenie CE bolo umiestnené nesprávne alebo chýba, čo je v rozpore so smernicou, je výrobca alebo jeho splnomocnený zástupca povinný ukončiť porušovanie svojich povinností za podmienok určených členským štátom; v prípade pokračovania v protiprávnom konaní členský štát prijme potrebné opatrenia na obmedzenie alebo zakázanie umiestňovania na trhu predmetného výrobku a na sledovanie, či bol výrobok stiahnutý z trhu v súlade s postupom podľa článku 8.

Tieto opatrenia platia aj vtedy, keď sa označenie CE síce použilo v súlade s postupmi uvedenými v tejto smernici, ale neprimeraným spôsobom na označenie výrobkov, na ktoré sa nevzťahuje táto smernica.“

31 K tomu bližšie pozri bod 81-84 návrhov generálnej advokátky prednesených dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12.

32 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 85.

33 Tamže, bod 86, 87.

34 Tamže, bod. 96.

35 Tamže, bod 98.

36 Pozri rozsudok Súdneho dvora z 15. januára 2009, Hecht-Pharma GmbH proti Staatliches Gewerbeaufsichtsamt Lüneburg, C-140/07, Zb. s. I-41, bod 39, a rozsudok Súdneho dvora z 30. apríla 2009, BIOS Naturprodukte GmbH proti Spolkovej krajine Sársko, C-27/08, Zb. s. I-3785, bod 18.

- 37 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 42.
- 38 V bode 55 návrhov generálnej advokátky prednesených dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12 generálna advokátka uvádza: „Domnievam sa, že pokiaľ neexistuje úplná harmonizácia týkajúca sa týchto druhov výrobkov, je možné, aby jeden členský štát dospel s istotou k záveru, že daný výrobok je zdravotníckou pomôckou, zatiaľ čo iný členský štát dospeje k záveru, že ten istý výrobok je liekom.“
- 39 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 45.
- 40 Tamže, bod 46.
- 41 Pozri napr. rozsudok Súdneho dvora z 15. januára 2009, Hecht-Pharma GmbH proti Staatliches Gewerbeaufsichtsamt Lüneburg, C-140/07, Zb. s. I-41, bod 28.
- 42 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 48.
- 43 Tamže, bod 51.
- 44 Pozri návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 81.
- 45 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 50.
- 46 Tamže, bod 53.
- 47 Tamže, bod 55.
- 48 Tamže, bod 58.
- 49 Rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, Laboratoires Lyocentre, C-109/12, bod 60.

pričom tento výrobok je už klasifikovaný v inom členskom štáte ako zdravotnícka pomôcka s označením CE podľa smernice 93/42, uplatniť pred použitím konania stanoveného smernicou 2001/83 postup upravený v článku 18 smernice 93/42, alebo prípadne postup stanovený v článku 8 smernice 93/42.“⁴⁷

Pri posúdení poslednej prejudiciálnej otázky dospel Súdny dvor na rozdiel od návrhov generálnej advokátky k záveru, že ak (prvý) výrobok obsahuje rovnakú látku a pôsobí rovnakým spôsobom ako iný výrobok, ktorý je v tom istom členskom štáte klasifikovaný ako liek, mal by byť tento (prvý) výrobok v zásade klasifikovaný a uvádzaný na trh ako liek. Opätovne však zdôraznil povinnosť členského štátu v každom jednotlivom prípade overiť, či nejaká iná vlastnosť, ktorú tento (prvý) výrobok má, nebráni z hľadiska definície zdravotníckej pomôcky v zmysle čl. 1 ods. 2 písm. a) smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach tomu, aby bol klasifikovaný a uvádzaný na trh ako liek.⁴⁸

Odpoveď Súdneho dvora na poslednú prejudiciálnu v kontexte jeho úvah teda znie, že „(...) **v jednom členskom štáte sa nemôže výrobok, ktorý síce nie je totožný s iným výrobkom klasifikovaným ako liek, ale obsahuje tú istú látku a má rovnaký spôsob pôsobenia ako tento druhý výrobok, v zásade uvádzať na trh ako zdravotnícka pomôcka podľa smernice 93/42, okrem prípadu – čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu –, keď nejaká iná vlastnosť, ktorú daný výrobok má a ktorá je relevantná so zreteľom na článok 1 ods. 2 písm. a) smernice 93/42, si vyžaduje, aby bol daný výrobok klasifikovaný a uvádzaný na trh ako zdravotnícka pomôcka.**“⁴⁹

Stručný komentár

Napriek skutočnosti, že v otázke klasifikácie podobných výrobkov⁵⁰ v rámci jedného členského štátu Únie zvolil Súdny dvor reštriktívnejší prístup než generálna advokátka, vo svojom rozhodnutí v značnom rozsahu nasledoval jej návrhy a súčasne potvrdil svoju doterajšiu judikatúru.

Význam samotného rozsudku sa prejavuje v dvoch základných rovinách. Predovšetkým treba vyzdvihnúť, že Súdny dvor opätovne potvrdil povinnosť členského štátu Únie rozhodovať o klasifikácii výrobku osobitne v každom jednotlivom prípade a zohľadniť všetky jeho relevantné vlastnosti⁵¹ na účely určenia, či výrobok spadá na základe svojej funkcie pod definíciu lieku v zmysle smernice 2001/83/ES o liekoch. V tejto súvislosti je tiež dôležité pripomenúť, že v súlade s článkom 2 odsek 2 smernice 2001/83/ES o liekoch v prípade, ak výrobok môže po zohľadnení všetkých jeho charakteristík vyhovovať definícii lieku aj definícii výrobku podliehajúceho iným právnym predpisom (napr. smernici 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach), uplatnia sa ustanovenia citovanej smernice 2001/83/ES o liekoch. Ako uvádza vo svojich návrhoch generálna advokátka,⁵² spomínané pravidlo zodpovedá zásade sformulovanej Súdnym dvorom v oblasti ochrany zdravia, podľa ktorej na výrobok, ktorý zodpovedá prvkom definície lieku, sa vzťahujú len predpisy Únie týkajúce sa liekov, aj keď ten istý výrobok môže patriť do pôsobnosti inej, menej prísnej právnej úpravy Únie.⁵³

Ďalej je potrebné venovať pozornosť aj prístupu Súdneho dvora k otázke klasifikácie podobných výrobkov na trhu v jednom členskom štáte Únie. Záver Súdneho dvora, podľa ktorého sa v jednom členskom štáte nemôže výrobok, ktorý síce nie je totožný s iným výrobkom klasifikovaným ako liek, ale **obsahuje tú istú látku a má rovnaký spôsob pôsobenia** ako tento druhý výrobok, v zásade uvádzať na trh ako zdravotnícka pomôcka, so sebou prináša viaceré dôsledky. Na jednej strane je takýto prístup možné vnímať ako snahu Súdneho dvora o zabezpečenie vyššieho stupňa právnej istoty pri klasifikácii výrobkov v zmysle smernice 2001/83/ES o liekoch na trhu v jednom členskom štáte. Z tohto pohľadu by rozhodnutie Súdneho dvora mohlo priniesť pozitívny efekt prejavujúci sa v jednotnejšom rozhodovaní príslušných orgánov členských štátov Únie v otázke klasifikácie výrobkov podľa smernice 2001/83/ES o liekoch na trhu v jednom členskom štáte. Nevyhnutným negatívnym dôsledkom takejto snahy je však súčasne sťaženie vstupu farmaceutických spoločností s výrobkom na trh v jednom členskom štáte v prípade, ak podobný výrobok je v rovnakom členskom štáte klasifikovaný a uvádzaný na trh ako liek. Navyše, Súdny dvor sa vo svojej argumentácii na rozdiel od návrhov generálnej advokátky nezaoberal otázkou úrovne zhody jednotlivých hľadísk relevantných pre klasifikáciu dvoch podobných výrobkov

na trhu v jednom členskom štáte. Absentujúca argumentácia Súdneho dvora v uvedenom rozsahu by v konečnom dôsledku mohla zväzdať k „paušalizovanému“ výkladu pravidla stanoveného Súdny dvorom a to napriek skutočnosti, že Súdny dvor zakotvil pre členské štáty povinnosť preskúmať súčasne všetky ostatné relevantné vlastnosti výrobku potrebné na jeho klasifikáciu a uvedenie na trh ako lieku, resp. zdravotníckej pomôcky.

Charakteristikou analyzovaného prípadu je aj skutočnosť, že napriek tomu, že smernica 2001/83/ES o liekoch a smernica 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach sa vzťahujú na odlišné druhy výrobkov, a preto sa súčasne nevzťahujú na ten istý výrobok, v posudzovanom prípade bolo vo vzťahu k výrobku *Gynocaps* v určitom okamihu potrebné vyhovieť požiadavkám oboch citovaných smerníc. „Praktický návod“ na odstránenie nejasností týkajúcich sa súčasnej aplikácie oboch spomínaných smerníc predostrela generálna advokátka, keď uviedla, že za okolností, o aké ide v prejednávacom prípade, je riešením stiahnutie výrobku z trhu a jeho opätovné uvedenie na trh až po udelení povolenia na uvedenie na trh.⁵⁴ Súdny dvor sa vyhol explicitnému posúdeniu (ne)správnosti predloženého „návrhu riešenia“ generálnej advokátky, pričom sa vo svojom rozhodnutí obmedzil len na konštatovanie, že za okolností o aké ide v prejednávacom prípade majú príslušné orgány členského štátu pred použitím konania stanoveného smernicou 2001/83/ES o liekoch uplatniť postup upravený v článku 18, alebo prípadne v článku 8 smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach. Pri podrobnejšom preskúmaní citovaného záveru Súdneho dvora však zistíme, že povinnosť postupovať najskôr podľa príslušných ustanovení smernice 93/42/EHS o zdravotníckych pomôckach a až následne podľa smernice 2001/83/ES o liekoch nevyklučuje uplatnenie postupu prezentovaného v tejto súvislosti generálnou advokátkou. Stotožňujeme sa s názorom generálnej advokátky, v zmysle ktorého sa okamžitým stiahnutím výrobku z trhu zabezpečí súčasné dodržanie oboch spomínaných smerníc.⁵⁵ Určitým podnetom pre zákonodarcov Únie by v tejto súvislosti mohlo byť aj konštatovanie generálnej advokátky,⁵⁶ podľa ktorého neúplná harmonizácia práva Únie v predmetnej oblasti môže, v nadväznosti na prípustnosť rozdielnej klasifikácie toho istého výrobku v rôznych členských štátoch Únie, viesť k právnej neistote a do určitej miery brániť bezproblémovému fungovaniu jednotného trhu. S týmto názorom generálnej advokátky sa dá súhlasiť, pretože hrozba vzniku uvedených negatívnych dôsledkov neúplnej harmonizácie práva Únie sa javí, aj s ohľadom na analyzovaný prípad, ako pomerne reálna. Práve vyšší stupeň harmonizácie práva Únie v tejto oblasti môže napomôcť eliminácii uvedených negatívnych dôsledkov súčasného stavu práva EÚ.

Aj napriek existencii čiastočnej harmonizácie oblastí, ktoré sú v pôsobnosti zák. č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o liekoch a zdravotníckych pomôckach“) s právom Únie⁵⁷ sa vyskytujú v aplikačnej praxi príslušných orgánov Slovenskej republiky určité komplikácie súvisiace s klasifikáciou výrobkov medzi lieky alebo zdravotníckej pomôcky. Štátny ústav pre kontrolu liečiv ako orgán príslušný rozhodovať o registrácii humánných liekov a vykonávajúci štátny dohľad nad trhom so zdravotníckymi pomôckami⁵⁸ naráža na aplikačné problémy uvedenej právnej úpravy v prípadoch, kedy posúdenie, či výrobok spadá do kategórie liekov alebo zdravotníckych pomôcok, nie je vôbec jednoznačné. V nadväznosti na tieto komplikácie má práve rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2013, *Laboratoires Lyocentre*, C-109/12 významný vplyv na výklad a aplikáciu tej časti zákona o zákon o liekoch a zdravotníckych pomôckach, ktorá je harmonizovaná s právom Únie z dôvodu, že vnútroštátne orgány sú výkladom Súdneho dvora viazané. Práve aplikácia práva v súlade s výkladom práva Únie podaným Súdny dvorom vo veci *Laboratoires Lyocentre*, C-109/12, ale aj iných súvisiacich rozhodnutiach Súdneho dvora,⁵⁹ je nástrojom, ktorý má napomôcť príslušným vnútroštátnym orgánom pri rozhodovaní v tzv. hraničných prípadoch, kedy sa rozhodujúci faktor pre správne klasifikovanie výrobku hľadá len s veľkými ťažkosťami.

Súdny dvor sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti venoval výkladu ustanovení smernice 2001/83/ES o liekoch aj v ďalších rozhodnutiach, spomedzi ktorých môžeme spomenúť napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. septembra 2012, *Chemische Fabrik Kreussler*, C-308/11.⁶⁰ Naposledy citovaným rozsudkom Súdny dvor (okrem iného) vyslovil, že článok 1 bod 2 písm. b) smernice 2001/83/ES o liekoch sa má vykladať v tom zmysle, že na účely definovania pojmu „farmakologický účinok“ v zmysle tohto ustanovenia možno zohľadniť definíciu tohto pojmu nachádzajúcu sa v usmernení vypracovanom spoločne úradmi Komisie a príslušnými orgánmi členských štátov o hraniciach medzi smernicou 76/768 o kozmetických výrobkoch a smernicou 2001/83 o liekoch.⁶¹

50 V kontexte analyzovanej problematiky máme na mysli výrobok, ktorý síce nie je totožný s iným výrobkom, ale obsahuje tú istú látku a má rovnaký spôsob pôsobenia ako tento druhý výrobok.

51 Súdny dvor má v tomto smere na mysli predovšetkým zloženie výrobku, jeho farmakologické, imunologické alebo metabolické vlastnosti, ktoré sa dajú určiť na základe súčasného stavu vedy, spôsob jeho užívania, rozsah jeho rozšírenia, rozsah, v akom je známy spotrebiteľom, a riziká, ktoré môže spôsobiť jeho užívanie

52 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, *Laboratoires Lyocentre*, C-109/12, bod 50.

53 K tomu pozri rozsudok Súdneho dvora z 15. novembra 2007 Komisia proti Spolkovej republike Nemecko, C-319/05, Zb. s. I-9811, bod 63 a citovanú judikatúru.

54 Návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, *Laboratoires Lyocentre*, C-109/12, bod 86, 87.

55 Tamže, bod. 96.

56 Pozri návrhy generálnej advokátky prednesené dňa 30. mája 2013, *Laboratoires Lyocentre*, C-109/12, bod 67.

57 Medzi oblasti harmonizované s predpismi práva Únie patria napr. požiadavky na registráciu humánných a veterinárnych liekov, na výrobu a veľkodistribúciu humánných a veterinárnych liekov a na dohľad nad humánnymi a veterinárnymi liekmi, v oblasti zdravotníckych pomôcok sú to požiadavky na klinické skúšanie, na posudzovanie zhody zdravotníckych pomôcok,

na registráciu výrobcov zdravotníckych pomôcok a na dohľad nad zdravotníckymi pomôckami.

58 K pôsobnosti štátneho ústavu pre kontrolu liečiv pozri ustanovenia § 129 zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach.

59 Spomedzi viacerých rozhodnutí Súdneho dvora zameraných na výklad ustanovení smernice 2001/83 o liekoch môžeme spomenúť napr. rozsudok Súdneho dvora z 11. apríla 2013, Novartis Pharma GmbH proti Apozyt GmbH, C-535/11 doposiaľ nepublikované v Zbierke rozhodnutí Súdneho dvora a Všeobecného súdu, rozsudok Súdneho dvora z 5. mája 2011, MSD Sharp & Dohme GmbH proti Merckle GmbH, C-316/09, Zb. s. I-03249, alebo rozsudok Súdneho dvora z 5. mája 2011, Novo Nordisk AS proti Ravimiamet, C-249/09, Zb. I-03155.

60 Rozsudok Súdneho dvora zo 6. septembra 2012, Chemische Fabrik Kreussler & Co. GmbH proti Sunstar Deutschland GmbH, C-308/11, doposiaľ nepublikované v Zbierke rozhodnutí Súdneho dvora a Všeobecného súdu.

61 Tamže, bod 27.

Interpretácia práva Európskej únie Súdny dvorom platí pre všetky členské štáty Únie a ich orgány verejnej moci, vrátane vnútroštátnych súdov. Znalosť judikatúry Súdneho dvora je preto podľa nášho názoru základným kľúčom k poznaniu a správnej aplikácii práva, bez ktorej sa vnútroštátne orgány členského štátu Únie v súčasnej dobe zaobídu len s veľkými ťažkosťami. ■

RESUMÉ

Zdravotnícka pomôcka alebo liek?

Súdny dvor EÚ rozhodol o kompromise a vrátil problém vnútroštátnemu súdu.

Autor v článku podrobnejšie analyzuje rozsudok Súdneho dvora EÚ z 3. októbra 2013 vo veci Laboratoires Lyocentre, C-109/12, ktorý sa svojím obsahom týkal podmienok a obmedzení plynúcich z práva Únie pre klasifikáciu výrobku ako lieku, resp. zdravotníckej pomôcky na trhoch členských štátov EÚ a súčasne „správneho“ postupu pri preklasifikovaní výrobku zo zdravotníckej pomôcky na liek v rámci jedného členského štátu Únie. Súčasťou článku je aj autorov pohľad na pozitívne, ale aj negatívne dôsledky, ktoré so sebou rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Laboratoires Lyocentre, C-109/12 môže priniesť. Autor sa v článku v neposlednom rade snaží poukázať aj na význam a vplyv rozhodnutia pre aplikačnú prax príslušných orgánov Slovenskej republiky a súčasne správnu aplikáciu práva v súlade s interpretáciou práva Únie podanou Súdny dvorom EÚ v oblastiach harmonizovaných s právom Únie.

SUMMARY

Medical Device or Medicinal Product?

The Court of Justice of the European Union ruled on a compromise and referred the problem back to the national court

The author in a greater detail analyses Judgement of the Court of Justice of the EU made on 3 October 2013 in the matter of Laboratoires Lyocentre, C-109/12, which in terms of its contents dealt with conditions and restrictions imposed under the EU law on the classification of a product as a medicinal product or as a medical device at markets in the EU Member States, and at the same time with “appropriate” procedures applying to the reclassification of a product from a medical device to a medicinal product within one EU Member State. The author also focuses on positive and negative consequences this Judgement may imply. The author not least aims to point to the importance and impact of the Judgement on the application practice of the appropriate authorities within the Slovak Republic, and at the same time to the proper application of law in accordance with the interpretation of the EU law made by the Court of Justice in areas harmonized with the EU law.

ZUSAMMENFASSUNG

Medizinprodukt oder Arzneimittel?

Der Gerichtshof der EU hat über einen Kompromiss entschieden und das Problem an das innerstaatliche Gericht zurückgeleitet

Der Autor des Artikels analysiert ausführlicher das Urteil C-109/12 des Gerichtshofes der EU vom 3. Oktober 2013 in der Sache Laboratoires Lyocentre und dessen Inhalt betreffend die Bedingungen und Einschränkungen, resultierend aus dem Recht der EU auf die Klassifikation eines Produktes als Arzneimittel bzw. Medizinprodukt auf den Märkten der EU-Mitgliedsstaaten und zugleich den „richtigen“ Vorgang bei der Umordnung des Produktes vom Medizinprodukt in Arzneimittel im Rahmen eines Mitgliedsstaates der Union. Im Artikel ist überdies die Ansicht des Autors auf positive sowie negative Auswirkungen, die diese Entscheidung des Gerichtshofes in der Sache Laboratoires Lyocentre, C-109/12, haben kann, enthalten. Nicht zuletzt möchte der Autor auf die Bedeutung für und die Einwirkung auf die Anwendungspraxis der zuständigen Behörden der Slowakischen Republik sowie die richtige Anwendung des Rechtes in Übereinstimmung mit der Auslegung des Unionsrechtes durch den Gerichtshof der EU in den mit dem Recht der Union harmonisierten Bereichen, hinweisen.

Odmeňovanie advokátov Centrom právnej pomoci

Mgr. Veronika Adamková

Mgr. Ľubica Ondrisová

Mgr. Eduard Oravec

Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“), ako štátna rozpočtová organizácia, ktorá poskytuje právnu pomoc ľuďom v materiálnej núdzi,¹ vzniklo 1. 1. 2006 na základe zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“).

Už od počiatku vzniku centra patrí medzi jeho hlavné úlohy poskytovanie právnej pomoci osobám, ktoré si v dôsledku ťažkej finančnej situácie nemôžu právnu pomoc zabezpečiť sami. Centrum poskytuje právnu pomoc prostredníctvom advokátov, svojich právnikov alebo mediátorov. S určovaním advokátov na ochranu práv a oprávnených záujmov ľudí, ktorí sa často nie len svojím zavinením dostali do neľahkej životnej situácie, úzko súvisí ďalšia obsahová náplň činnosti centra, a to rozhodovanie o trovách zastúpenia určených advokátov poskytujúcich právnu pomoc pre osoby v materiálnej núdzi a s tým súvisiaci proces. O trovách právneho zastúpenia advokáta a ich výške rozhoduje právny odbor centra, ktorý je organizačne oddelenou zložkou od jednotlivých kancelárií centra. Právny odbor posudzuje žiadosti advokátov o úhradu trov právneho zastúpenia, a na ich základe vydáva rozhodnutia o priznaní náhrady trov právneho zastúpenia advokátov.

V rámci celého procesu priznávania náhrady trov právneho zastúpenia advokátov však často vznikajú nezrovnalosti medzi rozhodovacou praxou centra a požiadavkami advokátov na odmenu, ktorá im bezpochyby za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi patrí, avšak často nie v takej výške, v akej si túto odmenu vyúčtujú.

Centrum považuje za vhodné, ako reakciu na článok uverejnený v Bulletinu slovenskej advokácie č. 3/2014, ale najmä z dôvodu urýchlenia, ako aj uľahčenia práce advokátom pri vyčíslňovaní odmeny, priblížiť svoju rozhodovaciu prax, a tým do budúcnosti vylúčiť nejasnosti, ktoré sú často dôvodom predlžovania lehoty na rozhodnutie o náhrade trov právneho zastúpenia.

Druhá či tretia hlava?

Určovanie/ustanovovanie advokátov, či už súdom alebo centrom a následne priznanie a vyplácanie odmeny možno rozdeliť do niekoľkých období.

Vzhľadom na to, že centrum vzniklo až 1. januára 2006, je zrejmé, že do tohto obdobia (do 31. decembra 2005) advokátov ustanovovali a o ich odmene rozhodovali iba súdy podľa § 30 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). O odmene rozhodovali súdy na základe § 140 ods. 2 OSP, podľa druhej hlavy druhej časti vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). Rozhodovanie o trovách zastúpenia podľa druhej hlavy druhej časti vyhlášky za úkony vykonané pred 1. januárom 2006 je rozhodovaním nad rámec centru zverených právomocí, preto nie je v právomoci centra priznať náhradu trov právneho zastúpenia za tieto úkony. Centrum je povinné a oprávnené rozhodovať podľa tretej hlavy druhej časti, ktorá bola do vyhlášky zavedená novelou č. 649/2005 účinnou od 1. januára 2006, s názvom „Tarifná odmena advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi v občianskom súdnom konaní“. Nie je preto v právomoci centra priznať náhradu trov právneho zastúpenia za úkony vykonané pred zavedením právnej úpravy podľa menovanej hlavy. Podľa § 149 ods. 2 OSP v znení

¹ Materiálnou núdzou je stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

zákona č. 495/2009 Z. z., ak účastníkovi súd ustanovil zástupcu, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu, ktorým je § 15 zákona č. 327/2005 Z. z. a podľa § 14a a nasl. vyhlášky (tretia hlava, druhá časť). Keďže však tretia hlava bola do právneho poriadku Slovenskej republiky zaradená až od 1. januára 2006, nie je možné o úkonoch vykonaných skôr rozhodnúť.

O týchto trovách centrum nemôže rozhodnúť ani podľa druhej hlavy druhej časti vyhlášky, pretože uvedené by bolo nad rámec centrom zverených právomocí s ohľadom na § 15 zákona č. 327/2005 Z. z. Uvedené potvrdil aj Krajský súd v Žiline, v rozsudku sp. zn. 20S/64/2013 zo dňa 11. februára 2014 a v rozsudku sp. zn. 20S/66/2013 zo dňa 11. februára 2014: „Čo sa týka uplatnenej odmeny advokátom za úkony pred 1. 1. 2006, krajský súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia zákonným spôsobom reaguje na túto odvoláciu námietku žalobcu tak, že centrum nemá právomoc rozhodovať o úkonoch právnej pomoci uskutočnených pred týmto dátumom, keďže môže rozhodovať len podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky, ktorá je sama účinná od 1. 1. 2006 a teda v čase vykonania týchto úkonov neexistovala.“²

Centrum na základe uvedeného postupuje v súlade so zákonom, keď konanie v časti náhrady trov právneho zastúpenia za úkony právnej služby vykonané pred zavedením tretej hlavy druhej časti podľa § 30 ods. 1 písm. e) zákona č. 71/1967 Zb. Správneho poriadku (ďalej len „Správny poriadok“) zastavuje, nakoľko vec nepatrí do pôsobnosti centra, a nie je ani možné ju postúpiť príslušnému orgánu. Podľa § 20 Správneho poriadku „Ak správny orgán nie je príslušný na rozhodnutie, je povinný podanie bez meškania postúpiť príslušnému správne mu orgánu a upovedomiť o tom účastníka konania“. Z uvedeného vyplýva, že ak vo veci nemá právomoc správny orgán, ale súd, nie je možné postupovať podľa tohto zákonného ustanovenia a vec postúpiť súdu. Advokátovi rozhodnutím o zastavení časti konania o nároku na náhradu trov právneho zastúpenia v zastavenej časti nárok nezaniká, ale centrum podľa platných a účinných právnych predpisov nie je o tomto nároku oprávnené rozhodovať a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu.

Za úkony vykonané po 1. januári 2006 centrum priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, avšak stále len podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky, bez ohľadu na to, či advokáta ustanovil súd alebo určilo centrum. Za dôležitý časový moment centrum považuje dátum 1. jún 2009, pretože od tohto dátumu sa mení tarifná odmena za zastupovanie advokátov na paušálnu odmenu, ktorá sa priznáva bez ohľadu na hodnotu veci v spore, a to za účelom úspory nákladov centra za služby poskytované advokátmi klientom centra a za účelom spravodlivejšieho odmeňovania advokátov za poskytované právne služby. Tarifná odmena, ktorá sa advokátom priznávala pred 1. júnom 2009, bola často neprimerane vysoká vzhľadom na počet úkonov, ktoré advokát vykonal, a tiež vzhľadom na to, že aj v prípade zastavenia konania alebo nezastupovania do právoplatného skončenia vo veci samej sa odmena advokátovi priznávala v plnej výške. Novelou vyhlášky č. 209/2009 Z. z. sa okrem iného zmenil tiež názov tretej hlavy druhej časti vyhlášky, ktorá po novele znie: „Paušálna odmena advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi vyplácaná Centrom právnej pomoci“.

Mgr. Veronika Adamková

je absolventkou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta (2013).

V súčasnosti pracuje na právnom odbore Centra právnej pomoci v Bratislave, kde sa zamestnala po skončení štúdia.

Mgr. et Bc. Ľubica Ondrisová

je absolventkou Západočeskej univerzity v Plzni, Právnická fakulta (2011) a Filozofickej

fakulty Univerzity Karlovej v Prahe, odbor indológia (2010).

V súčasnosti pracuje na právnom odbore Centra právnej pomoci v Bratislave.

Mgr. Eduard Oravec

je absolventom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta (2012).

V súčasnosti pracuje na právnom odbore Centra právnej pomoci v Bratislave, kde sa zamestnal po skončení štúdia.

2 Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 11. februára 2014, č. k. 20S/64/2013-63.

Centrum teda bez ohľadu na to, či ide o ustanovenie advokáta súdom alebo určenie advokáta centrom, v prípadoch keď došlo k ustanoveniu/určeniu advokáta pred 1. júnom 2009, teda pred zmenou tretej hlavy druhej časti vyhlášky, určuje odmena podľa tarify. Na priznanie odmeny je rozhodujúci dátum vykonania prvého úkonu právnej služby, tento úkon však advokát musí preukázať. Ak advokáta ustanoví súd, vo väčšine prípadov je takýmto úkonom dátum prevzatia, resp. dátum právoplatnosti uznesenia súdu o ustanovení advokáta na zastupovanie účastníka konania. Z toho vyplýva, že ak advokát vykonal prvý úkon pred 1. júnom 2009, centrum rozhoduje podľa znenia tarify účinnej do 31. mája 2009, a to aj v prípade, ak rozhoduje po tomto dátume. Centrum rozhoduje o odmene advokáta ustanoveného súdom až po 1. januári 2010, kedy súdy stratili právomoc rozhodovať o odmene advokáta ustanoveného súdom, a táto právomoc prešla len na centrum, ktoré rozhoduje podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky.

V praxi môže nastať tiež situácia, že centrum bude rozhodovať o odmene advokáta podľa vyhlášky účinnej do 31. mája 2009 a zároveň aj podľa vyhlášky účinnej od 1. júna 2009. Ak advokát vykonal prvý úkon pred 1. júnom 2009, centrum mu prizná tarifnú odmenu podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky účinnej do 31. mája 2009 za prvostupňové konanie pred súdom. Ak však advokát podá v tej istej veci opravný prostriedok a zastupuje účastníka konania aj v konaní pred súdom druhého stupňa, a tento opravný prostriedok podá po 1. júni 2009, prizná sa advokátovi paušálna odmena za druhostupňové konanie podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky účinnej od 1. júna 2009.

Rovnako ako v prípade advokáta určeného centrom, aj advokátovi ustanovenému súdom, ak o jeho odmene rozhoduje centrum, patrí okrem odmeny aj režijný paušál za vykonané úkony právnej služby, avšak len vtedy, ak si tento režijný paušál advokát uplatní a úkony právnej služby riadne preukáže doloženými dokladmi. Advokát má tiež nárok na náhradu hotových výdavkov, ktorých vynaloženie musí taktiež preukázať. Centrum advokátovi priznáva DPH za predpokladu, že si ju advokát uplatní, a ako platiteľ dane doloží k vyúčtovaniu osvedčenie o registrácii pre DPH.

Ako už bolo vyššie uvedené, prelomovým momentom v odmeňovaní advokátov bola zmena vyhlášky č. 655/2004 Z. z., a to vyhláškou č. 209/2009 Z. z. účinnou od 1. júna 2009, ktorou došlo k zmene v tretej hlave druhej časti zavedením paušálnej odmeny. Centrum prizná advokátovi odmenu za celé konanie vo výške pevne stanovenej vyhláškou. O odmene teda rozhoduje centrum podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky vo výške tzv. paušálu.

Paušálna odmena za právne zastupovanie osoby v materiálnej núdzi v občianskom súdnom konaní sa už neodvíja od výšky predmetu sporu vyjadrenej v peňažnej sume, ale je stanovená fixnou sadzbou, ktorá sa vzťahuje na celé konanie vo veci. Prípadné zvýšenie paušálnej odmeny za zastupovanie v mimoriadne náročnej alebo skutkovo zložitej veci môže centrum priznať v súlade s § 14b ods. 2 vyhlášky najviac o 100 percent. Toto zvýšenie je však na posúdení centra, ktoré o zvýšení môže rozhodnúť iba na návrh advokáta.

Podľa prechodných ustanovení vyhlášky č. 209/2009 Z. z. za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky patrí odmena podľa predpisov účinných do 31. mája 2009.

Od 1. januára 2010 nadobudol účinnosť zákon č. 495/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. OSP v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 495/2009 Z. z.“), medzi ktoré sa radí aj zákon č. 327/2005 Z. z.. Táto novela priniesla výrazný posun v procese ustanovovania a následne aj odmeňovania advokátov poskytujúcich bezplatnú právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi.

Dôsledkom predmetnej novely malo byť aj odstránenie tzv. dvojkoľajnosti v procese priznávania odmeny advokátom za právne zastupovanie oprávnenej osoby³ alebo účastníka konania. Zmena sa dotkla advokátov ustanovených súdom do 31. decembra 2009, o odmene ktorých súd nerozhodol do 31. decembra 2009.

Podľa § 149 ods. 2 OSP v znení zákona č. 495/2009 Z. z., „Ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca alebo ak ide o zastupovanie na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu.“

Osobitným predpisom je zákon č. 327/2005 Z. z., a to konkrétne § 15, ktorý pojednáva o návratnosti vynaložených finančných prostriedkov. V zákone č. 327/2005 Z. z. absentujú prechodné ustanovenia týkajúce sa iných vzťahov ako vzťahov v konaniach o nároku na poskytnutie právnej pomoci.

3 Oprávnená osoba je fyzickou osobou, ktorej bol po preukázaní splnenia podmienok podľa zákona č. 327/2005 Z. z. priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci právoplatným rozhodnutím centra.

Otázkou, kto a podľa akých ustanovení je oprávnený rozhodovať o odmene za právne zastupovanie advokáta ustanoveného súdom do 31. decembra 2009, o ktorého trovách súd nerozhodol do 31. decembra 2009, sa zaoberal aj Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v rozsudku č. k. 24S/1/2013-62 zo dňa 8. novembra 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. januára 2014. Krajský súd rozhodoval o žalobe advokáta, ktorého ustanovil uznesením Okresný súd Lučenec č. k. 9C/23/2008 zo dňa 30. decembra 2009 na zastupovanie účastníka konania v dovolacom konaní. Advokát si uplatnil trovy právneho zastúpenia v centre a vyčíslil odmenu právneho zastupovania vo výške 165 448,79 eur. Centrum, v tomto konaní žalovaný, rozhodnutím zo dňa 27. júna 2012 priznalo advokátovi odmenu vo výške 255,16 eur. O odvolaní advokáta proti rozhodnutiu centra zo dňa 27. júna 2012 rozhodol odvolací orgán rozhodnutím zo dňa 8. augusta 2012 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) tak, že odvolanie zamietol a rozhodnutie prvého stupňa potvrdil.

Advokát v žalobe nesúhlasí s priznaním nižšej odmeny, keďže podľa jeho názoru by dané rozhodnutie bolo v neprospech žalobcu ako účastníka konania a išlo by tak o retroaktivitu negatívne zasahujúcu do výšky odmeny za poskytnutú právnu pomoc.

„K definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita) právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci. Pri pravej retroaktivite zákonodarca v novom právnom predpise neuzná práva alebo povinnosti založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu. O pravú retroaktivitu ide napr. vtedy, keď neskorší právny predpis so spätnou účinnosťou (s dopadom do minulosti) upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. V dôsledku toho nastáva stav, v rámci ktorého účinnosť neskoršieho právneho predpisu nastáva skôr ako jeho platnosť (skôr, než začal existovať). Pri nepravaj retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúca nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy.“⁴

Podľa názoru žalobcu mal o odmene právneho zastúpenia rozhodovať okresný súd, pretože právne zastupovanie saa začalo dňom vydania rozhodnutia o ustanovení advokáta, t. j. dňom 30. decembra 2009. Krajský súd konštatoval, že „Podstatnou skutočnosťou je v tomto prípade to, že predmetné rozhodnutie o ustanovení žalobcu za zástupcu bolo žalobcovi doručené po 1. 1. 2010 (14. 1. 2010), žalobca po 1. 1. 2010 vykonal úkony právnej služby (konkrétne 25. 1. 2010) a rozhodnutie o ustanovení žalobcu za zástupcu nadobudlo právoplatnosť rovnako po 1. 1. 2010 (29. 1. 2010). Žalobca bol teda právoplatne ustanovený za právneho zástupcu účastníka dovolacieho konania až dňom právoplatnosti predmetného uznesenia (29. 1. 2010) a týmto dňom mu vznikla povinnosť zastupovať účastníka konania. Procesno-právna úprava platná a účinná od 1. 1. 2010 by sa však na žalobcu vzťahovala aj v prípade ustanovenia za zástupcu pred 1. 1. 2010. Súd zhodne s argumentáciou žalovaného poukazuje na právnu úpravu platnú a účinnú do 31. 12. 2009, ktorá v súvislosti s priznávaním trov právneho zastúpenia upravovala postup, podľa ktorého súd pri stanovení výšky odmeny advokáta postupoval podľa § 149 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2009 v prípade, ak rozhodoval o odmene advokáta do 31. 12. 2009. Výška odmeny sa podľa cit. ust. § 149 ods. 2 O. s. p. v znení úč. do 31. 12. 2009 určovala podľa ustanovení osobitného predpisu, pričom v poznámke 15 pri tomto ustanovení O. s. p. je uvedený odkaz na vyhl. č. 655/2004 Z. z. bez určenia konkrétnej časti, podľa ktorej bol súd oprávnený, resp. povinný rozho-

4 Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. 6. 2010, sp. zn. 4 Cdo 98/2010.

dovať. Zákonom č. 495/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. (O. s. p.) došlo o. i. k novelizácii cit. ust. § 149 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého, ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca, alebo ak ide o zastupovanie na základe rozhodnutia centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu, pričom v poznámke 15 je uvedený odkaz na § 15 zák. č. 327/2005 Z. z. a § 14a a nasl. vyhl. č. 655/2004 Z. z.. Došlo k zjednoteniu rozhodovania o uplatnenej náhrade trov advokátov ustanovených za zástupcov z prostriedkov štátu a to bez ohľadu na to, či advokát bol za zástupcu ustanovený súdom podľa § 30 O. s. p. alebo určený centrom právnej pomoci podľa zák. č. 327/2005 Z. z.. O tejto odmene bolo oprávnené rozhodovať centrum a to postupom podľa § 15 zák. č. 327/2005 Z. z. s odkazom na § 14a a nasl. vyhl. č. 655/2004 Z. z.. Od 1. 1. 2010 tak došlo k zmene orgánu, ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať o uplatnených nárokoch na trovy právneho zastúpenia ustanovených alebo určených advokátov, ako aj k zmene mechanizmu rozhodovania o uplatnených nárokoch vo vzťahu k určeniu výšky odmeny podľa § 14a a nasl. vyhl. č. 655/2004 Z. z., ako aj vyplácania priznaných trov právneho zastúpenia.⁴⁵

Podľa názoru krajského súdu, vyjadrenom v rozsudku č. k. 24S/1/2013 zo dňa 8. novembra 2013, vzniká advokátovi nárok na odmenu až právoplatnosťou rozhodnutia, ktorým bol advokát ustanovený alebo určený na zastupovanie účastníka konania, resp. až dňom, kedy došlo k vykonaniu prvého úkonu v rámci poskytovania právnej služby v konaní, avšak až po právoplatnosti rozhodnutia o ustanovení. „Zmena právnej úpravy týkajúca sa určenia orgánu, ktorý má právomoc priznávať nárok na bezplatnú právnu pomoc, resp. výšky tejto odmeny a spôsob rozhodovania a jej vyplácania môže nasvedčovať tomu, že v tomto prípade sa jedná o nepravú spätnú účinnosť právnej normy (nepriamu retroaktivitu). Nepriama retroaktivita však v konečnom dôsledku nepôsobí do minulosti, pretože akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy a tento stav rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy.“⁴⁶

Jedinou výnimkou, kedy centrum nerozhoduje podľa tretej hlavy druhej časti, tvorí § 24e zákona č. 327/2005 Z. z., pri výklade ktorého vznikajú často nejasnosti. Ustanovenie § 24e zákona č. 327/2005 Z. z. bolo do uvedeného právneho predpisu doplnené zákonom č. 335/2012 Z. z.. Jeho účelom malo byť podľa zákonodarcu odstránenie a vyriešenie negatívneho kompetenčného konfliktu medzi súdom a centrom, ktorý nastal v súvislosti s odstránením dvojkoľajnosti v priznávaní náhrady trov právneho zastúpenia osoby v materiálnej núdzi. Ako bolo vyššie spomenuté, do 31. decembra 2009 právna úprava rozlišovala prípady ustanovenia advokáta súdom a určenia advokáta centrom. Prvým krokom k odstráneniu tejto dvojkoľajnosti bola novela § 30 a § 149 ods. 2 OSP, na základe ktorej prešla rozhodovacia právomoc súdov rozhodovať o výške náhrady trov právneho zastúpenia advokátov ustanovených účastníkovi konania súdom, v prípade ak nebola tejto osobe náhrada trov konania priznaná. Centrum sa tak stalo výlučným orgánom, ktorý bol oprávnený v danej veci konať. Podľa dôvodovej správy k uvedenej novele: „Popísané novelizácie OSP spôsobili taký právny stav, že advokátom ustanoveným súdom v zmysle § 30 OSP pred 1. januárom 2010 patrila odmena za zastupovanie a náhrada trov konania podľa všeobecných ustanovení vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. (§ 9 – § 14), avšak súde po 1. januári 2010 mohli rozhodovať len podľa ustanovení § 14a – § 14f citovanej vyhlášky vzhľadom na novelizované ustanovenie § 149 ods. 2 OSP, ktoré neobsahuje žiadne prechodné ustanovenie. Niektoré súde zrejme tento rozpor preklievali výkladom, avšak iné súde skutočne toto rozhodovanie odmietali.“

Rozhodovať o trovách advokátov v popísanom prípade nemohlo ani Centrum, keďže jeho rozhodovanie o trovách v zmysle § 15 zákona je viazané na aplikáciu ustanovení § 14a – § 14f vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. a toto nebolo možné preklenúť ani prechodným ustanovením § 25a zákona. Toto ustanovenie sa totiž vzťahuje len na rozhodovanie Centra o nároku na poskytnutie právnej pomoci (§ 10 zákona) a nie na rozhodovanie o trovách konania v zmysle § 15 zákona“.

Na základe § 24e sa rozšírila právomoc centra rozhodovať o trovách konania a trovách právneho zastúpenia advokátov ustanovených súdom pred 1. januárom 2010 v zmysle druhej hlavy druhej časti vyhlášky. Ide o § 9 až 14 vyhlášky. Podľa týchto ustanovení však centrum nemôže postupovať svojvoľne, ale zákonodarcu stanovil pre rozhodovanie podľa uvedeného paragrafu presné mantinely.

Z § 24e ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. je zrejmé, že centrum môže rozhodovať o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta podľa druhej hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z. z. za splnenia zákonom stanovených podmienok, a to ak:

- 1) účastníkovi konania vznikol nárok na náhradu trov konania a

5 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. 11. 2013, č. k. 24S/1/2013-62.

6 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. 11. 2013, č. k. 24S/1/2013-62.

- 2) súd nerozhodol o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta ustanoveného súdom do 31. 12. 2009 a
- 3) advokáta odkázal na centrum
- 4) alebo nerozhodoval o tom vôbec napriek tomu, že advokát si riadne a včas uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v predmetnom konaní pred súdom.

„Trov konania sú výdavky, ktoré vznikajú subjektom konania pri uskutočňovaní jednotlivých procesných úkonov počas konania“. Ustanovenie § 137 OSP, obsahuje demonštratívny výpočet jednotlivých trov konania. Ide napr. o:

- 1) hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, zaplatený súdny poplatok nevynímajúc,
- 2) ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov,
- 3) trov dôkazov,
- 4) odmenu notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky,
- 5) odmenu správcu dedičstva a jeho hotové výdavky,
- 6) tlmočné,
- 7) odmenu za zastupovanie, ak je zástupcom advokát atď..

Z uvedeného je zrejmé, že náhrada trov konania je širší pojem ako náhrada trov právneho zastúpenia. Nárok na náhradu trov konania vzniká účastníkovi občianskeho súdneho konania, ktorý bol vo veci úspešný, a to na základe právoplatného rozhodnutia súdu o trovách konania. Uvedené ustanovenie preto nemožno aplikovať na prípady, keď súd oprávnenej osobe nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Teda len kumulatívnym splnením vyššie uvedených podmienok je centrum oprávnené rozhodovať o náhrade trov právneho zastúpenia súdom ustanoveného advokáta podľa druhej hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z. z.. Vyššie uvedené len potvrdzuje, že centrum je oprávnené a povinné pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta postupovať (okrem výnimky uvedenej v § 24e) len podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky.

Centrum ako správnych orgán vzniklo z dôvodu odbremenia súdnej moci o časť agendy týkajúcej sa priznávania nároku na poskytnutie právnej pomoci a následne aj rozhodovanie o výške trov právneho zastúpenia ustanovených advokátov, pokiaľ im nebola náhrada trov konania priznaná. Keďže išlo o projekt, ktorý bol v slovenskom právnom poriadku nový, zákonodarca sa rozhodol, že na istý prechodný čas ponechá túto právomoc súčasne súdom aj centru a zároveň poskytol centru obdobie pripraviť sa na prevzatie tejto agendy. Postupom času, ako sa priznávanie právnej pomoci oprávnenej osobe centrom osvedčovalo, zákonodarca postupne odoberal časť právomoci súdom a prenášal ich na centrum. Počas tohto konania vyšlo najavo viacero kompetenčných konfliktov medzi súdmi a centrom. Najzávažnejšie z nich sa skončili podaním žaloby advokátov proti rozhodnutiam centra. Spoločným žalobným petitom týchto žalôb je otázka prípustnosti využitia inštitútu nepriamej retroaktivity na upravenie spoločenských vzťahov týkajúcich sa ustanovenia zástupcu z radov advokátov na zastupovanie účastníka konania a rozhodovania centra o trovách týchto konaní. Nepriama retroaktivita sa podľa právnej teórie využíva v prípade zvýšeného záujmu verejnosti zmeniť určitý právny stav. Čím väčší je záujem o zmenu tohto právneho stavu, tým je viac ospravedlniteľný zásah do existujúcich práv. Centrum ponecháva otázku na čitateľa, či skutočnosť, že advokát za vykonanie dvoch úkonov právnej služby – prevzatie a príprava zastupovania vrátane prvej porady s klientom a písomnom podaní na súd vo veci samej – podanie dovolania, vykonaných v prospech osoby nachádzajúcej sa v materiálnej núdzi žiada náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 165 448,79 eur, je dostatočne neželaný stav spoločnosti oprávňujúci zákonodarca na využitie účinkov nepriamej retroaktivity.

Centrum dáva do pozornosti

K samotnému vyúčtovaniu trov právneho zastúpenia advokátov by centrum rado uviedlo nasledovné:

Je vhodnejšie, ak advokáti zasielajú vyúčtovanie trov právneho zastúpenia priamo na právny odbor centra, ktorý sídli v Bratislave a rozhoduje o trovách ako orgán príslušný rozhodovať v tejto veci na základe vyúčtovania advokátov, v ktorom si advokáti vyčíslia odmenu za právne služby.

Z uvedeného vyplýva, že centru vzniká povinnosť rozhodnúť o odmene advokátov až po doručení predmetného vyúčtovania centru. V prípade, ak advokáti zašlú predmetné vyúčtovanie na adresu kancelárie centra, ktorá ich určila na právne zastupovanie oprávnenej osoby, postúpi následne príslušná kancelária centra predmetné vyúčtovanie právnomu odboru. Až doručením predmetného vyúčtovania právnomu odboru môže tento začať vo veci konať. Pre rýchlosť konania o náhrade trov právneho zastúpenia je vhodnejšie, ak advokáti zasielajú vyúčtovanie až po právoplatnom skončení súdneho konania, aj so samotným rozhodnutím vo veci samej s vyznačenou doložkou právoplatnosti.

Častou chybou, ktorej sa advokáti pri zasielaní vyúčtovaní dopúšťajú je vyúčtovanie vo forme faktúry, ktorá neobsahuje podstatné údaje potrebné pre rozhodnutie centra o odmene advokáta za právne zastupovanie a taktiež neobsahuje žiadne prílohy. Faktúra obsahujúca len meno, sídlo a ďalšie identifikačné údaje advokáta nie je dostačujúca. Právny odbor centra nemá na základe čoho posúdiť, v akej veci advokát poskytoval právne zastúpenie. Medzi nevyhnutné údaje, ktoré by malo obsahovať každé vyúčtovanie patrí spisová značka rozhodnutia centra o určení advokáta, bez ktorého právny odbor nemôže identifikovať, v akej veci advokát poskytoval právne zastúpenie, ďalej meno oprávnenej osoby resp. klienta, spisová značka konania pred súdom a údaj o rozhodnutí vo veci samej vrátane rozhodnutia o trovách právneho zastúpenia v prípade, že právne zastúpenie skončilo súdnym rozhodnutím, prípadne informáciu o skončení zastupovania.

Centrum odporúča advokátom, aby vo vyúčtovaní uvádzali výšku odmeny, a tiež na základe ktorého ustanovenia si odmenu uplatňujú. V prípade uplatnenia režijného paušálu je potrebný aj rozpis jednotlivých úkonov, za ktoré si advokát režijný paušál účtuje. V prípade faktúr, ktoré neobsahujú údaje potrebné na rozhodnutie centra o odmene za právne zastupovanie, musí centrum konanie prerušiť a vyzvať advokáta na ich doplnenie, čím dochádza k zbytočným prieťahom spôsobeným zo strany advokáta.

Samotné vyúčtovanie by malo obsahovať vyčíslenie trov právneho zastúpenia v súlade s ustanovením tretej hlavy, druhej časti, resp. § 14a a nasl. vyhlášky. Ako znie samotný názov tretej hlavy druhej časti vyhlášky, „Paušálna odmena advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej nůdzi vyplácaná Centrom právnej pomoci“, centrum rozhoduje o paušálnej odmene za zastupovanie v celom občianskom súdnom konaní na jednom stupni. *Ipsa facto* za každé nové konanie prináleží paušálna odmena vo výške podľa § 14a a nasl. vyhlášky. Advokát si preto môže sám vyčíslíť správnu výšku odmeny vzhľadom na predmet veci, v ktorom poskytuje právne služby. Na sadzbu odmeny advokáta nemá vplyv počet a druh úkonov, vykonaných v rámci poskytovania právnej služby. Advokát si však môže uplatniť náhradu za každý vykonaný úkon právnej služby, tzv. režijný paušál na základe § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Tieto náhrady by mali pokrývať výdavky vynaložené na telekomunikáciu a prepravné vykonané v mieste sídla advokáta, a to vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa vyjadrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky. Centrum prizná režijný paušál len za tie úkony, ktoré sú vykonané po právoplatnosti rozhodnutia centra o priznaní nároku a o určení advokáta. Náhradu za úkony vykonané pred dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia centrum neprizná.

Každý úkon právnej služby, za ktorý si advokát uplatňuje režijný paušál musí byť riadne zdokumentovaný. Advokát musí centru preukázať jeho riadne vykonanie, inak centrum režijný paušál za tento úkon neprizná. Režijný paušál prináleží za vykonanie úkonu ako celku bez ohľadu na dobu trvania úkonu. Keďže centrum nedisponuje súdnym spisom, je potrebné, aby advokát riadne preukázal vykonanie jednotlivých úkonov. V rámci elektronizácie súdneho spisu by bolo do budúcnosti vhodné rozšíriť pôsobnosť centra na prístup k spisu, čím by odpadla povinnosť advokáta dokladať úkony právnej služby, a tým by sa zároveň urýchlilo konanie o náhrade trov právneho zastúpenia advokátov priznávaná centrom.

Úkon prevzatia a príprava zastúpenia sa preukáže doložením plnej moci a dohody o poskytovaní právnej pomoci, ak už neboli zaslané do príslušnej kancelárie centra. Na preukázanie účasti na pojednávaní postačí, ak advokát doloží 1. stranu zápisnice, z ktorej bude zrejme, že advokát sa na pojednávaní riadne zúčastnil. Doloženie iba predvolania na pojednávanie nie je dostačujúce, pretože advokát sa de facto na pojednávaní nemusel zúčastniť. V prípade uplatnenia náhrady za úkon písomné podanie na súd môže advokát doložiť napr. návrh vo veci samej alebo vyjadrenie na súd.

Ďalej si advokát môže uplatniť režijný paušál za poradu s klientom, ktorú je taktiež nutné preukázať záznamom z porady, na ktorom musí byť uvedený dátum a podpis klienta. V prípade

rokovania s protistranou platí opäť potrebný záznam z porady. Advokát by sa však mal vyvarovať opakovaných porád s klientmi, ktoré nasledujú bezprostredne po sebe, ak medzitým nedošlo k vykonaniu iného úkonu, nakoľko v takomto prípade sa náhrada za druhú poradu nepriznáva v zmysle § 13a ods. 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z..

V prípade, že je advokát platcom DPH, môže si uplatniť zvýšenie odmeny o 20 % DPH v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., avšak je potrebné osvedčenie o registrácii pre DPH. Podľa tohto ustanovenia sa zvýšenie vzťahuje tak na odmenu, ako aj na náhrady priznané v zmysle vyhlášky.

Doklady zasielané centru preukazujúce vykonanie jednotlivých úkonov postačí doložiť vo forme fotokópií, originály pre potreby centra nie sú potrebné.

Ďalšou náhradou, ktorú si advokát môže uplatniť je náhrada za stratu času a cestovné náhrady podľa § 17 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ku ktorým musí doložiť kópiu osvedčenia o evidencii motorového vozidla (technický preukaz). Toto ustanovenie sa aplikuje na cestu mimo sídla advokáta za účelom vykonania úkonu právnej služby. V prípade, ak centrum neprizná režijný paušál za vykonanie úkonu právnej služby (napr. z dôvodu jeho vykonania pred dňom právoplatnosti rozhodnutia centra o priznaní nároku a o určení advokáta), rovnako centrum neprizná ani cestovné náhrady a náhradu za stratu času, ktoré boli vynaložené.

Ak si advokát vo vyúčtovaní uplatňuje nárok na náhradu cestovného a náhradu za stratu času, ktorá advokátovi prináleží za cestu do miesta vykonania úkonu, nachádzajúceho sa mimo sídla advokáta, centrum k posudzovaniu účelnosti týchto nákladov pristupuje zodpovedne, a preto nie vždy priznáva advokátovi náhrady v takej výške, v akej si ich uplatnil.

Centrum neposudzuje cestovné náhrady samostatne, ale vždy v spojení s náhradou za stratu času, ktorá je s náhradou cestovného úzko spojená. Centrum pri posudzovaní účelnosti vynaložených nákladov na cestovné postupuje tak, že si overí advokátom uvádzané údaje vo vyúčtovaní (priemerná spotreba vozidla, vzdialenosť medzi mestami, cena PHM). Ak advokát nadhodnocuje vzdialenosť, ktorú absolvoval za účelom vykonania úkonu právnej služby, centrum vypočíta cestovné náhrady z reálnej vzdialenosti vyplývajúcej zo štatistických údajov. Obdobne centrum postupuje aj pri overovaní priemernej ceny PHM. Pokiaľ advokát nedoloží k vyúčtovaniu pokladničný doklad o nákupe PHM, centrum vypočíta náhradu podľa priemernej ceny zo dňa vykonania pracovnej cesty. Centrum advokátovi prizná tiež náhrady vyplývajúce z iných predpisov, a to náhradu za amortizáciu vozidla. Centrum postupuje podobne aj pri posudzovaní náhrady za stratu času. Ak si advokát uplatňuje náhradu za stratu času za viac polhodín, ako by reálne vykonal na ceste z miesta sídla do miesta úkonu a nepreukáže to, centrum pri výpočte náhrady za stratu času bude brať do úvahy priemernú dĺžku cestovania. Súčet náhrady cestovného a náhrady za stratu času sa potom porovnáva s náhradou cestovného a náhradou za stratu času pri použití verejného dopravného prostriedku, ktoré sa vypočítavajú z verejne dostupných štatistických údajov, nakoľko centrum skúma, či nie je výhodnejšie použitie verejnej dopravy. Centrum zároveň prihliada na dostupnosť a pravidelnosť spojov verejnej dopravy. Často vzniká situácia, keď cesta verejnou dopravou, či už vlakom alebo autobusom, trvá podstatne dlhšie ako použitím motorového vozidla. Pri sčítaní nákladov na cestovné a náhradu za stratu času preto môže vyjsť cesta použitím motorového vozidla hospodárnejšie. V opačnom prípade centrum priznáva náhradu za stratu času v kombinácii s cestovnými náhradami vo výške, v akej by vyšli pri využití verejnej dopravy.

Centrum priznáva odmenu za zastupovanie v celom konaní, resp. za zastupovanie do právoplatného skončenia vo veci samej. Ak nastane situácia, že klientovi bol odňatý nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodov uvedených v zákone č. 327/2005 Z. z., a konanie vo veci samej ešte nebolo právoplatne skončené, patrí advokátovi v súlade s § 14b ods. 6 vyhlášky 50 % odmeny. Aj v takomto prípade však musí byť splnená podmienka § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., a centrum musí mať preukázané, že oprávnenej osobe náhrada trov právneho zastúpenia nebola priznaná. V prípade, že si advokát uplatní nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v centre ešte pred právoplatným skončením veci v konaní pred súdom, centrum konanie preruší a zároveň požiada príslušný súd o súčinnosť – o doručenie právoplatného rozhodnutia vo veci samej, vrátane rozhodnutia o trovách právneho zastúpenia.

Z dôvodu rozšírenia cieľovej skupiny osôb, ktorým možno poskytnúť právnu pomoc, centrum od 1. januára 2012 priznáva právnu pomoc aj osobám, ktoré síce presahujú svojím príjmom 1,4 násobok sumy životného minima, avšak nepresahujú 1,6 násobok sumy životného minima.

V prípade, že príjmy žiadateľa budú vyššie ako 1,4 násobok sumy životného minima, ale nebudú presahovať 1,6 násobok sumy životného minima, rozhodne centrum o poskytnutí právnej pomoci, o forme poskytnutia právnej pomoci a zaviazá oprávnenú osobu podieľať sa na financovaní právnej pomoci sumou zodpovedajúcou 20 percentám z paušálnej odmeny, ktorá je diferencovaná podľa druhu konania (konanie podľa Občianskeho zákonníka, konanie podľa Zákona o rodine, atď.). Oprávnená osoba je povinná finančnú účasť zaplatiť priamo na účet advokáta, jej zaplatením povinnosť oprávnenej osoby zaniká, a to aj pre prípad zmeny v osobe advokáta. Advokát je oprávnený finančnú účasť od oprávnenej osoby vymáhať, nakoľko tvorí súčasť jeho odmeny. Centrum v prípade finančnej účasti, po uplatnení náhrady trov právneho zastúpenia advokáta voči centru, nezaplatí advokátovi celú odmenu, ktorá mu prináleží podľa § 14a vyhlášky, ale odpočíta od odmeny advokáta sumu vo výške, ktorú bola oprávnená osoba povinná zaplatiť. Ak oprávnená osoba finančnú časť nezaplatí, advokát je povinný oznámiť túto skutočnosť centru, nakoľko nezaplatenie finančnej účasti je jedným z dôvodov na odňatie právnej pomoci. Advokát je tiež povinný bezodkladne oznámiť centru pokračovanie v konaní pred súdom druhého stupňa, a to z dôvodu, že oprávnená osoba platí finančnú účasť za každý stupeň súdneho konania.

Jednou zo základných podmienok priznania náhrady trov právneho zastúpenia advokátovi centrom, ktorú advokátovi ukladá zákon č. 327/2005 Z. z., je uplatnenie práva na náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred súdom riadne a včas. Advokáti často túto povinnosť opomínajú, čo následne vedie k nepriznaniu náhrady trov právneho zastúpenia zo strany centra. Advokát je povinný si právo na náhradu trov právneho zastúpenia uplatniť v konaní pred súdom, nakoľko osobou, ktorá je povinná v prvom rade uhradiť advokátovi trovy právneho zastúpenia, ktoré mu v konaní vznikli, je protistrana v spore. Centrum pri priznávaní odmeny a ostatných náhrad nastupuje až subsidiárne, a to v prípade, ak súd oprávnenej osobe náhradu trov právneho zastúpenia neprizná. Zákon pritom nerozlišuje konania, v ktorých by advokát túto povinnosť mal, a v ktorých nie. To znamená, že aj v prípadoch, kde súd náhradu trov konania zväčša nepriznáva (konanie, ktoré môže začať aj bez návrhu, zastavenie konania) je advokát povinný splniť túto zákonnú povinnosť. Centru postačuje na preukázanie podmienky uplatnenia práva na náhradu trov v konaní pred súdom, ak je z niektorého z dokladov priložených k vyúčtovaniu zrejme, že si advokát túto povinnosť splnil. Nie je chybou advokáta, ak napriek tomu, že si právo uplatnil, súd o náhrade trov právneho zastúpenia vôbec nerozhodol, a teda v rozhodnutí opomenul výrok o trovách.

Ďalším, pomerne častým dôvodom nepriznania náhrady režijného paušálu za advokátom vykonaný úkon právnej služby v prospech oprávnenej osoby, a v niektorých prípadoch aj paušálnej odmeny za jej zastupovanie v celom súdnom konaní, je skutočnosť, že advokát tento úkon právnej služby vykonal pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia centra.

K vykonaniu úkonu právnej služby pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia centra dochádza často na naliehanie klienta, ktorý navštívi advokáta hneď, ako mu je doručené rozhodnutie centra o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci a dožaduje sa takto priznanej právnej pomoci. Ďalším dôvodom konania pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia centra je nutnosť advokáta konať z dôvodu plynutia procesných lehôt (napr. na podanie riadneho opravného prostriedku). Stáva sa tak v prípadoch, kedy žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci má povinnosť alebo záujem v krátkom čase urobiť právny úkon, pričom s jeho vykonaním žiada právnu pomoc centra. Do časovej tiesne sa tak dostáva nielen žiadateľ, ale podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci aj centrum a následne vydaním rozhodnutia o určení advokáta aj centrom určený advokát. Centrum v týchto prípadoch poučí žiadateľa a na jeho žiadosť vydáva rozhodnutie o predbežnom priznaní právnej pomoci. Účelom tohto rozhodnutia je, aby mohlo nadobudnúť všetky právne účinky. Centrum prípadne poučí oprávnenú osobu a advokáta, že urýchlenie tohto procesu môže nastať v prípade, ak sa advokát a klient vzdajú práva podať odvolanie voči tomuto rozhodnutiu. Rozhodnutie nadobudne právoplatnosť dňom oznámenia obsahu tohto právneho úkonu centru. Snahou centra je zabezpečiť advokátovi aspoň minimálny čas na vykonanie potrebného úkonu právnej služby, za ktorý by mu mohla byť náhrada trov právneho zastúpenia centrom priznaná. Ak advokát napriek tomu koná pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia centra, koná na základe neúčinného rozhodnutia. Rozhodnutie centra o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci a o určení advokáta alebo o zmene advokáta, ako každé rozhodnutie správneho orgánu, je individuálnym správnym aktom, ktorý zakladá, mení alebo ruší určitý právny vzťah. Je tak výsledkom správneho konania s určitými právnymi účinkami, nastávajúcimi postupne.

Podľa právnej teórie má rozhodnutie správneho orgánu vlastnosti, ktoré vyvolávajú štyri účinky a to: platnosť, účinnosť, právoplatnosť a vykonateľnosť. Na účely podaného odvolania má najväčší vplyv účinnosť rozhodnutia - vlastnosť schopná spôsobiť zamýšľané právne účinky v ňom obsiahnuté. Najčastejšie ide o vznik, zmenu alebo zánik právneho vzťahu. Účinky rozhodnutia centra smerujú do budúcnosti, ex nunc a nemôžu sa vzťahovať na právne vzťahy, ktoré vznikli na základe právnych úkonov vykonaných v minulosti. Centrum z toho dôvodu môže advokátovi priznať paušálnu náhradu za úkony právnej služby vykonané vo veci samej v prospech klienta len po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia centra, v prípade ak rozhodnutie nie je predbežne vykonateľné.

Považujeme za potrebné zdôrazniť, že ak advokát koná pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia centra, napriek poučeniu v dokumente označenom ako „*Určenie advokáta na zastupovanie oprávnenej osoby v konaní pred súdom*“, či už na nátlak klienta alebo z vlastnej vôle, nekoná na základe tohto rozhodnutia. Na úkony právnej služby takto vykonané sa rozhodnutie centra nevzťahuje. Klient do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia nie je oprávnenou osobou v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z.. Z tohto dôvodu ani pri priznávaní náhrady trov právneho zastúpenia nemôže centrum postupovať podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky. Už z názvu tejto hlavy – „*Paušálna odmena advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi vyplácaná Centrom právnej pomoci*“ je zrejmé, že musí ísť o zastupovanie osoby v materiálnej núdzi v zmysle zákona 327/2005 Z. z.. Na vzťah medzi touto osobou a advokátom sa preto použijú ustanovenia zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) a ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce mandátnu zmluvu. Na základe toho centrum pri náhrade trov právneho zastúpenia nemá právo a ani povinnosť úkon právnej služby, prípadne odmenu za zastupovanie v súdnom konaní vzniknuté podľa týchto právnych predpisov, priznať.

V záujme zjednodušenia postupu v prípade priznávania nároku na poskytnutie právnej pomoci na podnet centra bol prijatý zákon č. 495/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „*novela zákona o azyle*“).

Právna úprava účinná do 31. decembra 2013 umožňovala oprávnenej osobe v prípade pozitívneho, ale aj negatívneho rozhodnutia v časti o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, ale aj v časti o určení advokáta, podať na príslušný súd riadny opravný prostriedok. Advokátovi podľa vtedy platnej právnej úpravy patrilo právo podať odvolanie v časti o určení advokáta. Vzhľadom na to, že na konanie o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci sa subsidiárne vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „*správny poriadok*“) v znení neskorších predpisov, medzi vydaním rozhodnutia, jeho dorúčením advokátovi a oprávnenej osobe a nadobudnutím právoplatnosti tohto rozhodnutia bol značný časový odstup.

Novelou zákona o azyle účinnou od 1. januára 2014 bola okrem iného zrušená možnosť podania riadneho opravného prostriedku voči pozitívnemu rozhodnutiu centra. Uvedené platí, či už voči výroku o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, alebo voči výroku o určení advokáta. Žiadateľovi o poskytnutie právnej pomoci ostala možnosť podania opravného prostriedku voči rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci. Ak oprávnená osoba nesúhlasí s určením konkrétneho advokáta centrom, nemá nárok na výmenu advokáta. Právo podať odvolanie stratil taktiež advokát. Ustanovenia osobitného predpisu, zákon o advokácii, však týmto nie sú dotknuté.

Ak advokát z objektívnych dôvodov nemôže zastupovanie oprávnenej osoby prevziať, je povinný uvedenú skutočnosť oznámiť centru, ktoré následne vydá rozhodnutie o zmene advokáta. Tým však nie je dotknutá povinnosť advokáta vykonať všetky nevyhnutné úkony do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zmene advokáta.

Za prijatím týchto zmien bola snaha centra o urýchlenie nadobudnutia všetkých procesných účinkov pozitívneho rozhodnutia centra, ktoré nastanú dňom doručenia rozhodnutia poslednému účastníkovi právneho vzťahu založeného rozhodnutím o poskytnutí právnej pomoci.

Každé súdne konanie by sa malo skončiť vydaním rozhodnutia vo veci samej alebo procesným rozhodnutím, ktorým sa konanie zastaví. Mimo vydania takéhoto rozhodnutia má súd povinnosť v súlade s § 151 OSP na návrh rozhodnúť aj o trovách tohto konania. Na priznávanie trov právneho zastúpenia centrom nemá vplyv, akou zásadou sa súd pri riešení tejto problematiky spravoval. Či sa riadil zásadou úspechu, záujmovou zásadou alebo zásadou zodpovednosti za zavinenie

alebo za náhodu. Na účely rozhodovania centra v súlade so zákonom č. 327/2005 Z. z. je rozhodujúce, či súd oprávnenej osobe, zastúpenej centrom určeným advokátom, náhradu trov konania priznal alebo nie. V prípade, ak tejto osobe náhrada trov právneho zastúpenia nebola priznaná, advokát informuje o skončení veci príslušnú kanceláriu centra a zašle jej právoplatné rozhodnutie vo veci samej. V súlade s § 15 zákona č. 327/2005 Z. z. má advokát právo po zaslaní vyúčtovania a doloženia potrebných dokladov na náhradu trov právneho zastúpenia v súlade s § 14a a § 14b vyhlášky vyplácanú centrom. Podmienkou pre takto priznávanú náhradu trov právneho zastúpenia je splnenie povinnosti advokáta riadneho a včasného uplatnenia si týchto trov konania pred súdom. Advokát je povinný uvedenú skutočnosť centru preukázať. Zákonodarca presne nešpecifikuje „riadne a včas uplatnené trovy konania“. Pre uplatnenie nároku na náhradu trov konania zákon neustanovuje žiadnu lehotu, avšak advokát si toto právo musí uplatniť najneskôr pri vyhlásení rozsudku. Žalobca si spravidla uplatňuje nárok na náhradu trov konania už v žalobe, žalovaný tak môže prvýkrát urobiť napr. vo vyjadrení k žalobe alebo v odpore proti platobnému rozkazu.

Ak osobe zastúpenej advokátom určeným centrom súd náhradu trov konania prizná, advokát len podáva informácie príslušnej kancelárii centra o výsledku tohto konania a zasiela rozhodnutie súdu o skončení súdneho konania s vyznačenou doložkou právoplatnosti. Zákon č. 327/2005 Z. z. ho v súlade s § 15 oprávňuje v mene oprávnenej osoby si tieto trovy právneho zastúpenia v súdom priznanej výške vymáhať na svoj účet. Táto pohľadávka advokáta sa bude považovať za postúpenú až okamihom jej úspešného vymoženía. S ohľadom na špecifickosť spoločenských vzťahov, ako aj špecifickosť predmetu sporu s účastníkmi konania, kde nie len oprávnená osoba, ale často aj protistrana sú osobami nachádzajúcimi sa v materiálnej núdzi, sa pomerne často stáva, že advokát, napriek tomu, že mu súd trovy právoplatne priznal, nie sú mu uhradené. Advokát je preto nútený domáhať sa svojho nároku v mene oprávnenej osoby v exekučnom konaní. Návrh na začatie exekúcie je spoplatnený, ak sa naň nevzťahuje vecné alebo osobné oslobodenie od súdnych poplatkov. Zákon o súdnych poplatkoch tento druh exekučného konania od exekučných poplatkov neoslobodzuje. Pri zastavení exekúcie z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša trovy oprávnený. Ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Z toho vyplýva, že pre advokáta vznikajú ďalšie povinnosti a zvýšené náklady. Až v prípade, keď advokát centru preukáže, že uvedenú pohľadávku nevy mohol, patrí mu po predložení kópie rozhodnutia súdu, centrom priznaná náhrada trov právneho zastúpenia podľa zníženej odmeny. Právny poriadok Slovenskej republiky však neumožňuje centru nahradíť advokátovi náklady spojené s vedením exekučného konania. S ohľadom na dĺžku exekučného konania, jeho nákladnosť a následne priznanie náhrady trov právneho zastúpenia centrom podľa zníženej odmeny, je pre advokáta neúčelné tieto trovy konania vymáhať.

Aj centrum má za to, že nie je spravodlivé, ak advokát, ktorého určilo, riadne zastupoval oprávnenú osobu a bol v spore úspešný a súd mu priznal náhradu trov konania, nie je schopný účinne sa domôcť odmeny za právne zastupovanie aspoň podľa zníženej odmeny. Čiastočným riešením tohto nevyhovujúceho stavu by mohla byť novela zákona o súdnych poplatkoch, na základe ktorej by sa tento druh exekučného konania oslobodil od exekučných poplatkov, a tak by sa aspoň z časti posilnilo postavenie advokáta pri vymáhaní týchto prostriedkov. Riešenie tohto problému je však stále len v rovine *de lege ferenda*.

Záver

Centrum súhlasí s tvrdením autorky článku uverejnenom v predošlom čísle bulletinu, že pokiaľ zákonodarca zamýšľa stanoviť určité pravidlá pre poskytovanie právnej pomoci a náhrady za ňu, mal by tak urobiť jasným spôsobom nepripúšťajúcim nejasnosti v právnych vzťahoch vznikajúcich pri aplikácii týchto pravidiel. Situácia, ktorá vznikla novelou § 149 ods. 2 OSP z dôvodu absencie intertemporálnych ustanovení upravujúcich právne vzťahy pred a po prijatí tejto novely, nie je vyhovujúca. Centrum však podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky môže konať iba v súlade a v medziach zákona, a preto mu nenáleží spochybňovať zámer zákonodarcu a ísť mimo rámca svojej právomoci.

Postúpením tejto problematiky na Ústavný súd SR centrum verí vo vyriešenie tejto otázky, pričom bude akceptovať a následne premietiť do rozhodovacej praxe právny názor Ústavného súdu SR. ■

RESUMÉ

Odmeňovanie advokátov Centrom právnej pomoci

Proces priznávania odmeny za právne zastupovanie advokátom poskytujúcim bezplatnú právnu pomoc môže vzbudzovať nejasnosti či dokonca nesprávnu aplikáciu právnych predpisov. V súvislosti s nárastom zasielaných vyúčtovaní trov právneho zastúpenia advokátov za zastupovanie osôb v materiálnej núdzi centrum využilo priestor, ktorý mu poskytla Slovenská advokátska komora, na podanie svojho stanoviska k danej problematike. V prvej časti článku je snahou autorov sprevádzať čitateľa jednotlivými vývojovými etapami priznávania náhrady trov právneho zastúpenia osôb v materiálnej núdzi centrom aj súdmi. V druhej časti sa centrum venuje kľúčovým problémom, s ktorými sa stretáva pri rozhodovacej právomoci a podáva advokátom základné informácie smerujúce k zjednodušeniu procesu podávania vyúčtovania a následne priznávania náhrady trov právneho zastúpenia.

SUMMARY

Attorneys' Fees Payable by the Legal Aid Centre

The process of awarding the attorneys' fees to lawyers providing their legal aid services may raise ambiguities, or even lead to improper application of legal rules. Having regard to the increasing number of invoices charging the attorneys' fees for the representation of the indigent, the Centre availed itself of the opportunity given by the Slovak Bar Association to express its opinion on these issues. The authors in the first part of the article aim to go through individual development stages of awarding the attorneys' fees for the representation of the indigent by the Centre as well as by courts. In the second part, the authors deal with key problems the Centre encounters in its decision-making practice, and they provide basic information to attorneys-at-law with a view to simplifying the process of submitting their invoices, and subsequently with a view to simplifying the process of awarding the attorneys' fees.

ZUSAMMENFASSUNG

Vergütung der Rechtsanwälte durch das Zentrum für Rechtshilfeleistungen

Der Ablauf bei der Zuerkennung der Vergütung für die Rechtshilfeleistungen der Rechtsanwälte, die einen unentgeltlichen Rechtsbeistand leisten, kann Unklarheiten oder sogar eine falsche Anwendung von Rechtsvorschriften erregen. In Zusammenhang mit der Zunahme von eingegangenen Abrechnungen der Rechtsanwaltskosten für die Vertretung von Menschen in materieller Not hat das Zentrum den Raum, der diesem von der Slowakischen Rechtsanwaltskammer angeboten wurde, zur Stellungnahme zu dieser Problematik genutzt. Im ersten Teil des Artikels möchten die Autoren den Leser durch einzelne Entwicklungsetappen bei der Zuerkennung der Anwaltskosten bei der Vertretung von Menschen in materieller Not durch das Zentrum sowie vor Gerichten, begleiten. Im zweiten Teil widmet sich das Zentrum den Schlüsselproblemen, die bei der urteilenden Gerichtsbarkeit auftreten und erteilt den Rechtsanwälten grundlegende Auskünfte, gerichtet an die Vereinfachung des Prozesses, der Rechnungsablegung und anschließender Zuerkennung der Anwaltskosten.

Šesť rokov po „EURO“ novele zmenkového zákona – úvahy o jej interpretácii

JUDr. Branislav Jablonka, PhD.

JUDr. Juraj Lamačka, PhD.

Zmenkové právo v období od deväťdesiatych rokov zaznamenáva renesanciu. Zmenka si po štyridaťročnej absencii v období direktívnej ekonomiky našla v posledných dvadsiatich rokoch v súkromnoprávných vzťahoch na našom území opäť svoje opodstatnenie. Z historického hľadiska zmenkový zákon patrí k najstarším a súčasne – vďaka svojmu širokému kozmopolitnému odbornému zázemiu¹ – tiež aj k najkvalitnejším právnym predpisom dosiaľ platným na našom území. S prihliadnutím na vek tohto predpisu a kontext, v akom vznikol, je zrejmé, že niektoré z jeho ustanovení už terminologicky nevyhovujú a na prvý pohľad sa zdá, že by bolo vhodné ich spresniť. Avšak ide o nedostatky vyplývajúce z archaizmu slov, ktoré sú odrazom výnimočne dlhotrvajúcej platnosti tohto právneho predpisu. Môžeme preto konštatovať, že tento zákon netrpí súčasnými materiálnymi problémami normotvorného procesu, akými sú najmä časová a vecná nestabilita právnych predpisov, ktorá sa prejavuje častou novelizáciou aj „tzv. neperfektných právnych predpisov“.²

Kým do času prijatia zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny EURO bola dôležitým prínosom zmenkového zákona prehľadnosť a najmä právna istota vzťahov z neho vyplývajúcich, keďže tak kvalitný „abstraktný“ právny predpis nevytváral priestor pre legislatívny optimizmus (zákon môže všetko)³ kráčajúci ruka v ruke s legislatívnym aktivizmom (nad všetko zákon) a ponechával otvorený priestor činnosti súdov, jeho ostatnou „neodbornou“ novelizáciou zákonodarca zasiahol do jedinečnosti tohto právneho predpisu a partikulárne právne vzťahy ním upravené postavil mimo rámec materiálneho ponímania právneho štátu.

Zákon o zavedení meny EURO upravil niektoré opatrenia a postupy súvisiace s jej prípravou na zavedenie a so zavedením v Slovenskej republike. Cieľom bolo zabezpečiť organizovaný a plynulý postup pri zmene zákonných peňazí a menovej jednotky v Slovenskej republike v dôsledku prechodu zo slovenskej meny na EURO. Tento zákon zároveň predstavil z pohľadu zmenkového práva absolútne prvú zmenu zmenkového zákona nevyhnutne súvisiacu s prijatím meny EURO.

Právnej úpravy zmienok sa dotýka čl. VIII zákona o zavedení meny EURO, ktorý doplnil zákon zmenkový tak, že **čl. III § 9a zákona zmenkového** znie: „**na zmenkách alebo na šekoch, ktoré boli vydané v Slovenskej republike v období predtým zavedenia eura a ktoré sú splatné v Slovenskej republike, nie je vyznačená menová jednotka platby, takáto zmenka alebo šek sa považuje za zmenku alebo šek znejúci na slovenské koruny.**“ (ďalej aj „euronovela“).

Euronovelu je možné interpretovať rôznym spôsobom, ktorý bližšie rozvážame, a to jednak z pohľadu zásahu do podstatných náležitostí zmenky (pri zvolení jazykovej metódy výkladu) a jednak z pohľadu zásahu do zmluvnej slobody vyplývajúceho z dohody o vyplnení blankozmenky (pri zvolení teleologickej metódy výkladu).

Zásah euronovely do podstatných náležitostí zmenky

Zákon zmenkový v čl. I § 1 pri cudzej zmenke a v čl. I § 75 pri zmenke vlastnej stanovuje pod sankciou neplatnosti zmenky jej prísne obligatórne náležitosti. Sám zákon zmenkový však pripúšťa prelomenie zmenkovej prísnosti, avšak len v prípadoch explicitne ustanovených v čl. I § 2 ods. 2

1 Znalosť historického vývoja právnej úpravy zmienok je nevyhnutná pre správne pochopenie súčasnej normatívnej situácie v tejto oblasti. Pokiaľ totiž obsahovo posudzujeme úpravu zmenkového zákona a komparujeme ju s obsahom výstupu ženevskej konferencie, t. j. s Dohovorom o jednotnom zmenkovom zákone, nachádzame právnú situáciu v oblasti legislatívy, ktorá v našom právnom poriadku nemá obdobu. Zákonodarca totiž prekle-nul skutočnosť, že ženevské dohovory neboli ratifikované skutočne svojisky a poňal text dohovoru o jednotnom zmenkovom zákone priamo a doslovne do zmenkového zákona. Týmto postupom zákonodarca zároveň deklaroval svoju príslušnosť signatára ženevských dohovorov a rešpektoval závery prijaté ženevskou konferenciou v snahe priblížiť právnú úpravu k harmo-

nizácii zmenkového práva na európskom kontinente tak, ako to v súčasnosti prostredníctvom smerníc realizuje Európska únia.

- 2 Pojmom „neperfektný právny predpis“ rozumieme predpis, ktorý ešte nena-dobudol účinnosť alebo platnosť, ale už existuje odôvodnený predpoklad, že bude novelizovaný. Obdobne aj Gerloch, A.: **Má zákon budúcnosť? Zákon a zákonníky v 21. storočí.** In. Zákon v kontinentálnom právu, Sborník príspevků z mezinárodní vědecké konference „Místo a úloha zákona v kontinentálním typu právní kultury: tradice, současnost a vývojové tendence (Praha 27. – 28. května 2004). Praha : Eurolex Bohemia, 2005, s. 19.
- 3 Holländer pojmom legislatívny optimizmus označuje výsledok ľahkovážneho presvedčenia o tom, že právo je schopné regulovať všetky ľudské aktivity a zákonodarcovi prináleží výlučne postavenie na takéto chovanie. Právo tak pohlcuje iné normatívne systémy a parlament prijíma jeden detailný zákon za druhým, pričom na každý interpretačný a aplikačný problém reaguje novelami. Bližšie pozri Holländer, P.: **Základy všeobecnej štátovedy.** 2. vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009, s. 364 a nasl.

- 4 Obdobne aj Kovařík, Z.: **Zmenky.** Žilina : Komora komerčných právnikov SR, 1994, s. 54, ale aj Chalupa, R.: **Základy sménečného práva.** 2. vydání. Praha : LINDE, 2008, s. 39.

- 5 Obdobne aj Kovařík, Z.: **Směnka jako zajištění.** 1. vydání. Praha : C. H. Beck 2002, s. 55 a nasl.

až 4 a čl. I § 76 ods. 2 až 4 zmenkového zákona v zmysle ktorých, ak na zmenke chýba niektorá z jej obligatórnych náležitostí, zmenka nie je neplatná.

Jednou z obligatórnych náležitostí zmenky je bezpodmienečný príkaz, resp. bezpodmienečný sľub pri zmenke vlastnej, **zaplatiť určitú peňažnú sumu.** Ak na zmenke nie je uvedený príkaz (sľub) alebo zmenková suma, takáto zmenka je *ex lege* neplatná, resp. takáto listina ani nie je zmenkou.

Pojem zmenková suma sa vnútorne diferencuje na dve časti, 1) samotné číselné vyjadrenie záväzku, ktorý je zmenkový dlžník povinný zaplatiť, 2) menu, na ktorú číselné vyjadrenie zmenkovej sumy znie. Čo sa týka meny, ponecháva zákon voľné pole, t. j. zmenka môže znieť, na akúkoľvek menu reálne existujúcu v čase vystavenia zmenky. Takáto mena však musí byť platná aspoň v jednom štáte ako zákonné platidlo.⁴ Zmenková suma vrátane uvedenia meny, na ktorú táto suma znie, je obligatórnou náležitosťou zmenky. Jej neuvedenie je podľa zmenkového zákona sankcionované neplatnosťou zmenky.

Ak by sme euronovelu zákona zmenkového vykladali jazykovou (gramatickou) metódou výkladu, dospeli by sme k záveru, že zmenka, na ktorej chýba akákoľvek mena, t. j. je podľa zmenkovej doktríny a judikatúry absolútne neplatná (ide o ničotnú listinu), je bez ďalšieho po účinnosti euronovely platná zmenka znejúca na slovenské koruny. Takýto spôsob výkladu by znamenal závažný zásah do právnej istoty účastníkov zmenkoprávneho vzťahu, pretože z neplatných listín sa *ex lege* stanú platné zmenky. Zároveň je otázne z hľadiska časového, na aké právne vzťahy pred zavedením meny EURO pôsobí euronovela (t. j. či na právne vzťahy vzniknuté po účinnosti euronovely, t. j. od 1. 1. 2008, alebo aj na právne vzťahy vzniknuté ešte aj pred účinnosťou euronovely, t. j. pred 1. 1. 2008).

Je potrebné zdôrazniť, že euronovelu je potrebné interpretovať tak, aby sa nenarušili princípy právnej istoty a dôvery v právo, čo rozoberáme podrobnejšie v bode 4 článku.

Zásah euronovely do zmluvnej slobody pri dohode o vyplnení blankozmenky

Zákon zmenkový v čl. I § 10 zákona zmenkového sa zaoberá len námietkami týkajúcimi sa blankozmenky. Zmenkovou doktrínou a judikatúrou⁵ sa vyvodzuje, že blankozmenka je listina, ktorá je zámerne v čase jej emisie vystavená bez vyplnenia všetkých podstatných náležitostí. Z toho dôvodu je s emisiou blankozmenky spojené aj vyplňovacie právo majiteľa zmenky doplniť listinu neskôr v časti nevyplnených náležitostí. Vyplňovacie oprávnenie súvisí s dohodou o vyplnení blankozmenky, ktorá sa uzatvára medzi vystaviteľom (emitentom) a prvým majiteľom (remitentom) blankozmenky. Dohoda o vyplnení blankozmenky nie je upravená ako zmluvný typ v žiadnom predpise súkromného práva. Z toho dôvodu je potrebné aplikovať ustanovenia o nepomenovaných zmluvách v Občianskom zákonníku, resp. Obchodnom zákonníku. Pod-

JUDr. Branislav Jablonka, PhD.

absolvoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave.

V roku 2007 ukončil doktorandské štúdium v odbore obchodné právo a získal titul PhD.

V súčasnosti pôsobí ako advokát, je členom Disciplinárnej komisie SAK, rozhodcom rozhodcovského súdu a pracuje na grantovom projekte na Univerzite Komenského.

V rámci pedagogickej činnosti prednášal zmenkové právo a obchodné právo na Právnickej fakulte Univerzity Komenského a Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy. Je autorom viacerých odborných článkov najmä z problematiky zmenkového práva, ktorým sa zaoberá aj v rámci vedecko-výskumnej činnosti. Je spoluautorom komentára k Obchodnému zákonníku vydanému vo vydavateľstve C. H. BECK.

JUDr. Juraj Lamačka, PhD.

absolvoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave.

V roku 2013 ukončil doktorandské štúdium v odbore ústavné právo a získal titul PhD. V súčasnosti pôsobí ako advokát.

statou však je, že ide o vzájomnú dohodu zmluvných strán o obsahu neskoršieho doplnenia listiny (blankozmenky, resp. zárodok zmenky), ktorá sa má stať zmenkou. Pri inominátnych zmluvách sa vo všeobecnosti vyžaduje vyššia miera určitosti a zrozumiteľnosti, než pri pomenovaných zmluvách, a to z dôvodu, aby bolo zmluvným stranám zrejmé, čo je obsahom právneho úkonu. Ide teda o dohodu založenú na zmluvnom základe vyplývajúceho zo zmluvnej autonómie garantovanej súkromným právom. Súčasťou tejto dohody môže byť aj dohoda o vyplnení druhu meny.

Ak by sme euronovelu zákona zmenkového vykladali teleologickou (funkčnou) metódou výkladu, dospeli by sme k záveru, že účelom zákonodarcu zrejme bolo, aby sa euronovela zákona zmenkového aplikovala na blankozmenky, t. j. listiny neúplné, na ktorých absentuje niektorá z podstatných náležitostí, čo však nesprávne gramaticky vyjadril – pozn.: v texte euronovely je slovo „zmenka“, avšak blankozmenka, nie je zmenkou (ide len o „zárodok“ zmenky). Tento spôsob výkladu však znamená, že zákonodarca neprípustne zasiahol zákonnou úpravou do zmluvnej slobody účastníkov zmenkového vzťahu, pretože *expressis verbis* „nariadil“, že každá listina s chýbajúcou menou vystavená do 31. 12. 2008 je listina znejúca na slovenské koruny bez ohľadu na to, že účastníci zmenkového vzťahu sa mohli dohodnúť na vyplnení akejkoľvek inej meny na listine. To znamená, že zákon modifikoval zmluvnú autonómiu účastníkov zmenkového vzťahu tým, že zasiahol do dohody o vyplnení blankozmenky, čo je ústavne neakceptovateľné

Zákonodarca teda euronovelou zákona zmenkového zasiahol do dohody účastníkov o vyplnení blankozmenky (súčasťou tejto dohody je aj dohoda o vyplnení druhu meny a voľba meny), pretože ústavne neakceptovateľným spôsobom bez ohľadu na predošlú dohodu účastníkov „nariadil“, že listina bez meny je zmenkou na slovenské koruny. Aj týmto spôsobom narušil právnu istotu účastníkov zmenkových vzťahov a ich dôveru v právo.

Ústavné princípy právneho štátu vo svetle euronovely zmenkového zákona

Podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Keďže Slovenská republika je právnym štátom, deklaruje tým zároveň svoj záväzok dodržiavať všetky atribúty, ktoré sú s právnym štátom spojené. Atribútom právneho štátu v jeho materiálnom ponímaní je dôvera v právo a právna istota adresátov právnych noriem.⁶ Princíp právnej istoty sa pritom vzťahuje na všetky subjekty, nevynímajúc subjekty zmenkových právnych vzťahov.

Súčasťou princípov právneho štátu je aj istota subjektov práva pri tvorbe právnych predpisov. Ako vyplýva z konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR, v právnom štáte má ústava povahu základného prameňa práva, z čoho vyplýva požiadavka, aby všetky právne predpisy a v nich obsiahnuté alebo z nich odvodené právne normy boli v súlade s ustanoveniami ústavy. Národná rada Slovenskej republiky je viazaná ústavou v rovnakej miere ako všetky ostatné štátne orgány Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR). Pri uplatnení svojej zákonodarnej pôsobnosti môže prijať ľubovoľný zákon, pokiaľ týmto zákonom neprekročí rámec daný ústavou.⁷

S princípom právnej istoty úzko súvisia aj otázky skúmania novely zmenkového zákona z hľadiska spätného pôsobenia neskoršej právnej normy do minulosti. Ako uviedol Ústavný súd SR k definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany občanov a právnej istoty.⁸ Právna teória a prax pritom rozlišuje medzi retroaktivitou pravou a nepravou. Ústavný súd SR v jednom zo svojich nálezov vymedzil pravú retroaktivitu ako stav, v ktorom nová právna úprava neuznáva oprávnenia a povinnosti založené právnymi vzťahmi len *lex priori* alebo stav, keď zákon dodatočne a pozmeňujúco zasahuje do už skôr uzavretých a minulých skutkových a právnych vzťahov. Pri nepravé retroaktivite naopak uviedol, že ňou je stav, kedy nová právna úprava nevytvára žiadne právne účinky smerujúce pred deň účinnosti, avšak kvalifikuje tie právne úkony, ku ktorým došlo ešte pred nadobudnutím jej účinnosti, v dôsledku čoho môže dôjsť k zmene alebo zrušeniu právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s ich uzavretím.⁹

6 Obdobne aj Nález Ústavného súdu SR zo dňa 25. 6. 2003, sp. zn.: PL. ÚS 17/02 a Nález Ústavného súdu SR zo dňa 22. 9. 1999, sp. zn.: I. ÚS 17/1999.

7 Obdobne aj Nález Ústavného súdu SR zo dňa 11. 3. 1999, sp. zn.: PL. ÚS 15/1998, Nález Ústavného súdu SR zo dňa 3. 4. 1996, sp. zn.: PL. ÚS 38/95 a Nález Ústavného súdu SR zo dňa 7. 11. 1996, sp. zn.: PL. ÚS 32/95.

8 Nález Ústavného súdu SR zo dňa 24. 5. 1995, sp. zn.: PL. ÚS 16/95.

9 Obdobne aj Nález Ústavného súdu SR zo dňa 17. 1. 2002, sp. zn.: PL. ÚS 28/00.

- 10 Tilsch, E.: **Občanské právo. Obecná časť.** Praha, 1925, s. 75 – 78.
- 11 Tichý, L.: **K časové pôsobnosti novely občanského zákonníku.** In. Právnik, 1984, 12, s. 1104.
- 12 Procházka, A.: **Retroaktivita zákonů.** In. Slovník veřejného práva. Sv. III, Brno, 1934, s. 800
- 13 Prusák, J.: **Teória práva.** Bratislava: Vydavateľské oddelenie PF UK, 2001 s. 233 – 236
- 14 Valko, E. – Návrat, M.: **Zásada ústavné konformného výkladu (retroaktivity zákona o preukazovaní pôvodu majetku).** In. Justičná revue, 57, 2005, č. 12, s. 1517 a nasl.
- 15 Obdobne aj Nález Ústavného súdu SR zo dňa 3. 4. 1996, sp. zn.: PL. ÚS 36/95. In: www.concourt.sk
- 16 Bližšie pozri Nález Ústavného súdu SR zo dňa 24. 4. 2001, sp. zn.: PL. ÚS 3/00. In: www.concourt.sk
- 17 Rozhodnutia Ústavného súdu SR: PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06, IV. ÚS 96/07. In: www.concourt.sk

Z radu definícií retroaktivity prezentovaných doktrínou možno poukázať na definíciu Tilscha, podľa ktorej „pravé spätné pôsobenie nového zákona jest tu jen tehdy, když působí i pro dobu minulou. ... Nepravé spätné pôsobenie ... tu jest, když nový zákon nařizuje, že ho má být užito i na staré právní poměry jež založené, ale teprve od doby, kdy počíná působnost nového zákona anebo od doby ještě pozdější“.¹⁰ Pravá retroaktivita potom zahŕňa v podstate dve odlišné situácie, a to jednak „stav, že nová právna úprava dávala vznik (novým právnym) vzťahom pred jejú účinnosť za podmienok, ktoré dodatočne stanovila“, a jednak, že „novela môže meniť právny vzťahy vzniklé podľa staré právny úpravy, a to ešte pred účinnosť nového zákona“.¹¹ Naproti tomu „nepravé spätné pôsobenie zákona pouze znamená, že nový zákon zachycuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti alebo že se dotýká (modifikuje, ruší) existujících právních následků, t. j. na skutkové podstaty je založivší váže pro budoucnost jiná práva a jiné povinnosti než zákonodarství dosavadní. Jde zde tudíž o zásah nového zákona jednak do předchozích skutečností, jednak do tzv. práv nabytých“.¹²

V prípadoch časovej kolízie starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, čo znamená, že od účinnosti novej právnej normy sa aj právne vzťahy vzniknuté podľa predchádzajúcej právnej úpravy riadia neskoršou právnou normou. Na to, aby nešlo o pravú retroaktivitu je preto nevyhnutné, aby sa vznik právnych vzťahov existujúcich pred nadobudnutím účinnosti neskoršej právnej normy a právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako aj vykonané právne úkony, riadili zrušenou právnou úpravou.¹³ Z uvedeného vyplýva, že pri pravej retroaktivite sa uplatňuje zásada všeobecnej neprípustnosti, z ktorej môžu existovať prísne obmedzené výnimky. Pri retroaktivite nepravaj platí opak, teda zásada všeobecnej prípustnosti, z ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.¹⁴

Euronovela zmenkového zákona ústavnou neprípustným spôsobom zaviedla nový právny režim. Z listiny, na ktorej chýbala podstatná náležitosť (mena), zákon s účinnosťou od 1. 1. 2008 „vytvoril“ zmenku znejúcu na slovenské koruny. Takýto postup zákonodarcu považujeme za ústavnou neprípustnú a rovnako aj ústavnou neospravedliteľnú.

Okrem iného, z gramatickej konštrukcie euronovely vyplýva, že normy obsiahnuté v euronovely zákona zmenkového nepôsobia výlučne do budúcnosti tak, ako vyžadujú ústavné princípy, ale pôsobia aj do minulosti.

Úvahy o ústavnou konformnej interpretácii euronovely

Ako teda interpretovať euronovelu zákona zmenkového? Pokiaľ účastníci zmenkového vzťahu v minulosti postupovali na základe dôvery v platný a účinný právny predpis, nesmú byť vo svojej dôvere k nemu sklamaní po účinnosti nového zákona.¹⁵ Zákonné právne následky späté s uzavretými skutkovými stavmi (pozn. vrátane zmenkových) totiž musia ostať uznané.¹⁶ Z toho dôvodu je potrebné euronovelu interpretovať ústavnou konformne.

Treba zdôrazniť, že v prípade konfliktu viacerých možných interpretácií právnych predpisov (v našom prípade čl. III § 9a ods. 1 ZZŠ), je potrebné podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu SR zvoliť takú interpretáciu, ktorá je z pohľadu ústavného najšetrnejšia.¹⁷ Z uvedených rozhodnutí Ústavného súdu SR vyplýva, že ak právnu normu je možné vykladať viacerými spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a iný výklad je v rozpore s ústavou (napr. z dôvodu retroaktivity), je všeobecný súd povinný zvoliť a uprednostniť taký výklad, ktorý je ústavnou konformný a čo najmenej zasahuje do práv fyzických alebo právnických osôb.

Ústavnou najšetrnejší výklad čl. III § 9 a ods. 1 ZZŠ podľa nášho názoru je taký, že euronovelu je možné aplikovať len na zmenky vystavené po dni účinnosti tejto novely – zákona č. 659/2007 Z. z. (účinnosť nadobudol 1. 1. 2008), t. j. euronovelu je možné aplikovať len na zmenky vystavené v čase od účinnosti tejto novely od 1. 1. 2008. Na zmenky vystavené v čase pred účinnosťou zákona č. 659/2007 Z. z. nie je možné euronovelu aplikovať, pretože aplikácia zákona na tieto právne vzťahy by znamenala pravú spätnú pôsobnosť zákona, čo je ústavnou neprípustné.

Aj keby sme ústavným princípom šetrnosti zásahu do základných práv a slobôd vylúčili rozsiahlu aplikáciu euronovely na zmenky vystavené pred jej účinnosťou (t. j. pred 1. 1. 2008), treba

dodať, že sa nevyhneme problému jej neprípustného zásahu do podstatných náležitostí zmenky vystavených od účinnosti euronovely, t. j. od 1. 1. 2008, do dňa zavedenia meny EURO, t. j. do 31. 12. 2008, ako aj problému jej zásahu do zmluvnej slobody v súvislosti s dohodou o vyplnení blankozmenky (pozn.: uvedené bolo rozobrané vyššie pod bodmi 1) a 2) článku).

Záver a úvahy *de lege ferenda*

Zastávame názor, že v zmenkovom práve nebolo potrebné normovať prechod meny z SKK na EURO vzhľadom na to, že z dlhoročnej zmenkovej doktríny ešte od čias Ženevy vyplýva, že platnosť zmenky z hľadiska určitosti bezpodmienečného sľubu zaplatiť určitú zmenkovú sumu, ktorej súčasťou je aj vyjadrenie meny, sa posudzuje k dátumu vystavenia zmenky. **To znamená, že zmenka vystavená v čase (pozn.: dôležitý je dátum vystavenia) platnosti slovenskej koruny je platná zmenka.** Ak sa takáto zmenka uplatňuje v súdnom konaní v čase už existencie meny EURO, prepočíta sa suma príslušným konverzným kurzom (v našom prípade 30,126 SKK/EURO). Žiadna bolesť, žiadna starosť, len logika veci nám prinesie jednoduché riešenie bez potreby akejkoľvek normatívnej úpravy.

Ak slovenský zákonodarca predsa chcel normovať prechod meny SKK na EURO aj v zmenkovom práve, vhodnou inšpiráciou mohlo byť nariadenie Rady Európskeho spoločenstva č. 1103/97 zo dňa 17. júna 1997,¹⁸ ktoré v čl. 2 stanovuje, že záväzky vyjadrené v ECU sa považujú od 1. januára 1999 za vyjadrené v mene EURO.¹⁹ Kovařík v súvislosti s predmetným nariadením a nariadením Rady Európskeho spoločenstva č. 974/98 zo dňa 3. mája 1998, ktorým bola zavedená do štátov zúčastnených na menovej únii nová mena EURO,²⁰ uvádza, že zmenky vyjadrujúce zmenkovú sumu v niektorých z doterajších národných mien krajín Európskej únie a vydané do konca roka 1998 ostávajú zmenkami platnými a možno ich honorovať v ich normálnej mene a hodnote, ako aj v mene EURO podľa koeficientu. Od začiatku roku 1999 možno vydávať zmenky znejúce tak na euro, ako aj na niektorú z národných mien, ktoré sú ešte platnými menami. Od začiatku roku 2002 možno vydávať zmenky znejúce výlučne na EURO, v štátoch ktorých národná mena prestala byť zákonným platidlom.²¹

Nie je tak dávno, keď zanikla mena Kčs v súvislosti z rozdelením Československej federatívnej republiky a vznikom dvoch samostatných štátov Slovenska a Česka (01. 1. 1993). Tak slovenská, ako ani česká právna úprava v tom období nenormovala v zmenkovom práve dopady súvisiace so zavedením nových samostatných mien nástupníckych štátov, a to slovenskej a českej koruny. Ako bolo vyššie uvedené, v danom prípade sa aplikovali všeobecné princípy vyplývajúce zo zmenkovej doktríny uvádzajúce, že zmenka je platná z hľadiska určitosti bezpodmienečného sľubu zaplatiť určitú sumu, ak v čase vystavenia zmenky existovala daná mena (v tomto prípade Kčs).

Zmenková doktrína tieto situácie popisovala, že po rozdelení ČSFR a následnej menovej odluke obiehala v praxi ešte veľké množstvo formulárov s predtlačou na „Kčs“ a rovnako táto mena bola vžitá aj u účastníkov. Mohli sa teda objaviť zmenky vystavené dlho po dni menovej odluky (teda po 8. februári 1993) znejúce ešte na Kčs. Judikatúra sa zjednotila v názore o neplatnosti týchto zmienok.²² Je to z dôvodu, že v čase vystavenia boli vystavené v mene, ktorá neexistovala, t. j. nebola zákonným platidlom žiadneho štátu na svete. ■

18 Pozri <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1997:162:0001:001:SK:HTML>

19 Zákon o zavedení meny EURO na predmetné nariadenie viackrát v § 2 odkazuje.

20 Pozri <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1998R0974:2008-0101:SK:PDF>

21 Kovařík, Z.: **Směnka a šek v České republice.** 4. vydání. Praha : C. H. BECK, 2001, s. 78

22 Kotásek, J.: **Úvod do směnečného práva.** Brno : Masarykova univerzita, 2002, s. 65. K tomu pozri aj príslušnú judikatúru uvedenú v poznámke č. 96 cit. diela.

RESUMÉ

Šesť rokov po „EURO“ novele zmenkového zákona – úvahy o jej interpretácii

Autori článku analyzujú problematiku novely zákona zmenkového a šekového prijatej v súvislosti s prechodom slovenskej koruny na EURO. Poukazujú na skutočnosť, že ide o prvú novelu zákona zmenkového a šekového po viac než päťdesiatich rokoch od jeho prijatia a polemizujú, či vôbec novela bola potrebná. Autori kritizujú novelu, pretože podľa ich názoru zasiahla nepriaznivým spôsobom do zmenkovoprávnych vzťahov. Vzhľadom na viaceré možnosti jej interpretácie autori v závere ponúkajú možnosť jej výkladu ústavne akceptovateľným spôsobom.

SUMMARY

Six Years After the “EURO” Amendment to the Bills of Exchange Act – Thoughts over Its Interpretation

The authors analyse issues raised with regard to the Amendment to the Bills of Exchange and Cheques Act adopted in connection with the conversion of Slovak koruna to EUR. They point out that this is the first amendment to the Bills of Exchange and Cheques Act after more than fifty years after the adoption of the Act, and they dispute whether this Amendment was necessary at all. They criticize the Amendment, because in their opinion, it had a negative impact on relations in the area of bills of exchange and cheques. As there are several possibilities of the interpretation of this Amendment, the authors in the end offer one of its interpretations in the way acceptable in the light of the Constitution.

ZUSAMMENFASSUNG

Sechs Jahre nach der „EURO“-Novelle des Wechselgesetzes – Betrachtungen zur deren Auslegung

Die Autoren des Artikels analysieren die Problematik der Novelle des Wechsel- und Scheckgesetzes, angenommen in Zusammenhang mit der Umstellung der slowakischen Krone in EURO. Sie weisen auf die Tatsache hin, dass es sich um die erste Novelle des Wechsel- und Scheckgesetzes nach mehr als fünfzig Jahren handelt und sie polemisieren, ob diese Novelle eigentlich notwendig war. Die Autoren kritisieren die Novelle, weil diese, wie sie meinen, ungünstig in die wechselrechtlichen Verhältnisse eingegriffen haben soll. Indem diese auf verschiedene Art und Weise ausgelegt werden kann, bieten sie am Ende die Möglichkeit ihrer Auslegung auf eine verfassungsmäßig annehmbare Art.

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU ČESKEJ REPUBLIKY

Odmena ustanoveného advokáta a ochrana jeho legitímnych očakávaní

Ak je advokát v občianskom súdnom konaní ustanovený zástupcom účastníka konania, vzniká mu legitímne očakávanie, že jeho odmena za poskytnutie právnych služieb bude následne v súlade so zákonom vypočítaná na základe ustanovení advokátskej tarify o mimozmluvnej odmene; iný postup zásadne nie je možné pripustiť.

Pri odmeňovaní ustanoveného advokáta treba vziať do úvahy aj právo účastníka na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny, vrátane bezplatnej právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. Ak štát nie je schopný zaviesť a prostredníctvom všeobecných súdov aplikovať uspokojivú a predvídateľnú právnu úpravu odmeňovania ustanovených advokátov, oslabuje tak základné právo jednotlivcov na právnu pomoc, pretože neistá či neadekvátne nízka odmena je bezpochyby spôsobilá mať demotivujúce účinky na prácu advokáta a jej kvalitu.

*Nález Ústavného súdu Českej republiky
sp. zn. III. ÚS 2801/11 zo dňa 10. decembra 2013*

Dotknuté ustanovenia:

- čl. 37 ods. 2 Listiny
- čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
- § 140 ods. 2 O. s. p.
- advokátska tarifa

Podanou ústavnou sťažnosťou sa sťažovateľ – advokát – domáhal zrušenia výroku rozsudku Mestského súdu v Prahe, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa o jeho odmene za zastupovanie ako ustanoveného zástupcu žalobkyne. Uznesením súdu z roku 2005 bol sťažovateľ ustanovený zástupcom žalobkyne na ochranu jej záujmov v konaní o náhradu škody na zdraví s prísl. vedenom pred prvostupňovým súdom. Rozsudkom vo veci samej súd prvého stupňa žalobkyni čiastočne vyhovel a čiastočne žalobu zamietol. Sťažovateľovi ako ustanovenému zástupcovi žalobkyne priznal odmenu za zastupovanie vo výške 157 391 Kč. Na odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa Mestský súd v Prahe ako súd odvolací napadnutý rozsudok čiastočne zmenil a čiastočne potvrdil a žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania s tým, že žalovaná je povinná danú čiastku zaplatiť štátu. Zároveň rozhodol o odmene sťažovateľa za zastupovanie žalobkyne tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil a sťažovateľovi priznal zníženú odmenu vo výške 112 849,20 Kč. V odôvodnení svojho rozhodnutia ohľadom tohto výroku odkázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1126/07 zo dňa 22. 11. 2007 a na možnosť analogickej aplikácie § 150 O. s. p. pri určení odmeny ustanoveného advokáta.

1 Určovanie výšky odmeny za zastupovanie advokátom podliehalo v Českej republike až do 30. 6. 2009 dvojitému režimu. Zatiaľ čo odmena advokáta sa riadila ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti ČR č. 177/1996 Sb. o odmenách advokátov a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa) o mimozmluvnej odmene, výška náhrady trov konania priznaných rozhodnutím súdu účastníkovi, ktorého ustanovený advokát v konaní zastupoval, sa určovala zásadne podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti ČR č. 484/2000 Sb., ktorou sa stanovujú paušálne sadzby výšky odmeny za zastupovanie účastníka advokátom alebo notárom pri rozhodovaní o náhrade trov v občianskom súdnom konaní; výška sadzby odmeny advokáta bola stanovená paušálne pre konanie v jednom stupni z hodnoty plnenia, ktoré bolo predmetom konania alebo podľa druhu prejednávanej veci. Ustanovený advokát mal podľa § 1 ods. 2, 3 advokátskej tarify zásadne nárok na odmenu vo výške podľa ustanovení

advokátskej tarify o mimozmluvnej odmene. V prípade závažného rozporu medzi výškou odmeny ustanovenej advokáta podľa advokátskej tarify a výškou odmeny podľa vyhlášky č. 484/2000 Sb. rozhodovacia prax súdov pripustila možnosť na základe analogickej aplikácie § 150 O.s.p. odmenu ustanoveného advokáta znížiť s ohľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa (napr. nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 1126/07). Nálezom Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS 25/12 zo dňa 17. 4. 2013 bola vyhláška č. 484/2000 Sb. ako celok zrušená z dôvodu jej protiústavnosti. Vo svojom zrušovacom náleze Ústavný súd ČR okrem iného uviedol: „Paušalizácia odmien advokátov úplne opomína vecnú náročnosť sporu, počet vykonaných úkonov vo veci, časovú náročnosť a účelnosť vymáhania práva alebo bránenia nároku. Neberie ohľad ani na spôsob skončenia veci. Možno uviesť aj taký nežiaduci variant, kedy paušálne priznaná sadzba odmeny je naopak neprímerane nízka, pretože povaha konkrétneho sporu vyžadovala nadštandardne vysoký počet náročných úkonov.“

2 Čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru: „Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.“

3 § 140 ods. 2 O. s. p. č. 99/1963 Sb.: „Ak zástupcom alebo opatrovníkom účastníka bol ustanovený advokát, platí jeho hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, prípadne tiež

Odmenu za zastupovanie priznal sťažovateľovi iba vo výške, v akej by mu patrila podľa vyhlášky č. 484/2000 Sb., a to s ohľadom na výraznú disproporciu výšky odmeny advokáta podľa vyhlášky č. 484/2000 Sb. (64 900 Kč) a podľa advokátskej tarify (183 340 Kč).¹

Sťažovateľ namietal, že napadnutým výrokom rozsudku Mestského súdu v Prahe bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces a právo na spravodlivú odmenu ustanoveného právneho zástupcu. Poukazoval na to, že jeho ustanovením za právneho zástupcu žalobkyne v konaní pred prvostupňovým súdom v roku 2005 boli dané pravidlá pre jeho odmeňovanie, ktoré sa malo riadiť ustanoveniami advokátskej tarify v závislosti od vykonaných úkonov právnej služby.

Mestský súd v Prahe navrhol ústavnú sťažnosť zamietnuť s odôvodnením, že podľa jeho názoru nedošlo k porušeniu sťažovateľom tvrdených práv. Poukázal na to, že vo svojom rozhodnutí vychádzal z objektívneho účelu paušálneho vyčíslenia odmeny za zastupovanie a odkázal tiež na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1126/07.

Po preskúmaní veci dospel Ústavný súd ČR k záveru, že ústavná sťažnosť je dôvodná.

S poukazom na svoju ustálenú rozhodovaciu činnosť zdôraznil, že ak je účastníkovi konania ustanovený ako zástupca advokát, platí jeho hotové výdavky a odmenu za zastupovanie štát, ktorý sa v takom prípade de facto nachádza v postavení klienta advokáta. Ústavný súd odkázal predovšetkým na svoj nález sp. zn. II. ÚS 153/10 zo dňa 27. 6. 2012, v ktorom nárok na priznanie odmeny ustanoveného advokáta charakterizoval ako nárok hmotnoprávnej povahy, aj keď vznikajúci v súvislosti s procesom (občianskym súdnym konaním) a upravený v procesnoprávnom predpise. Uspokojenie tohto nároku spadá podľa Ústavného súdu pod ochranu ústavne zaručeného práva na legitímne očakávanie v zmysle čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.² Zdôraznil, že ochrana legitímneho očakávania ako integrálnej súčasti základného práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru by mala byť reflektovaná v jednotlivých normách pod ústavného práva, respektíve v ich výklade zo strany všeobecných súdov povolaných na ochranu základných práv. Musí byť prijatý taký výklad, ktorý šetrí zmysel a podstatu základného práva legitímneho očakávania.

Ústavný súd konštatoval: „Ak je advokát v občianskom súdnom konaní ustanovený zástupcom účastníka konania, vzniká mu legitímne očakávanie, že jeho odmena za poskytnutie právnych služieb bude následne v súlade so zákonom vypočítaná na základe advokátskej tarify (§ 140 ods. 2 O. s. p.,³ § 1 ods. 3 advokátskej tarify⁴). Iný postup zásadne nie je možné pripustiť.“ Pri odmeňovaní ustanoveného advokáta v súdnom konaní je túto problematiku potrebné vnímať v širších súvislostiach, a to „najmä v súvislosti s právom účastníka na právnu pomoc, vrátane bezplatnej právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, podľa čl. 37 ods. 2 Listiny.⁵ Ak štát nie je schopný zaviesť a prostredníctvom všeobecných súdov aplikovať uspokojivú a predvídateľnú právnu úpravu odmeňovania ustanovených advokátov, oslabuje tak práve základné právo jednotlivcov na právnu pomoc, pretože neistá či neadekvátne nízka odmena je bezpochyby spôsobilá mať demotivujúce účinky na prácu advokáta (rovnako ako kohokoľvek iného) a jej kvalitu.“ Podľa Ústavného súdu odmena ustanoveného advokáta za zastupovanie v občianskom súdnom konaní, ktorú mu v súlade s § 140 ods. 2 O. s. p. platí štát, sa pravidelne určuje v súlade s ustanoveniami advokátskej tarify o mimozmluvnej odmene a odchýlenie sa od tohto pravidla je možné iba vo výnimočných prípadoch. S poukazom na nález sp. zn. II. ÚS 1534/10 Ústavný súd zdôraznil, že je neprípustné nečakane a nepredvídateľne znížiť odmenu ustanoveného zástupcu „bez toho, aby napr. súdy konštatovali, že advokát niektoré vyúčtované úkony právnej služby vôbec nevykonal alebo že právnu službu ako celok vykonal zjavne nekvalitne“.

V kontexte posudzovanej veci Ústavný súd konštatoval, že postup a argumentácia Mestského súdu v Prahe vo vzťahu k určeniu výšky odmeny sťažovateľa nemôže obstáť. Zdôraznil, že možnosť odchýlenia sa od pravidelného spôsobu určenia odmeny ustanoveného advokáta podľa ustanovení advokátskej tarify o mimozmluvnej odmene je vyhradená iba pre úplne výnimočné prípady. Poukázal na to, že v prejednávanej veci išlo o jednoduchý, ale o pomerne komplikovaný spor o náhradu škody, počas ktorého sťažovateľ vykonal väčšie množstvo úkonov právnej služby, pričom konanie vo veci trvalo viac ako šesť rokov. K argumentácii Mestského súdu v Prahe, ktorý uviedol, že prihliadol aj k vývoju právnej úpravy a zakotveniu § 12a advokátskej tarify s účinnosťou od 1. 1. 2011, ktorý zaviedol zníženie vyhlásených sadzieb mimozmluvnej odmeny ustanoveného zástupcu v občianskom súdnom konaní o 30 %, Ústavný súd uviedol, že „všeobecné súdy nemôžu nahrádzať zákonodarcu a zásadne ani nemôžu spätne zhoršovať právne postavenie jednotlivcov s ohľadom na následný právny vývoj“.

Vzhľadom na uvedené dôvody Ústavný súd dospel k záveru o porušení ústavne zaručeného práva sťažovateľa, konkrétne jeho legitímneho očakávania ako integrálnej súčasti základného práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru a napadnutý výrok rozsudku Mestského súdu v Prahe zrušil.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

*Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: JUDr. Zuzana Fabianová
advokátska koncipientka*

náhradu za daň z pridanej hodnoty, štát; pri určení náhrady hotových výdavkov a odmeny za zastupovanie sa postupuje podľa ustanovení zvláštneho právneho predpisu o mimozmluvnej odmene. (...) V odôvodnených prípadoch štát poskytne advokátovi primeranú zálohu.“ (Obdobne § 140 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2011: „Ak bol účastníkovi ustanovený za zástupcu advokát, platí jeho hotové výdavky a odmenu za zastupovanie štát; ak je to dôvodné, poskytne súd advokátovi na jeho žiadosť primeraný preddavok.“)

4 § 1 ods. 2, 3 vyhlášky

MS ČR č. 177/1996 Sb.

o odmenách advokátov a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa):

(2) Pri stanovení trov konania, ktorých náhrada sa klientovi priznáva rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení o mimozmluvnej odmene, ak osobitný právny predpis nestanoví inak; § 12 ods. 2 sa nepoužije. Na to je advokát povinný upozorniť klienta, ak s ním jedná o zmluvnej odmene.

(3) Ustanovením odseku 2 vety prvej sa riadi aj určenie výšky odmeny advokáta ustanoveného súdom.

5 Čl. 37 ods. 2 Listiny:

„Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.“ (Obdobne tiež čl. 47 ods. 2 Ústavy SR: „Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.“)

Zo zasadnutia predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory zasadalo v dňoch 13. a 14. marca 2014 v Bratislave. Dôvodom dvojdňového zasadnutia bola skutočnosť, že vzhľadom na počet pozvaných osôb na piatkové zasadnutie by počas jedného dňa nebolo možné prerokovať celý program. Zasadnutie viedol predseda JUDr. Hrežďovič. Členovia predsedníctva odsúhlasili navrhnutý program a za overovateľa zápisnice určili podpredsedu komory Mgr. Veverku.

JUDr. Hrežďovič informoval o priebehu Okrúhleho stola, ktorý zorganizovala SAK 10. marca 2014 za účasti ministra spravodlivosti a zástupcov Generálnej prokuratúry SR, Notárskej komory SR, Slovenskej exekútorskej komory a Združenia sudcov Slovenska s cieľom navzájom sa oboznámiť s etickými štandardmi jednotlivých právnických profesií a diskutovať, ako zlepšiť dodržiavanie etiky v praxi a zvýšiť dôveryhodnosť justície. Na webovej stránke SAK bola bezprostredne po podujatí uverejnená tlačová správa; táto bola zároveň rozposlaná médiám, ktoré sa na Okrúhlom stole nezúčastnili. Podujatie malo pozitívnu mediálnu odozvu.

Mgr. Veverka informoval o stretnutiach s advokátmi Trenčianskeho kraja a Trnavského kraja, na ktorých bol prítomný aj tajomník komory JUDr. Popovec. Rezovali najmä o otázke prípravy nového preukazu a účasti školiteľa na advokátskych skúškach. Predseda Krajského súdu v Trnave tlmočil výhrady niektorých súdov z Trnavského kraja v súvislosti s prieťahmi v konaní spôsobenými neúčastou advokátov na pojednávaníach a v súvislosti s neprimeranou formou podania námietky zaujatosti voči sudkyňi.

Predsedníctvo SAK **vzalo na vedomie** uznesenie prijaté *per rollam* o návrhu Slovenskej advokátskej komory nominovať JUDr. Petra Filipa na voľbu kandidáta na sudcu Ústavného súdu SR, písomné informácie o stave konaní v statuso-

vých veciach a informácie o stave všetkých konaní v súvislosti s vymáhaním pohľadávok.

Zároveň **vzalo na vedomie** informáciu o stave príprav advokátskych skúšok podľa nového Skúšobného poriadku, **schválilo** otázky na ústnu časť advokátskych skúšok a **uložilo** kancelárii komory zverejniť ich na webovej stránke komory. Za členov Skúšobnej komisie **vymenovalo** JUDr. Martina Čižmárika, Mgr. Richarda Karkóoa, Mgr. Silviu Podlipnú, JUDr. Annu Niku, JUDr. Tomáša Stoklasu, JUDr. Michala Ďuriša, JUDr. Viliama Karasa, JUDr. Ľubomíra Sádovského, JUDr. Reného Vaněka, JUDr. Jozefa Szabóa, JUDr. Ondreja Laciaka a JUDr. Zuzanu Čížovú.

Na zasadnutí P SAK boli prítomné aj zástupkyne mediálnej agentúry, ktoré informovali o aktivitách za mesiac február 2014, o stave realizácie schválenej imidžovej kampane, o stave príprav Dňa advokácie 2014, o prípravách Dňa otvorených dverí a o prípravách tlačovej konferencie plánovanej na 23. apríla 2014 v sídle komory. V súvislosti s galavečerom v Banskej Bystrici predsedníctvo **rozhodlo**, že výťažok z predaja vstupeniek bude venovaný lokálnemu profesionálnemu komunitnému divadlu, ktoré ako jediné svojho druhu na Slovensku pracuje s ľuďmi so zdravotným postihnutím. Odozvaním daru zástupcovi príjemcu charitatívneho daru na galavečere bol poverený JUDr. Hrežďovič.

Predsedníctvo SAK **schválilo** návrh obsahovej náplne seminárov advokátskych koncipientov v predloženom znení s doplnením o obsahové zameranie v oblasti etikety výkonu povolania. **Prerokovalo a schválilo** vydanie mimoriadneho čísla *Bulletinu slovenskej advokácie* k jeho 20. výročiu v rozsahu obvyklého čísla a **uložilo** kancelárii SAK pripraviť Slávnostné zhromaždenie pri príležitosti 20. výročia BSA, ktoré sa bude konať 6. novembra 2014 v Pálffyho paláci.

Predsedníctvo následne **prerokovalo** ekonomické otázky a informácie odboru medzinárodných vzťahov, v rámci ktorých **súhlasilo** s podporou kandidatúry zástupcu Českej advokátskej komory na post viceprezidenta CCBE v roku 2015 a s podporou kandidátov na posty *Secretary General* a *Bar Issues Committee Vice-Chair* v nadchádzajúcich voľbách funkcionárov International Bar Association.

Predsedníctvo sa zaoberalo dopytmi advokátov a advokátskych koncipientov, ku ktorým zaujala odporúčacie stanoviská pracovná skupina pre veci advokátske. Kanceláriu komory **poverilo** odpovedať na dopyty podľa schválených stanovísk.

V rámci piatkového programu predsedníctvo prerokovalo návrhy na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov z dôvodu nezaplatenia príspevku na činnosť SAK, návrh predsedu revíznej komisie na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 3 zákona o advokácii, návrh na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. c) a d) zákona o advokácii, návrhy na pozastavenie výkonu advokácie (resp. koncipientskej praxe), resp. o vyčiarknutí zo zoznamu advokátov (resp. zo zoznamu advokátskych koncipientov) podľa § 7, resp. § 8 zákona o advokácii a žiadosti súvisiace so zoznamami vedenými Slovenskou advokátskou komorou.

Zapísala -no-

Pyta(j)te sa predsedníctva

Je účasť advokátskeho koncipienta na seminári advokátskych koncipientov, ktorý organizuje SAK, chápaná ako dovolenka zamestnanca alebo ide o riadny pracovný deň?

Slovenská advokátska komora považuje účasť na seminári advokátskych koncipientov v súlade s právnou úpravou za prekážku v práci na strane zamestnanca podľa § 140 ods. 1 Zákonníka práce.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Premlčanie disciplinárneho previnenia a plynutie lehôt na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania

- 1.) V disciplinárnom konaní sa prípadné premlčanie disciplinárneho previnenia skúma *ex officio*, t. j. z úradnej povinnosti (ako je tomu aj v trestnom konaní), na rozdiel od občianskeho súdneho konania, v ktorom sa premlčanie skúma až na námietku premlčania, vznesenú účastníkom konania.
- 2.) V prípade postúpenia veci SAK orgánom činným v trestnom konaní na prejednanie skutku ako disciplinárneho previnenia je pre začiatok plynutia subjektívnej lehoty na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania podľa § 58 ods. 2 zákona o advokácii¹ rozhodujúci deň, keď bola táto vec odovzdaná SAK na disciplinárne konanie spolu s vyšetrovacím spisom.

Rozhodnutie II. disciplinárneho senátu SAK zo 14. septembra 2012,
sp. zn. DS II. – 62/12:3225/2012

Dotknuté ustanovenia:

- § 58 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v platnom znení²
- § 13 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK z 19. júna 2010³

Rozhodnutím II. disciplinárneho senátu SAK zo 14. septembra 2012, sp. zn. DS II. – 62/12:3225/2012 bolo disciplinárne konanie voči disciplinárne obvinenému advokátovi pre skutok, ktorým sa mal dopustiť disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii z dôvodu porušenia povinností advokáta podľa § 18 ods. 1 a 2 zákona o advokácii v spojení s § 5 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK

tým, že

ako ustanovený obhajca obvineného klienta podal proti rozsudku okresného súdu, ktorým bol jeho klient uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví, odvolanie dňa 17. 1. 2011, pričom lehota na odvolanie uplynula 15. 1. 2011,

zastavené

podľa § 13 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK z dôvodu, že **návrh na začatie disciplinárneho konania bol podaný oneskorene.**

Z odôvodnenia:

Navrhovateľ podal dňa 2. 8. 2012 proti disciplinárne obvinenému návrh na začatie disciplinárneho konania pre závažné porušenie povinností advokáta podľa § 18 ods. 1 a 2 zákona o advokácii v spojení s § 5 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK, ktorého sa mal dopustiť tým, že ako ustanovený obhajca obvineného klienta podal proti rozsudku okresného súdu, ktorým bol jeho klient uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví, odvolanie dňa 17. 1. 2011, pričom lehota na odvolanie uplynula 15. 1. 2011.

Disciplinárny senát predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky konania a zaoberal sa otázkou, či nebol návrh predsedu Revíznej komisie SAK podaný oneskorene, t. j. či nie je disciplinárne previnenie premlčané. V tejto súvislosti treba uviesť, že v disciplinárnom konaní sa prípadné premlčanie disciplinárneho previnenia skúma *ex officio*, t. j. z úradnej povinnosti (ako je tomu aj v trestnom konaní), na rozdiel od občianskeho súdneho konania, v ktorom sa premlčanie skúma až na námietku premlčania, vznesenú účastníkom konania.

Disciplinárny senát zo spisového materiálu zistil, že navrhovateľ sa o disciplinárnom previnení dozvedel dňa 12. 8. 2011, keď mu bola okresným riaditeľstvom PZ, odborom kriminálnej polície vec odovzdaná na disciplinárne konanie spolu s vyšetrovacím spisom.

Vzhľadom na vyššie uvedené disciplinárny senát ustálil, že pri uvedenom skutku uplynula subjektívna šesťmesačná lehota, predpokladaná v § 58 ods. 2 zákona o advokácii

na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania, dňa 13. 2. 2012. Disciplinárne konanie sa začalo až návrhom predsedu Revízskej komisie dňa 2. 8. 2012, t. j. necelých sedem mesiacov po uplynutí subjektívnej šesťmesačnej lehoty na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania.

Disciplinárny senát v predmetnej veci mal za preukázané, že navrhovateľ sa o disciplinárnom previnení dozvedel

12. 8. 2011, subjektívna lehota na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania teda uplynula najneskôr dňa 13. 2. 2012, a teda návrh Revízskej komisie SAK bol podaný dňa 2. 8. 2012 oneskorene. Z toho dôvodu disciplinárny senát rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. ■

V prípade porušenia povinnosti advokáta podľa § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK, spočívajúcej v neposlani doručeného súdneho rozhodnutia klientovi vzniká advokátovi povinnosť zaslať mu doručené rozhodnutie klientovi deň nasledujúci po doručení rozhodnutia a rovnaký deň je i prvým dňom začatia plynutia objektívnej premlčacej lehoty podľa § 58 ods. 2 zákona o advokácii. Prípadný vznik škody klientovi v dôsledku porušenia tejto povinnosti advokátom môže síce zakladať jeho nárok na náhradu škody voči advokátovi, avšak nemá vplyv na plynutie premlčacej lehoty.

*Rozhodnutie II. disciplinárneho senátu SAK zo 17. októbra 2012,
sp. zn. DS II. – 82/12:1646/2012*

Dotknuté ustanovenia:

- § 58 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v platnom znení
- § 13 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK z 19. 6. 2010
- § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK z 19. 6. 2010

Rozhodnutím II. disciplinárneho senátu SAK zo 17. októbra 2012, sp. zn. DS II. – 82/12:1646/2012 bolo disciplinárne konanie voči disciplinárne obvinenému advokátovi pre skutok, ktorým sa mal dopustiť disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii z dôvodu porušenia povinností advokáta podľa § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK⁴

tým, že

ako právny zástupca sťažovateľa v konaní na krajskom súde nezaslal sťažovateľovi rozsudok krajského súdu zo dňa 19. 5. 2010, ktorý disciplinárne obvinený advokát prevzal dňa 13. 7. 2010, na základe ktorého bolo voči sťažovateľovi vedené exekučné konanie,

zastavené

podľa § 13 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK z dôvodu, že **návrh na začatie disciplinárneho konania bol podaný oneskorene.**

Z odôvodnenia:

Navrhovateľ podal dňa 9. 8. 2012 proti disciplinárne obvinenému návrh na začatie disciplinárneho konania pre skutok uvedený vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Disciplinárny senát preskúmal, či sú splnené podmienky konania a zaoberal sa otázkou, či nebol návrh predsedu Revízskej komisie SAK na začatie disciplinárneho konania podaný Disciplinárnej komisii SAK oneskorene. V tejto súvislosti treba uviesť, že napriek skutočnosti, že disciplinárne obvinený vo svojich písomných vyjadreniach nenamietal túto skutočnosť, ale v disciplinárnom konaní sa prípadné premlčanie disciplinárneho previnenia skúma *ex officio*, t. j. z úradnej povinnosti (ako je tomu aj v trestnom konaní), na rozdiel od občianskeho súdneho konania, v ktorom sa premlčanie skúma až na námietku premlčania, vznesenú účastníkom konania.

Disciplinárny senát zistil, že disciplinárne obvinený prevzal dňa 13. 7. 2010 rozsudok krajského súdu zo dňa 19. 5. 2010, ktorý mal zaslať svojmu klientovi. Dňom nasledujúcim po doručení rozhodnutia, t. j. dňom 14. 7. 2010 vznikla disciplinárne obvinenému povinnosť zaslať predmetný rozsudok sťažovateľovi a rovnaký deň je i prvým dňom začatia plynutia objektívnej premlčacej lehoty podľa § 58 ods. 2 zákona o advokácii, preto ak dňa 14. 7. 2010 nezaslal tento rozsudok svojmu klientovi (čo bolo nepochybné), práve dňa 14. 7. 2010 došlo zo strany disciplinárne obvineného k porušeniu povinnosti advokáta, uloženej mu § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku.

Disciplinárny senát dospel k záveru, že pri vyššie uvedenom skutku uplynula objektívna dvojročná lehota podľa § 58 ods. 2 zákona o advokácii na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania dňa 14. 7. 2012, pričom disciplinárne konanie sa začalo až návrhom predsedu Revízskej komisie dňa 9. 8. 2012, t. j. 26 dní po uplynutí objektívnej dvojročnej lehoty na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania. Ak sťažovateľ v dôsledku porušenia povinnosti disciplinárne obvineného utrpel škodu a bola proti nemu vedená exekúcia,

vznik škody sťažovateľovi (v exekučnom konaní) síce môže zakladať jeho nárok na náhradu škody voči advokátovi, avšak nemá vplyv na plynutie premlčacej lehoty, ktorá sa začína počítať od porušenia povinnosti advokáta (protiprávneho úkonu) a nie odo dňa vzniku škody sťažovateľovi. Z týchto dôvodov disciplinárny senát disciplinárne konanie v súlade s § 13 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK zastavil.

Rozhodnutia sú redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámky

- 1 Novelou zákona o advokácii vykonanou zák. č. 335/2012 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2013 bola subjektívna lehota na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania, ktorá začína plynúť odo dňa, kedy sa navrhovateľ dozvedel o disciplinárnom previnení, predĺžená zo šiestich na deväť mesiacov. Dvojnásobná objektívna lehota na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania, ktorá začína plynúť odo dňa, keď k disciplinárnemu previneniu došlo, zostala nezmenená. Novelou zároveň došlo k upresneniu časového okamihu podania návrhu na začatie disciplinárneho konania tak, že návrh sa považuje za podaný doručením kancelárii komory (§ 58 ods. 1 veta druhá).
- 2 **§ 58 ods. 2 zákona o advokácii** v znení účinnom od 1. 1. 2013: „Návrh na začatie disciplinárneho konania možno podať do deviatich mesiacov odo dňa, keď sa navrhovateľ dozvedel o disciplinárnom previnení, najneskôr však do dvoch rokov odo dňa, keď k disciplinárnemu previneniu došlo.“
- 3 **§ 13 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK:** „Senát disciplinárne konanie zastaví, ak bol návrh podaný oneskorene.“
- 4 **§ 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK:** „Advokát je povinný riadne a včas písomne informovať klienta, ako postupuje pri vybavovaní vecí a posilať klientovi všetky písomnosti, z ktorých pre klienta vyplývajú práva a povinnosti, ak sa s klientom písomne nedohodne inak.“

Právne vety a rozhodnutia spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátska koncipientka

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2014

Odberateľ: .....

IČO: .....

IČ DPH: .....

Číslo účtu: .....

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky: .....

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + DPH (vrát. poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo faktúrovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli pred doručením objednávky, je možné dohodnúť individuálne.
7. **Advokáti zapísaní v zozname advokátov SAK budú bulletin naďalej dostávať bezplatne, bez osobitnej objednávky.**

Závazne si objednávame ..... výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2014 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Dátum: .....

Podpis: .....

Vybavuje: .....

Telefón: .....

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava,
alebo odfaxujte na číslo **02/5292 4056, 5296 1554**

Právnicki súperili v bojoch na šachovniciach

*Slovenská advokátska komora každoročne v apríli usporadúva sériu podujatí pri príležitosti Dňa advokácie. Neodmysliteľne medzi ne patrí aj medzinárodný šachový turnaj **Advokát Chess Open**. V dňoch **11. – 12. apríla 2014** sa uskutočnil jeho v poradí už **VII. ročník** za účasti súťažiacich advokátov a advokátskych koncipientov, zástupcov ostatných právnických profesií a študentov práva zo Slovenska, Česka a Maďarska.*

Súťažiacich privítal na pôde Slovenskej advokátskej komory jej podpredseda Mgr. Juraj Veverka. K šachu má blízky vzťah a podľa neho dáva táto hra všeobecný potenciál na rozvoj zručností potrebných pri výkone právnických povolaní. Zdôraznil, že šach stelesňuje majstrovstvo okamžitého prispôsobenia sa novej situácii. Zaželal hráčom správne ťahy na šachovnici, zachovanie priateľského ducha hry, radosť z výhier aj pokoru z čestných porážok a pozitívnu atmosféru v hracej miestnosti aj mimo nej.

Následne sa auditóriu prihovril predseda organizačného výboru JUDr. Anton Blaha, ktorý je pôvodcom myšlienky organizácie prvého ročníka turnaja pred siedmimi rokmi. Na úvod zablahoževal slovenskému družstvu šachistov, ktoré na európskych majstrovstvách v šachu obsadilo bronzovú priečku. Organizačný výbor si považoval za veľkú česť, že účastníkmi Advokát Chess Open boli aj dvaja členovia víťazného družstva JUDr. Štohl a JUDr. Petrán.

Pozvanie vystúpiť s odbornou prednáškou prijal prof. JUDr. Jozef Čentíš, PhD., ktorý sa venoval trestnoprávnym aspektom dane z pridanej hodnoty (**foto 1**).

Po úvodnej časti slová ustúpili činom a hráči sa pustili do dvojdňového šachového zápolenia. Šach na hráča kladie nároky od počiatku, núti ho strategicky a intuitívne kombinovať a premýšľať dopredu, vyžaduje značnú mieru sústredenia nielen na hru samotnú, ale aj na ego súpera. Aj výkon právnického povolania v ktoromkoľvek profesijnom zaradení je ako šach: hráči sa pohybujú na rôznych políčkach, niekedy dávajú šach, inokedy dostávajú mat, niekedy sa im darí viac, niekedy menej, ale nemôžu len tak zhodiť figúrky zo stola a povedať – začíname odznova. Šach je pre každého tým, čo v ňom hľadá. Pre niekoho vytvára priestor na zábavu, pre iného je športom, ďalší v ňom nachádza možnosti spoločenského vyžitia, niekto ho vníma ako umenie, iný mu zasvätil celý život. Na turnaji Advokát Chess Open je však krásne práve to, že šach stiera rozdiely medzi právnickými profesiami a spravodlivo stavia všetkých na jednu štartovaciu líniu.

Každá hra má svojich víťazov. Prvú cenu – putovný pohár a pohár predsedu organizačného výboru – si z turnaja Advokát Chess Open 2014 odniesol GM **Igor Štohl (foto 2)**. Druhá priečka patrila študentovi práva IM **Tamásovi Petényimu (foto 3 vľavo)**. Tento rok sa výrazne darilo účastníkom zo zahraničia. Tretie miesto obsadil nováčik turnaja z Českej republiky **Jan Příborský (foto 4)**, štvrtú cenu prevzal advokát z Maďarskej republiky FM **Csaba Bognár (foto 5)**. Piatym najlepším hráčom sa stal účastník taktiež z Českej republiky **Pavel Lev (foto 6)**. Na šiestej priečke sa umiestnil vlnajší víťaz advokát **Mario Castiglione (foto 7)**.

Tradične boli udelené aj ďalšie ocenenia. V kategórii najlepších šachista – advokát zvíťazil FM Csaba Bognár, titul najlepšia šachistka patrí študentke práva **Andrey Briestenskej (foto 8)**, spomedzi neregistrovaných hráčov si prvenstvo odniesol tiež nováčik turnaja **Peter Kráľovič (foto 9)** a titulom najlepší študent – šachista sa môže pochváliť IM Tamás Petényi. Spomedzi ostatných účastníkov bola na záver vyžrebovaná ako neocenená hráčka **Natália Jančuškóvá**, ktorá mala na turnaji premiéru (**foto 10**). K pestrosti udeľova-

6

7

ných finančných, knižných a vecných cien prispeli súkromné dary sponzorov a vydavateľstva Wolters Kluwer.

Na záver JUDr. Blaha konštatoval, že VII. ročník turnaja Advokát Chess Open bol opäť veľmi úspešný. Poďakoval za výbornú prípravu podujatia Slovenskej advokátskej komore, organizátorom aj sponzorom. Poďakovanie adresoval

aj samotným hráčom, ktorých pozitívne naladenie a zápal pre hru prispeli k tomu, že celý turnaj sa niesol v duchu fair play a v mimoriadne príjemnom a priateľskom ovzduší.

Členovia organizačného výboru šachového turnaja boli potešení vysokou participáciou slovenských aj zahraničných súťažiacich. Duchovný otec turnaja JUDr. Blaha si na záver

8

zaspomínal na prvý ročník turnaja za účasti ôsmich hráčov. Napriek tomu už vtedy podujatiu veril a predpovedal mu úspešnú budúcnosť. JUDr. Blaha sa tento rok dožíva vzácného životného jubilea. JUDr. Mária Chrenková sa mu v mene organizačného výboru turnaja aj všetkých prítomných poďakovala za jeho nadšenie pre šach. Spoločne s podpredse-

9

dom SAK Mgr. Veverkom mu k jubileu zaželali všetko dobré (foto 11 a 12).

Bilanciu VII. ročníka turnaja Advokát Chess Open 2014 sme uzavreli a môžeme len súhlasiť s JUDr. Blahom, že máme za sebou vydarené podujatie. O jeho rastúcej obľúbenosti svedčí hojná účasť skalných fanúšikov – šachistov, veľ-

10

11

ký počet nových súťažiacich, ktorí sa zúčastnili po prvý raz, a tiež doteraz najpočetnejšie zastúpenie hráčov zo susednej českej republiky. Pre tých, ktorí budú zvažovať účasť na ďalšom ročníku, nech je povzbudením, že aj nové tváre tento rok dokázali zamiešať karty na víťazných priečkach a odniesli si zaujímavé ceny. Už dnes sa tešíme na ďalšie napínavé partie šachu, krásnej hry, ktorá svojou náročnosťou a origina-

12

litou nezaostáva za vedou a umením. Veríme, že sa aj o rok stretne so stálymi priaznivcami a dúfame, že v priateľskej a príjemnej atmosfére opäť privítame aj nové tváre.

Dovidenia o rok, milí šachisti!

Lucia Lackovičová

Katarína Marečková

Foto Rastislav Prosuch

HĽADÁME fotografie k histórii advokácie

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,

v úvodníku som Vás oboznámil so zámerom pracovnej komisie pre históriu advokácie zorganizovať putovnú výstavu *Advokácia včera a dnes*. Požiadal som Vás o spoluprácu, lebo na prípravu panelu *Advokácia v časoch komunizmu* komisia nedisponuje fotografiami nižšie uvedených advokátov.

Medzi významných advokátov, ktorí, žiaľ, už nie sú medzi nami, nepochybne patrili:

JUDr. Vojtech Telek
JUDr. Alexander Vajnorský
JUDr. Štefan Haas
JUDr. Vojtech Burian
JUDr. Vojtech Rampášek
JUDr. Ladislav Kubál
JUDr. Edita Ravluková
JUDr. Eugen Kováč
JUDr. Zsolt Szárkányi
JUDr. Gustáv Ružiak

JUDr. Ladislav Boór
JUDr. Elena Praženková

Z *Advokátskej poradne č. 2 v Bratislave nemožno opomenúť advokátov:*

JUDr. Jozef Földes
JUDr. Pavol Mašteta
JUDr. Emil Virdzek
JUDr. Ežo Sabinský

Za významných advokátov, ktorí pôsobili v AP, okrem iných považujeme týchto:

JUDr. Štefan Lányi
JUDr. Štefan Somogyi
JUDr. Tibor Sojka
prom. práv. Zdeněk Hetmer
JUDr. Ladislav Martinček
JUDr. Zoltán Škrovina
JUDr. Ing. Ladislav Turi Nagy
JUDr. Vladimír Vargic
JUDr. Ján Helešic
JUDr. Jozef Janovič
JUDr. Pavol Vámoš
JUDr. Jozef Bunta
JUDr. Fratišek Sanák

V *Stredoslovenskom kraji:*

JUDr. Vojtech Astaloš
JUDr. Kazimír Bazovský
JUDr. Ladislav Diskantini
JUDr. Štefan Peško
JUDr. Jozef Surmík
JUDr. Jozef Vanovčan
JUDr. Mikuláš Trombauer
JUDr. Hugo Adamec
JUDr. František Márton
JUDr. Jozef Pliešovský
JUDr. Mirko Škrovina
JUDr. Vít Hudeček
JUDr. Ladislav Rehák
JUDr. Martin Csaba
JUDr. Gustáv Michalica
JUDr. Štefan Péter
JUDr. Emil Hartman
JUDr. Jozef Broďáni
JUDr. Oskár Čorba

Predsedom Krajského združenia advokátov v Košiciach po r. 1968 bol JUDr. Alexander Dóra. Vo Východoslovenskom kraji okrem iných pôsobili títo významní advokáti:

JUDr. Alexander Ferčák
JUDr. Andrej Habiňák
JUDr. Soňa Böszörményiová
JUDr. Štefan Kisiday
JUDr. Tomáš Kobluniczky
JUDr. Pavol Peško
JUDr. Alojz Bubák
JUDr. Mikuláš Nyiéky
JUDr. Bohuš Ježík

Ak si, milí kolegovia, spomeniete aj na iné mená z tohto obdobia, prosíme, aby ste nám ich oznámili. Fotografie či iné poznatky prosím pošlite alebo zatelefonujte pani Vilme Slopovskej (02 204 227 10, slopovska@sak.sk), ktorú všetci považujeme za živú encyklopédiu života advokácie. Ospravedlňujeme sa, ak sme niekoho v zozname nedopatrením opomenuli. V mene pracovnej komisie pre históriu advokácie Vám vopred ďakujem za spoluprácu.

Ján Havlát

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta plniť prevzaté záväzky

Advokát, ktorý ako nájomca neplní svoje prevzaté záväzky, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia.

*Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie
Českej advokátskej komory z 10. júna 2013, sp. zn. K 29/2013¹*

Dotknuté ustanovenia:

- § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii v platnom znení
- čl. 4 ods. 1 a 2 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 3² zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2³ Advokátskeho poriadku SAK zo dňa 15. 6. 2013

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

podľa zmluvy o nájme bytových priestorov zo dňa 18. 8. 2008, ktorú uzatvoril ako nájomca, od novembra 2011 najmenej do mája 2012 neplnil svoje prevzaté záväzky voči prenajímateľovi, keď sa dostal do omeškania s úhradou nájomného a poplatkov za služby súvisiace s predmetom nájmu v celkovej výške 152 724,40 Kč a po tom, čo v dohode o ukončení zmluvy o nájme bytových priestorov zo dňa 31. 5. 2012 uznal, že prenajímateľovi dlhuje túto čiastku a tento svoj dlh sa zaviazal zaplatiť prenajímateľovi v štyroch splátkach po 20 000 Kč splatných do 30. 6., 31. 7., 31. 8. a 30. 9. 2012, v dvoch splátkach po 25 000 Kč splatných do 31. 10. a 30. 11. 2012 a v jednej splátke vo výške 1 724,40 Kč splatnej do 31. 12. 2012, tento svoj záväzok do dnešného dňa nesplnil, a to ani čiastočne,

teda

pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu a povinnosť plniť prevzaté záväzky,

čím porušil

ust. 17 zákona o advokácii⁴ v spojení s čl. 4 ods. 1, 2 Pravidiel profesionálnej etiky advokátov ČR.⁵

Podľa § 32 ods. 3 písm. a) zákona o advokácii disciplinárne obvinenému za to bolo uložené disciplinárne opatrenie – napomenutie.

Z odôvodnenia:

Predseda kontrolnej rady ČAK ako disciplinárny žalobca podal dňa 28. 2. 2013 proti disciplinárne obvinenému advokátovi disciplinárnu žalobu pre skutok popísaný vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Disciplinárne obvinený vo svojich písomných vyjadreniach k sťažnosti a k disciplinárnej žalobe potvrdil, že s prenajímateľom dňa 18. 8. 2008 uzatvoril zmluvu o nájme bytových priestorov a ďalej uviedol, že nájomné v rokoch 2008 až 2011 hradil, avšak v roku 2012 jeho príjmy klesli, čo musel riešiť uzatvorením dohody o ukončení nájmovej zmluvy dňa 31. 5. 2012. Na svoju obranu uviedol, že až po podaní sťažnosti prenajímateľa zistil, že predmetná zmluva je neplatná z viacerých dôvodov. Poukázal na to, že predmetom nájmu je bytový priestor, avšak zmluva odkazuje na zákon č. 116/1990 Sb.,

o nájme a podnájme nebytových priestorov, pričom predmet zmluvy nie je presne špecifikovaný.

Disciplinárne obvinený ďalej namietal, že predmetné priestory užíval ako kancelárie s vedomím prenajímateľa a s jeho uistením, že sú vhodné k uvedenému účelu, avšak stavebným úradom mu bolo dňa 16. 10. 2012 oznámené, že predmetné priestory sú kolaudované ako byt a používanie týchto priestorov ako kancelárie je preto vylúčené. S ohľadom na to považoval dohodnuté nájomné za neprimerané vysoké a nezodpovedajúce obvyklej cene za nájom bytovej plochy, v dôsledku čoho podľa jeho názoru vzniklo na strane prenajímateľa bezdôvodné obohatenie, ktoré vyčíslil vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Z týchto dôvodov podľa jeho názoru k omeškaniu s platením nájomného nedošlo, pričom vyjadril svoj úmysel riešiť situáciu zmierom s prenajímateľom, k čomu však nedošlo.

Na pojednávaní disciplinárneho senátu disciplinárne obvinený zotrval na svojich vyjadreniach a dodal, že pri uzatvorení predmetnej nájomnej zmluvy nemal pochybnosti o jej platnosti, i keď si bol vedomý, že účel nájmu nie je úplne dobre popísaný a že celá zmluva nie je úplne v poriadku, čo však pri uzatváraní zmluvy neriešil. Až v dobe po podaní sťažnosti alebo krátko predtým zistil, že v tejto zmluve sa zamieňajú pojmy bytový a nebytový priestor a že prenajatý priestor nemôže byť užívaný ako kancelária. Ďalej tvrdil, že v čase podpísania dohody o ukončení nájomnej zmluvy o jej neplatnosti nevedel.

Disciplinárny senát na základe vykonaného dokazovania dospel k nasledovným skutkovým a právnym záverom:

Z nájomnej zmluvy zo dňa 18. 8. 2008 disciplinárny senát zistil, že medzi prenajímateľom a disciplinárne obvineným bola dňa 18. 8. 2008 uzatvorená zmluva o nájme bytových priestorov, ktorej predmetom bol bytový priestor, za nájom ktorého sa disciplinárne obvinený zaviazal platiť dohodnuté nájomné vo výške 221 688 Kč bez DPH ročne s mesačnou fakturáciou so 14-dňovou splatnosťou faktúr a poplatky za dodávku služieb spojených s predmetom nájmu. Prenajímateľ v zmluve prehlásil, že predmet nájmu je vhodný „k uvedenému účelu“ a celá zmluva bola nazvaná ako „zmluva o nájme bytových priestorov“. V čl. 5 ods. 5.1. tejto zmluvy bolo dohodnuté, že „prenajímateľ sa zaväzuje umožniť nájomcovi prístup k uvedeným priestorom a umožniť ich účelné využívanie pre jeho podnikanie podľa potrieb nájomcu. Zmluva bola uzatvorená na dobu od 1. 9. 2008 do 31. 8. 2018 s možnosťou výpovede pre ktorúkoľvek zmluvnú stranu v šesťmesačnej výpovednej dobe.

Z knihy vydaných faktúr k 4. 9. 2012 disciplinárny senát zistil, že prenajímateľ eviduje voči disciplinárne obvinenému pohľadávky v celkovej výške 182 126,63 Kč.

Z dohody o ukončení nájomnej zmluvy zo dňa 31. 5. 2012 bolo zistené, že nájomný vzťah založený touto zmluvou zanikol dohodou zmluvných strán k 31. 5. 2012, pričom disciplinárne obvinený v prílohe č. 1 k tejto dohode uznal čo do dôvodu a výšky prenajímateľovi dlh v celkovej výške 152 724,40 Kč a tento dlh sa zaviazal zaplatiť v štyroch splátkach po 20 000 Kč splatných do 30. 6., 31. 7., 31. 8.

a 30. 9. 2012, v dvoch splátkach po 25 000 Kč splatných do 31. 10. a 30. 11. 2012 a v jednej splátke vo výške 1 724,40 Kč splatnej do 31. 12. 2012.

Na základe uznesenia vrchného súdu zo dňa 23. 5. 2013 disciplinárny senát zistil, že prenajímateľ podal proti disciplinárne obvinenému žalobu o zaplatenie dlžnej čiastky vo výške 182 126,63 Kč s prísl., ktorá bola postúpená okresnému súdu.

Na základe vyššie uvedených dôkazov disciplinárny senát mal za preukázané, že disciplinárne obvinený ako nájomca uzatvoril dňa 18. 8. 2008 s prenajímateľom zmluvu o nájme bytových priestorov, na základe ktorej sa zaviazal uhrádzať prenajímateľovi nájomné a poplatky za služby spojené s predmetom nájmu za podmienok uvedených v tejto zmluve ako aj to, že medzi prenajímateľom a disciplinárne obvineným došlo dňa 31. 5. 2012 k uzatvoreniu dohody o ukončení nájomnej zmluvy, na základe ktorej disciplinárne obvinený uznal dlh voči prenajímateľovi a zaviazal sa ho splatiť v dohodnutých splátkach. Disciplinárne obvinený však prenajímateľovi nič nezaplatil ani sa s ním nedohodol na zmiere, pričom platnosť predmetnej zmluvy začal napadať až po uznaní dlhu.

Disciplinárny senát dospel k záveru, že disciplinárne obvinený týmto svojím konaním závažne porušil povinnosti advokáta stanovené právnymi a stavovskými predpismi.

Disciplinárne obvinený nesprávne postupoval už pri uzatváraní nájomnej zmluvy. Pokiaľ disciplinárne obvinený vedel, že zmluva obsahuje nepresnosti, mal predložiť návrh zmluvy, ktorý by zodpovedal faktickému stavu a zákonnej úprave platnej v čase uzatvorenia zmluvy, keďže od disciplinárne obvineného ako osoby s právnickým vzdelaním sa očakáva, že právne veci rieši odborne a so zodpovedným prístupom.

Ďalšieho pochybenia sa disciplinárne obvinený dopustil v dobe, keď sa na prelome rokov 2011 a 2012 dostal do finančných problémov, o ktorých neinformoval prenajímateľa, a situáciu neriešil. Naopak konanie prenajímateľa, ktorý uzatvorením dohody o ukončení nájomnej zmluvy bez uplatnenia výpovednej doby zamedzil ďalšiemu zvyšovaniu dlhu disciplinárne obvineného, je treba hodnotiť ako nanajviš solídne.

Ďalšie pochybenie disciplinárne obvineného spočíva v nedodržaní záväzku splatiť dlh, k čomu sa zaviazal v prílohe č. 1 k dohode o ukončení nájomnej zmluvy, čo však nesplnil. Prenajímateľ dôvodne očakával splnenie prevzatého záväzku disciplinárne obvineným, keď jeho presvedčenie o poctivosti disciplinárne obvineného mohlo byť väčšie s ohľadom na to, že disciplinárne obvinený je advokátom, u ktorého sa predpokladá, že pokiaľ podpíše nejaký dokument, v ktorom sa zaväzuje k určitým povinnostiam, že tieto povinnosti splní. Z rovnakých dôvodov bolo možné predpokladať, že disciplinárne obvinený nebude sponchybňovať platnosť zmluvy, keď ju sám so svojimi odbornými znalosťami podpísal.

Pokiaľ disciplinárne obvinený až po viac ako troch rokoch fungovania nájomného vzťahu, keď bez akýchkoľvek výhrad užíval predmet nájmu, začal napadať platnosť nájomnej zmluvy až v dobe podania sťažnosti prenajímateľa, takýto postup disciplinárne obvineného je treba považovať za čisto účelový, preto disciplinárny senát neuveril obhajobe disciplinárne obvineného, že si viac ako tri roky nevšimol neplatnosť zmluvy.

Disciplinárne obvinený sa dopustil konania, ktoré v očiach prenajímateľa nepochybne znížilo dôstojnosť jeho osoby i celého advokátskeho stavu, keď prenajímateľ navyše vyšiel disciplinárne obvinenému v ústrety uzatvorením dohody o ukončení nájomnej zmluvy a nepožadovaním úhrady nájomného za dlhšiu dobu. Prenajímateľ mohol predpokladať, že všetky úkony, ktoré s disciplinárne obvineným uzatváral ako s osobou s náležitými odbornými znalosťami, sú platné. Disciplinárny senát zdôraznil, že neposudzoval platnosť uzatvorených dokumentov, ale skutočnosť, že disciplinárne obvinený ako advokát uzatvoril zmluvu, podľa ktorej dlho konal a až následne s úsilím získať pre seba na úkor druhej zmluvnej strany výhodu, spochybnil jej platnosť. Disciplinárne obvinený nesplnil a naďalej neplní prevzaté záväzky, čím znižuje dôveru v advokátsky stav a jeho dôstojnosť.

Disciplinárny senát mal za to, že podmienky pre postup podľa § 32 ods. 5 zákona o advokácii neboli splnené. Pri rozhodovaní o druhu disciplinárneho opatrenia disciplinárny senát zohľadnil ako pohľadujúcu skutočnosť, že disciplinárne obvinený prejavil nad vecou ľútosť, ako aj to, že disciplinárne obvinený nebol doposiaľ disciplinárne postihnutý a s ohľadom na to za primerané a veci plne zodpovedajúce považoval disciplinárne opatrenie vo forme napomenutia, ktoré síce vyjadruje relatívne nižšiu mieru závažnosti prejednávaneho skutku, ale aj to, že vec nie je možné vyriešiť len jej prejednaním.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámky

1 Preložené a spracované podľa Syka, J.: **Z kárné praxe.**
In: Bulletin advokacie, č. 12/2013, s. 69 – 71.

2 **§ 18 ods. 3 slovenského zákona o advokácii:**

„Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.“

3 **§ 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK:**

„Advokát je povinný dodržiavať pravidlá korektnej súťaže a dbať na dôstojnosť advokátskeho stavu.“

4 **§ 17 českého zákona o advokácii:**

„Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu; za tým účelom je najmä povinný dodržiavať pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže. Pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže stanoví stavovský predpis.“

5 **Čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky:**

„Advokát je všeobecne povinný poctivým, čestným a slušným chovaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu.“

Čl. 4 ods. 2 Pravidiel profesionálnej etiky:

„Advokát je povinný plniť prevzaté záväzky. Záväzok alebo ručenie za cudzí záväzok smie prevziať len vtedy, ak si je istý jeho splnením.“

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala

Mgr. Tatiana Frištková
advokátska koncipientka

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 3/2014 českého Bulletinu advokacie

JUDr. Antonín Mokřý, podpredseda Českej advokátskej komory a vedúci českej delegácie v Rade európskych advokátskych komôr (CCBE) sa v úvodníku venuje prioritám CCBE pre rok 2014, ktorými sú ukončenie masového sledovania európskych občanov a ich advokátov, zaistenie nenáročnej dostupnosti spravodlivosti pre občanov, zaistenie dostatočných procesných záruk v trestnom práve a zavedenie elektronickej justície pre občanov a podnikateľov.

V **Aktualitách** číslo okrem iného prináša štúdiu venovanú odmene advokáta, ako súčasť náhrady nákladov konania pred súdom od historického pohľadu cez všeobecné východiská úpravy náhrady nákladov v občianskom súdnom

konaní, cez úpravu paušálnej vyhlášky, pohľad judikatúry Ústavného súdu ČR, ekonomické súvislosti až po medzinárodné porovnanie. V rámci rubriky číslo uverejňuje pozvánku na XXII. Karlovarské právnické dni, ktoré sa budú konať 12. – 14. júna 2014 v hoteli Thermal v Karlových Varoch.

Časť **Z českej advokácie** obsahuje rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK zo 4. decembra 2013, sp. zn. K 76/2013, podľa ktorého je *kárnym previnením, ak advokát neplní riadne svoje povinnosti správcu konkurznej podstaty* a publikuje tiež závery sekcie ČAK pre advokátsku tarifu k rozsahu údajov, ktoré advokát uvádza pri fakturácii. V časti **Z Európy** je uverejnený rozhovor s Dr. Péterom Homoki, predsedom výboru CCBE pre IT právo.

Výber **Z judikatúry** obsahuje uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 11. septembra 2013, sp. zn. 22 Cdo 1337/2011 *k právnomu názoru účastníkov konania a právomoci súdu vo vzťahu k ochrane vlastníckeho práva*, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo 17. januára 2013, sp. zn. 30 Cdo 2310/12 *k prieťahom trestného konania, náhrade škody, satisfakcii*, rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 5. decembra 2013, sp. zn. 9 Aps 11/2013 *k vykázaniu zo spoločného obydlija* a rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 27. marca 2013, sp. zn. 23 Cdo 2406/2011 *k námietke neplatnosti rozhodcovskej zmluvy*.

V prehľade novej **odbornej literatúry** sú uverejnené recenzie publikácií, knihy *Občanský zákoník – Velký komentář, 1. svazek, § 1 – § 117* (Filip Melzer, Petr Tégel a kol.), *Právní jednání podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. – Komentář, srovnání se zahraničím a vybraná platná judikatura* (Michaela Zuklínová), *Spoluvlastnictví podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. – Komentář, srovnání se zahraničím a vybraná judikatura* (Michaela Zuklínová) a *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření* (Karel Svoboda (ed.))

Rešerše odborných článkov uverejnených v iných periodikách obsahujú článok *Dvojitě občianstvo alebo čo prinesie nový zákon o štátnom občianstve ČR* (JUDr. Uljana Kurivčaková, Právní rádce č. 12/2013, str. 33), článok *Ako sa premení kataster po 1. januári 2014?* (JUDr. Daniela Šustrová, Právní rádce č. 12/2013, str. 22 – 25) a článok *Športová národnosť vo svetle práva Európskej únie* (Jan Exner, Právník č. 10/2013, str. 1029 – 1044).

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

doc. JUDr. Zdenka Králíčková, Ph.D.,
prof. JUDr. Ivo Telec, CSc.

Výživné v novom občianskom zákoníku

Autori sa v článku venujú prehľadu odlišností právnej úpravy vyživovacej povinnosti zakotvenej v zákone č. 89/2012 Sb. (nový český občiansky zákoník v porovnaní s doterajšou úpravou). Bližšie sa venujú zmene systematiky právnej úpravy, vymedzeniu pojmov, predpokladom výživného, nepriznaniu výživného súdom v prípade rozporu s dobrými mravmi, zneužitiu práva na výživné, započítaniu, premlčaní práva na výživné oproti priznaniu výživného, zániku vyživovacej povinnosti, bezdôvodnému obohateniu, úrokom z omeškania pri peňažnom výživnom, právu na zaopatrenie (napr. v prípade pozostalého manžela, tehotnej vdovy) a sankčným a motivačným aspektom zanedbania povinnej výživy. Uzatvárajú, že aj s ohľadom na systematiku nie je legitímny dôvod, prečo by výživné, ako zaopatrovací záväzok nemali spravovať ustanovenia o záväzkoch, napr. úrok z omeškania pri peňažnom výživnom.

doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc.

Možno stíhať účastníka trestného činu, hoci nie je stíhaný páchatel?

Článok reaguje na právnu prax, v ktorej dochádza k trestnému stíhaniu účastníka napriek tomu, že hlavný páchatel nie je trestne stíhaný. Venuje sa pojmu účastníctva na trestnom čine, samotnej otázke, či možno stíhať návodcu trestného činu, ak nie je stíhaný jeho páchatel, dôsledkami zániku trestnej zodpovednosti páchatela trestného činu pre jeho účastníkov, na príklade ústavnoprávnym aspektom po novele českej ústavy vykonanej ústavným zákonom č. 98/2013 Sb., ako aj samotnému páchatelovi trestného činu. Po rozборе autor dospel k záveru, že účastníka trestného činu možno stíhať aj v prípade, ak páchatel nie je stíhaný vzhľadom na jeho bez-trestnosť alebo nestíhatelnosť. Ak však páchatela nemožno stíhať, musí orgán činný v trestnom konaní v prípravnom kona-

ní v uznesení o začatí trestného stíhania účastníkov trestného činu výslovne uviesť okolnosť, ktorá bráni stíhaniu páchatela.

Mgr. Ondřej Spáčil

Nadobúdanie od neoprávneného

Príspevok reaguje na rozdielne pohľady na problematiku nadobúdania od neoprávneného, ktoré je podľa rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu ČR nemožné. Na druhej strane podľa Ústavného súdu ČR s odkazom na právne poriadky vyspelých štátov, princíp právnej istoty, ochranu vlastníckeho práva a práv nadobudnutých v dobrej viere možné je. Autor sa v úvode venuje všeobecne samotnej problematike, ponúka historický pohľad na ňu, analyzuje českú právnu úpravu problému, materiálnu publicitu českého katastra nehnuteľností ako aj právnu úpravu v novom českom občianskom zákoníku. Uzatvára, že v otázke nadobúdania od neoprávneného je nový český občiansky zákoník krokom dopredu s dôrazom na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* a posilnenie dobrej viery nadobúdateľa.

JUDr. Ladislav Jouza

Zmeny v skončení pracovného pomeru

Autor sa v článku venuje zmene českého zákoníka práce vykonanej novým českým občianskym zákoníkom a zákonom č. 303/2013 Sb., ktorou je možnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru neplnoletej osoby jej zákonným zástupcom (v prípadoch zákonom predpokladaného záujmu). Bližšie sa venuje rodičovskej zodpovednosti, forme ukončenia pracovného pomeru, výkladu znenia právnej úpravy, lehote na uplatnenie neplatnosti takéhoto skončenia pracovného pomeru na súde, právam zamestnávateľa, doručeniu výpovede, zmareniu doručenia, späť vzati výpovede, ústnej dohode o skončení pracovného pomeru, zrušeniu pracovného pomeru v skúšobnej dobe, súdному konaniu a záväznosti súdnych rozhodnutí. V závere vymenúva úkony v pracovnoprávných vzťahoch, na ktoré sa podľa úpravy od 1. januára 2014 neprihliada.

Spracoval: **JUDr. Peter Kalata**
kancelária SAK

Advokáti Aranyossyovci a Košická advokátska komora 2. časť

Po tom, čo ústavné zákony z roku 1868 formálne deklarovali oddelenie súdnictva od správy a nezávislosť sudcov bola potvrdená zák. čl. IV/1869 o výkone súdnej moci, začala sa v Uhorsku celková reorganizácia justície. Jej súčasťou bola aj reforma advokácie. Zákonný článok XXXIV/1874 advokátsky poriadok upravil vznik advokátskych komôr, ktorých členmi sa mali stať advokáti vykonávajúci advokáciu podľa predchádzajúcej právnej úpravy. Advokátske komory mali vzniknúť v sídlach druhostupňových súdov, v obvode ktorých pôsobilo aspoň 30 advokátov. Na území dnešného Slovensku vznikli komory v Bratislave, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, kde sídlilo 75 advokátov.

Snahy o obnovenie košickej advokátskej komory

Postupom času sa začali ozývať hlasy volajúce po obnove systému viacerých advokátskych komôr. Zákon č. 144/1936 Sb. zák. a nař. boli opätovne zriadené advokátske komory v Bratislave a Košiciach s tým, že ich obvody mali byť zhodné s obvody Vrchných súdov v Bratislave a Košiciach. Dočasné správne výbory nových komôr mal menovať minister spravodlivosti. Obvod košickej komory mal zahŕňať aj Podkarpatskú Rus. Bratislavská komora začala svoju činnosť 1. 10. 1936. Dátum vzniku Košickej komory predbežne nebol z politických dôvodov určený a na jej obvod sa naďalej vzťahovala pôsobnosť komory v Turčianskom Sv. Martine.

„Druhá“ košická advokátska komora

Po Mníchovskej dohode a Viedenskej arbitráži bola južná časť Slovenska vrátane Košíc 2. 11. 1938 pripojená k Maďarsku. Na tomto území bol od 1. 1. 1939 zavedený maďarský právny poriadok. Právnym centrom územia sa stali Košice, kde bola zriadená maďarská súdna tabula ako trefostupňový súd, naďalej pracovali okresný a krajský súd. Do obvodu košickej súdnej tabule patrili spočiatku obvody krajských súdov v Rimavskej Sobote, Košiciach, Berehove, Užhorode a Chuste. Po reorganizácii maďarského súdnictva (1940) bola podkarpatskoruská časť obvodu zamenená za obvody krajských súdov v Miškolci a Satoraljaujhelyi, čo vzbudilo nevôľu. Maďarský kráľovský okresný súd v Košiciach začal činnosť 26. 1. 1939 prvým pojednávaním, ktoré otvoril jeho predseda dr. Izsóf. Za advokátov predniesol pozdrav **dr. J. Kászonyi**. Od januára 1939 sa advokát **dr. Dezider Fülöp** stal prednostom Krajskej prokuratúry v Košiciach.

Niektorí košickí advokáti už v novembri 1938 kolektívne vystúpili z martinskej advokátskej komory a začali prípravu

na vytvorenie košickej komory. O udalosti informovali noviny *Kassai Ujság* (10. 11. 1938) a uviedli, že advokáti si vytvorili i osobitný výkonný výbor za predsedníctva **dr. Mikuláša Pajora** a členstva dr. Aristida Aranyossyho, dr. Sándora Darvasa, dr. Ignáca Hercza, dr. Vojtecha Laczka, dr. Jozefa Piláta, dr. Ladislava Rédekyho, dr. Jozefa Sztudinku, dr. Jóba Ungára a dr. Ernő Weisera.

Po tom, čo bolo prijaté nariadenie maďarského ministerstva spravodlivosti č. 9600/1938, ktorým bola zriadená samostatná Advokátska komora v Košiciach, zišla sa v Košiciach v decembri 1938 schôdza advokátov s tým, že budú podávané prihlášky do novovytvorenej komory. Valné zhromaždenie advokátov sa zišlo 17. 4. 1939 a bol na ňom zvolený aj jej predseda, ktorým sa stal **dr. Š. Vukovich**. Za tajomníka bol zvolený **dr. L. Hlatký**, ktorý ním ostal až do zániku komory. Pri voľbách sa stretli dve kandidačné listiny – jedna na čele s dr. Vukovichom, druhá s dr. Aristidom Aranyossym. Advokáti boli zapísaní do novozriadenej komory ku dňu jej založenia. Komora bola organizačne podriadená maďarskej Krajinskej komisii advokátskych komôr. Vzápätí vydala vlastné výkazy praxe koncipientov a nové advokátske a koncipientske preukazy. Sídlila na Hlavnej ulici č. 18 a pri založení mala 130 členov. Obvod komory bol zhodný a menil sa s obvodom košickej súdnej tabule.

Po roku (1940) sa znova zišlo zhromaždenie advokátov, aby zvolilo orgány komory. Novým predsedom komory bol zvolený **dr. Aristid Aranyossy**, ktorý ním ostal až do zániku

Hlavičkový papier 2. Košickej advokátskej komory

komory, podpredsedom **dr. Jozef Eperjessy**. Komora v roku 1940 združovala 140 advokátov (z toho v Košiciach 58).

Dr. Aranyosy bol vymenovaný za hlavného vládneho radcu (1941), bol členom mestského zastupiteľstva i členom sudcovskej a advokátskej skúšobnej komisie v Budapešti. Naďalej sa venoval poľovníctvu, zúčastnil sa s kolegom poľovníkom so svojimi trofejami na poľovníckej výstave v Košiciach (1943). Zabáva sa na tom, ako ich účasť pochválili noviny, keď uverejnili v článku o výstave vetu: „Skrze doktora Aranyosyho a doktora Lomniczky-Lumnitzera bola zastúpená celá ríša zvierat.“

Finančná situácia advokátov na pripojenom území nebola dobrá, pretože v tejto oblasti stagnoval hospodársky život. Advokáti sa sťažovali i na to, že množstvo začatých vecí nemohli dokončiť, pretože spisový materiál súdov bol z pripojeného územia narýchlo pred jeho obsadením odvezený na Slovensko a do Čiech a vrátený bol až v roku 1942. Sadzby za advokátske úkony sa nezvyšovali, náklady na chod kancelárií však stúpali. K zmene došlo až v roku 1942, keď predseda košickej tabule rozhodol o zvýšení odmien advokátov pre územný obvod košického krajského súdu o 30 %. Advokáti s nevôľou prijali i zmenu obvodu súdnej tabule v roku 1940, keď podľa ich názoru územie Podkarpatskej Rusi historicky patrilo k Slovensku, platil tam prevažne československý právny poriadok a obyvatelia tejto oblasti boli jazykovo bližší slovenským advokátom než maďarským. Snahy advokátov vyvrcholili memorandom maďarskému ministrovi spravodlivosti, ktoré prispelo k zmene obvodu košickej súdnej tabule i samotnej komory v roku 1942 tak, že územie Podkarpatskej Rusi bolo znovu pričlenené do obvodu súdnej tabule v Košiciach a košickej advokátskej komory. V roku 1942 bolo v komore zapísaných už 172 advokátov (z toho v Košiciach 58).

Časť advokátov zapísaných v košickej komore vstúpila ešte v roku 1939 do právnicového Národného spolku maďarských advokátov, ktorého základným poslaním bolo upevňovanie maďarského nacionalistického a kresťanského ducha v právnickom živote s nepriateľským zameraním voči židovským a nemaďarským právnikom. Advokáti boli preverovaní podľa maďarského židovského zákona.

Ako to ukladali právne predpisy, výbor Košickej advokátskej komory rozhodol 25. 5. 1944 o vyškrtnutí 57 židovských advokátov (z toho 25 v Košiciach) k 26. 5. 1944 (uznesenie č. 610/1944) a o vymenovaní správcov ich kancelárií. V Košiciach tak pôsobilo už len 33 advokátov.

Po skončení vojny

Po oslobodení Košíc sa stalo mesto znova súčasťou Československa a bol tu obnovený československý právny poriadok. Svoju činnosť mali teda znova vykonávať advokátske komory v Bratislave a v Turčianskom Sv. Martine. Možno sa verilo aj v naplnenie ustanovenia zákona o zriadení komory v Košiciach. Vývoj však bol odlišný.

Nariadením SNR č. 43/1945 Sb. nar. bolo určené, že advokátsku prax mohol vykonávať len advokát zapísaný do zo-

znamu advokátov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia. Každý advokát tak musel podať žiadosť o zápis, o ktorej rozhodoval Správny výbor advokátskej komory menovaný povereníkom pre pravosúdie. Do zoznamu nebolo možné zapísať toho, kto bol nemeckej alebo maďarskej národnosti a ani toho, kto vyvíjal činnosť postihovanú nariadením o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov.

Zároveň bolo rozhodnuté, že činnosť Advokátskej komory v Turčianskom Sv. Martine bude do 30. júna 1949 vykonávať Advokátska komora v Bratislave. K obnoveniu činnosti martinskej komory nakoniec už nikdy nedošlo, rovnako ako ani k vzniku komory v Košiciach.

V roku 1946 sídlilo v Košiciach spolu iba 26 advokátov (žiadna žena), z nich však 7 dočasne nevykonávalo prax v dôsledku nedoriešenia ich zápisu; v roku 1947 iba 24 advokátov, z toho jedna žena – **dr. Jacqueline Kertéssová** – a 10 advokátskych osnovníkov; v roku 1948 už 28 advokátov.

Životné osudy Aristida Aranyosyho po 2. svetovej vojne

Aristid Aranyosy bol bezprostredne po vstupe sovietskych vojsk do Košíc uväznený v pivničných priestoroch väznice justičného paláca a po prepustení dva mesiace internovaný na košickom letisku. Bol deložovaný z bytu, ktorý bol prideľovaný Ursínimu. Pre maďarskú národnosť mu bol zakázaný i výkon advokátskej praxe od 1. 10. 1945. Ani jeho aktivita pre zriadenie samostatnej komory počas vojny však neostane bez pokusu o potrestanie.

Na Aristida Aranyosyho bola 30. 7. 1946 podaná Ľudovému súdu v Košiciach obžaloba pre trestný čin schvaľovania okupácie podľa § 3 písm. e/ nar. SNR 33/45 Sb. nar. SNR (sp. zn. T ľud I. 397/46). Trestného činu schvaľovania okupácie sa mal dopustiť tým, že „po odstúpení Horthyovskému Maďarsku južných pohraničných krajov Slovenska, ešte pred prevzatím civilnej správy maďarskými úradmi, sa zúčastnil zhromaždenia advokátov v Košiciach, na ktorom títo sa rozhodli, že vzhľadom na túto radostnú zmenu vystupujú zo sväzku československej stavovskej organizácie svojho času im protiprávne nanútenej a začleňujú sa pod svrchovanosť zákonnej ich dávnej maďarskej stavovskej organizácie; na tomto shromaždení prevzal členstvo v správnej komisii advokátov v Košiciach až do ich zákonnej úpravy maďarskými vrchnosťami; súhlasil s odoslaním pozdravného prípisu pre Magyar Nemzeti Tanács, v ktorom advokátsky zbor v Košiciach vyslovuje svoju neopísateľnú radosť z tzv. oslobodenia Felvidéku a dáva sa tejto ustanovizni do služieb k znovuvýstavbe maďarského právneho poriadku na pripojenom území; a tiež sa zúčastnil ovenčenia Rákoczyho pamätnej dosky na znak vdaky a radosti z pripojenia slovenského južného pohraničia z ČSR k Maďarsku“. Obžaloba uvádzala, že tento „skutkový stav zistila z časopisu Kassai Ujság č. 257 z 10. novembra 1938“ a tento článok bol jediným dôkazom, ktorý žiadala vykonať. Termín hlavného pojednávania bol nariadený na 30. 8. 1946 o 8:00

Aristid Aranyossy

v pojednávacej sieni č. dv. 46 v budove Hlavného súdu v Košiciach, t. j. v budove bývalej súdnej tabule.

Na hlavnom pojednávaní súdu predsedal dr. Rudolf Sinčák, asistovali mu štyria prísediaci, obžalobcom bol dr. Andrej Búza. Obžalovaný vyslovil, že sa cíti nevinný; na schôdzke spomínanej v článku vôbec prítomný nebol a nezúčastnil sa ani kladenia venca k pomníku Rákocziho. Naopak, tvrdil, že „počas okupácie, kde mohol, chránil osoby slovenskej národnosti, ktoré z toho vyplývajúce nepríjemnosti mali“, na dôkaz čoho predložil čestné vyhlásenia viacerých osôb, vrátane niektorých kolegov advokátov, pochádzajúce z rokov 1944 a 1945, ktoré boli prečítané a zložené do spisu. Ďalej však obžalovaný pri výsluchu uviedol, že počas okupácie bol členom preverovacej komisie pre zamestnancov pôšt a železníc, ale dodal, že aj tam pomáhal Slovákom. Obžalobca vzápätí rozšíril obžalobu tak, že na koniec skutkovej vety sa pripája: „a ako osoba pre okupantov spoľahlivá stal sa členom preverovacej komisie, cieľom ktorej bolo zistiť, ktorý Slovák je pre Maďarskú štátnu myšlienku nespoľahlivý, teda napomáhal i takto činnosti okupantov“. Po tom, čo bol vykonaný dôkaz prečítaním odpisu článku z časopisu *Kassai Ujság* z 10. novembra 1938, bol o 10:00 hod. vyhlásený „Menom republiky a slovenského národa“ rozsudok.

Aristid Aranyossy bol týmto rozsudkom spod obžaloby oslobodený. Okresný ľudový súd v odôvodnení uviedol: „Proti popieraniu obžalovaného jedine na základe novinárskeho článku *Kassai Ujsága* z 10. 11. 1938, na ktorý sa obžaloba ako dôkaz odvoláva, súd nemal za preukázané dostatoč-

ne, že by bol sa obžalovaný činu jemu za vinu kladenému dopustil. Obsah článku totiž nepreukazuje, že by bol sa obžalovaný skutočne tejto schôdzky zúčastnil, alebo aspoň predom prejavil súhlas so svojím zvolením do správnej komisie, zvolenej na tomto zhromaždení a že by sa bol tiež osobne zúčastnil pri kladení venca na pomník Rákocziho. Obžalovaný síce priznal, že bol členom preverovacej komisie, ale z pripojených svedectiev vysvitá, že v tejto komisii týmto zamestnancom Slovákom práve pomáhal a neškodil a jedine tá okolnosť, že členom preverovacej komisie bol, podľa názoru súdu nie je takou činnosťou, ktorá by spadala pod trestné ustanovenia nariadenia č. 33/45 Sb. n. SNR.“

Dr. Aristid Aranyossy je znova do zoznamu advokátov zapísaný 12. 5. 1948. Stane sa tak 28. advokátom vykonávajúcim advokáciu v Košiciach.

Poštátne advokácie v Košiciach

V tom čase však už nastáva koniec súkromnej advokácie; bol prijatý zákon č. 323/1948 Sb. o advokácii, ktorým boli zrušené advokátske komory, likvidované súkromné advokátske praxe a zriadené Krajské združenia advokátov v sídlach krajských súdov. Advokátom mohol byť iba ten, kto bol prijatý za člena krajského združenia advokátov po zistení, že je štátne spoľahlivý a oddaný ľudovodemokratickému zriadeniu. O prevzatí advokáta do združenia rozhodovali správne komisie. Neprevzatí advokáti stratili právo advokáciu vykonávať.

Predsedom komisie v Košiciach bol **dr. Konrád Glatz** (advokát od 1. 7. 1936). Pre Krajské združenie advokátov pre kraje Košice – Prešov bol počet advokátov určený na 95.

V roku 1950 má Aristid Aranyossy 71 rokov, ale svojho povolania sa nechce vzdať. Snaží sa, aby mohol pracovať ďalej. V kancelárii v dome so svojím zemianskym erbom nad vchodom vypisuje dotazníky, ktoré mu KZA zasiela. Na výzvu KZA uvádza (24. 4. 1950), že jeho kancelária pozostáva z dvoch miestností, má jediný písací stroj Remington, tri kancelárske skrine, dva písacie stoly a tri stoličky. Pripája pozdrav „Päťročnici zdar!“. V životopise (9. 3. 1950) stručne uvádza: „Počas maďarskej okupácie som bol tiež tak ako otec predsedom advokátskej komory v Košiciach, jednohlasne som bol zvolený, aj židia hlasovali za mňa.“ V inom dotazníku (11. 4. 1951) odpovedá na otázku „akou straníckou školou si prešiel?“, že sa zúčastnil v Starom Smorkovci vo Vysokých Tatrách politického kurzu pre advokátov (1. – 16. 11. 1949). Nie je členom KSČ ani ROH. Na otázku „aké denné, týždenné časopisy máš pre kanceláriu a čakáreň predplatené?“, keďže žiadne vhodné noviny predplatené zrejme nemá, uvedie: „každý deň kúpim a čítam Pravdu“. Keď bude o rok vypisovať ďalší dotazník, *Pravdu* už bude mať predplatenú. Neustále musí opakovať, že počas vojny pomáhal Slovákom, uvádza i konkrétne prípady: „U vojenského súdu som obhajoval J. Jakaba, košického obyvateľa, potažme robotníka, ktorý pre rozšírenie komunistických letákov stál pred vojenským súdom. Súd ho oslobodil, menovaný slúži aj dnes u vodohospodárstva.“

Okresný sekretariát Komunistickej strany Slovenska sa vyjadruje k možnosti prevzatia Aristida Aranyossyho do KZA: „Preskúmali sme advokátov (...) k Aristidovi Aranyossymu uvádzame: za býv. ČSR nebol známy, dnes je indiferentným meštiakom.“ Naopak, v roku 1950 vedúci krajského súdu v Košiciach Povereníctvu spravodlivosti oznamuje, že „vzhľadom na vysoký vek niektorých advokátov z Košíc, bolo by žiadúce, aby pred súdom už nevystupovali, ale daní boli na odpočinok.“ Menuje aj Aranyossyho.

Krajské združenie advokátov nakoniec 21. 6. 1951 rozhodlo (pod č. 3270/1951) o prevzatí dr. Aristida Aranyossyho za svojho člena; v rovnaký deň do rúk predsedu správnej komisie zložil v poradí svoj piaty advokátsky sľub a následne odovzdal krajskému združeniu zariadenie kancelárie. Je zaradený do Advokátskej poradne č. 2 v Košiciach.

Advokátska poradňa č. 2 sídlila v miestnostiach **dr. Štefana Kaifera** v budove Slovenskej banky na Leninovej ulici 10. Jej vedúcim je dr. Alexander Hajna a členmi jeho švagor dr. Mikuláš Gaško, dr. Aristid Aranyossy, dr. Štefan Kaifer, dr. Emil Miňa, dr. Albert Nogrady, dr. Vojtech Perényi, dr. Pavol Szmrecsány, dr. Andrej Svitaníč. Priamo v Košiciach vykonáva advokáciu už iba 18 advokátov.

Vedúci Advokátskej poradne č. 2 v kádrovom dotazníku o Aristidovi Aranyossymu 31. 5. 1952 uviedol: „Pochádza z advokátskej rodiny (...) rodinné pomery usporiadané, s nikým sa nestýka. Vlastní dom na Šrobárovej 22 a jednu záhradu. Voľný čas venuje tejto záhrade, ktorú s manželkou obrábajú. S cudzinou nekorešponduje. Menovaný politicky organizovaný není. Vzhľadom na jeho vysoký vek ani po stránke politickej ani masovoorganizačnej činnosti už do úvahy neprichádza. Je však usilovný a snaží sa prispôbiť dnešným pomerom. Počas maďarskej okupácie bol advokátom v Košiciach a zastával funkciu predsedu maď. advokátskej komory. Menovaný je snaživý, avšak pre jeho vysoký vek je už málo výkonný. Nezastáva žiadnu vážnejšiu úlohu v poradni, zaobstaráva jednoduchšiu civilnú agendu.“

Čas je neúprosný – je už len otázkou času, kedy sa Aristid Aranyossy advokácie vzdá. Urobí tak nakoniec listom z 31. marca 1955, v ktorom požiada o zrušenie svojho členstva v Advokátskej poradni č. 2 v Košiciach k 1. júlu 1955, a to vzhľadom „na vysoký vek a nepriaznivý zdravotný stav“. Ústredie advokátskych komôr jeho žiadosti vyhovie a 30. júna 1955 prestáva dr. Aristid Aranyossy definitívne advokáciu vykonávať.

Úmrtné oznámenie
Aristida Aranyossyho,
„bývalého advokáta a predsedu
2. Košickej advokátskej komory“

Na sklonku života Aristida Aranyossyho

Po odchode z advokácie sa vracia k spisovaniu poľovníckych spomienok. Už dávnejšie prispel spomienkami do knihy *Košické poľovnícke historky* (vyšla ešte v roku 1940). Teraz píše ďalej, spomienok je dostatok, pretože poľovníctvu sa začal venovať už v roku 1896. Prácu nazval *Pekné a šťastné poľovnícke dni* s podnázvom *Bolest' strateného raja*. Píše: „Tento názov vyjadruje krásu a šťastie mojich poľovníckych dní, ktorú som cítil počas poľovania. Bol som šťastný, ak som mohol byť vonku v lese, na lúke a aj vtedy som bol šťastný, keď bohyňa Diana ma nevyznamenala svojou pozornosťou, lebo som miloval prírodu, ktorú som vždy považoval za chrám.“ Spomína na poľovačky počas šiestich desaťročí, i na to, ako poľoval spoločne s bratom a zastrelil prvých zajacov.

Má však už 77 rokov a jeho život sa blíži ku koncu. Smrť ho údajne zastihla ako následok zranenia po zachytení elektrickou na Námestí maratónu mieru v Košiciach. Aristid Aranyossy zomrel 14. 10. 1955 v Košiciach, pochovaný je na Rozálii v rodinnej hrobke. Pohreb mal 17. 10. 1955 o 10:30 h, na parte stojí napísané: „dr. Aristid Aranyossy, advokát a bývalý predseda 2. Košickej advokátskej komory“.

Manželka Hedviga po jeho smrti nakoniec dom na Alžbetinej ulici predala štátu, ktorý tam zriadil (1979) výstavné sieni Východoslovenskej galérie.

Záver

Dr. Aristid Aranyossy vykonával povolanie advokáta vyše 50 rokov – od 27. 5. 1905 do 30. 6. 1955. S menom Aranyossy však bola košická advokácia spojená celé jedno storočie. Výsledky pôsobenia tejto rodiny v advokácii navzdory zmenám spoločenských pomerov sú hodné obdivu i dnes. ►

Özv. dr. Aranyossy Arisztidné sz. Hagedorn Hedvig úgy a maga, mint az egész rokonság nevében mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva jelentí, hogy szeretett férje

dz. Aranyossy Arisztid
nyugd. ügyvéd, a kassai 2. sz. ügyvédi tanácsadó testület volt tagja

f. hó 14-én, életének 77-ik esztendejében rövid szenvedés és halotti szentségek ájtatos felvétele után az Úrban csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait f. hó 17-én délelőtt 10.30 óraker fogjuk a Rozália temető halottas kriptájában a r. kath. egyház szertartása szerint megáldatni és az ugyanabban a temetőben levő családi sírjában örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmiseáldozat f. hó 18-án reggel 8 óraker lesz Košicén a Dóm-ban a Mindenhatónak bemutatva.

Košice-Kassa, 1955. október hó 14.

Áldás, béke drága poraira!

Özv. Cserny Lajosné sz. Aranyossy Alice Dr. Répássy György	Dr. Tóth Kálmánné szül. Répássy Magda Dr. Tóth Kálmán Dr. Horváth Attila	Dr. Horváth Attiláné szül. Nagy Edith Horváth Tamás Horváth Gábor
--	---	--

Košice, Šrobárova 22.

Literatúra

- MIHÓKOVÁ, M.: **Slovník košických osobností (1848 – 1918)**. Štátna vedecká knižnica, Košice, 1995, s. 30–31. Spomienky MUDr. Balaszyho.
- KAIFER, Š.: **Môj pohľad do pomerov v Košiciach**. Spravodajca slovenskej advokácie č.2/1989.
- A kassai ügyvédi kamara ügyrendje**. (Poriadok Košickej advokátskej komory), Košice, 1875.
- Emlékkönyv az ügyvédi kamarák fennállásának 125. évfordulójára**. Borsod–Abaúj–zemplén megyei ügyvédi kamara, s. 19.
- GAŠPAR, J.: **Košice. Pohľady do histórie mesta. Na starých pohľadniciach**. Region Poprad, s. r. o., Poprad, 2011.
- POTEMRA, M.: **Politický a hospodársky život v Košiciach v rokoch 1938 – 1945**. ŠVK, Košice, 1986. Diel I., s. 243 – 251, Diel II., s. 265 – 268.
- BALASSA, Z.: **História**. Články uverejnené v denníku *Korzár* (www.sme.sk)

A Kassai Ügyvédi Kamara 1912. Évi jelentése.

(Vyročná správa Košickej advokátskej komory za rok 1912). Košice, 1913.

A Kassai Ügyvédi Kamara Évi jelentése az 1940. évről.

(Vyročná správa Košickej advokátskej komory za rok 1940). Košice, 1941.

A Kassai Ügyvédi Kamara Évi jelentése az 1941. évről.

(Vyročná správa Košickej advokátskej komory za rok 1940). Košice, 1942.

A Kassai Ügyvédi Kamara Évi jelentése az 1942. évről.

(Vyročná správa Košickej advokátskej komory za rok 1940). Košice, 1943.

A Kassai Ügyvédi Kamara Évi jelentése az 1943. évről.

(Vyročná správa Košickej advokátskej komory za rok 1940). Košice, 1944.

A Kassai Ügyvédi Kamara Évi jelentése az 1944. évről.

(Vyročná správa Košickej advokátskej komory za rok 1940). Košice, 1945.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Základné zásady trestného konania. Účel a základná limitácia

KURILOVSKÁ, L. **Základné zásady trestného konania. Účel a základná limitácia**.

Šamorín : HEURÉKA, 2013, 141 strán

Monografia *Základné zásady trestného konania. Účel a základná limitácia* vyplňa medzeru v slovenskej odbornej literatúre v oblasti trestného práva procesného. Základnými zásadami trestného konania rozumieme tie vedúce právne idey, ktoré majú pre výkon trestného súdnictva určujúci význam. Na nich je vybudovaný celý trestný proces a celá organizácia trestného konania. Bez pochopenia významu zásad trestného konania nemožno porozumieť jednotlivým ustanoveniam Trestného poriadku. Základné zásady trestného konania tvoria aj základ pre aplikáciu zákona v konkrétnej trestnej veci a odrzkadľujú aj stupeň demokratizmu, ktorý sa v právnom štáte dosiahol v trestnoprávnej oblasti. Niektoré zásady sa uplatňujú počas celého trestného konania a niektoré sú typické len pre počiatočné štádiá trestného konania.

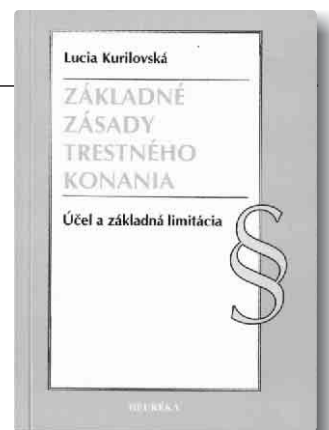
Vo svojej práci autorka analyzuje všetky zásady trestného konania. V úvode prvej kapitoly terminologicky vysvetľuje pojem základných zásad trestného konania a vysvetľuje ich význam a systém. Prvá kapitola je venovaná podrobnej charakteristike všetkých zákonom stanovených základných zá-

sad trestného konania. Autorka chápe zásady trestného konania ako dôležité limity trestného konania a limity zásahov do ľudských práv subjektov, ktoré sa na trestnom konaní zúčastňujú.

Osobitnú pozornosť venuje zásade prezumpcie nevinoty, ktorú rozpracováva v samostatnej kapitole. Ide o zásadu nielen zákonnú (Trestný poriadok), ale aj zásadu ústavnú (Ústava SR) a medzinárodnú (Medzinárodný pakt o ľudských právach, Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

Publikácia *Základné zásady trestného konania. Účel a základná limitácia* je napísaná na vysokej odbornej úrovni autorkou, ktorá sa dlhodobo uvedenou problematikou zaoberá. Advokáti nájdu v publikácii možnosť aplikácie zásad pri formulácii záverečných rečí a pri zdôvodnení odvolania alebo iných opravných prostriedkov. Je príspevkom, po ktorom sa oplatí siahnuť nielen právnickej verejnosti, ale aj širšiemu čitateľskému okruhu.

JUDr. Jozef Vozár, CSc.
advokát

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2014

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez ..... 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zľavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia ..... 5 %

3 uverejnenia ..... 10 %

4 a viac uverejnení ..... 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 19 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
172 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 600 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

Mgr. Marek Benedik

doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

JUDr. Zuzana Ďurišová

doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

JUDr. Roman Hošovský

JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.

prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

JUDr. Marek Števec, PhD.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.

prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Print Hall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Kancelária SAK

Kolárska 4, 813 42 Bratislava

fax: 02/204 227 42

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 8. 4. 2014

Uzávierka redakčnej časti: 17. 4. 2014

Toto číslo vyšlo 9. 5. 2014

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis (v elektronickej podobe), ktorý nebol publikovaný v inom periodiku.
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (perex, abstrakt) objasňujúci tému príspevku. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorčky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu** v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu** o svojom aktuálnom odbornom pôsobení a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu**, ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške. Rozmer fotografie má byť aspoň 300 × 360 pixelov (to zodpovedá rozmeru 25 × 30 mm pri tlačovej kvalite).
8. Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K článkom o publikáciách (recenzie, anotácie) je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od vydania titulu by mal uplynúť maximálne 1 rok.
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

